

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-Generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties
Bestuur, Democratie en Financiën
T.a.v. Partijfinanciering
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Datum: 28 juni 2019
Betreft: Verantwoording subsidie WFPP 2018

Geachte heer / mevrouw,

Graag bieden wij u de verantwoording aan, ten behoeve van de vaststelling van de ontvangen subsidie vanuit de Wet Financiering Politieke Partijen 2018, van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting, de Haya van Somerenstichting en de JOVD. Het inhoudelijk jaarrapport van de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting zal per post naar u worden verzonden.

Daarnaast bieden wij u ook de verklaringen van giften en schulden aan die zijn ontvangen en aangegaan door neveninstellingen van de VVD en die dat via de VVD verantwoorden.

Het bedrag waar de VVD en haar neveninstellingen na de vaststelling van het subsidiebedrag 2018 nog recht op hebben, kan worden overgemaakt naar rekening NL29 ABNA 0630 4975 16 ten name van de VVD.

Mocht u vragen of opmerkingen over de aangeleverde documenten hebben dan kunt u mij bereiken via telefoonnummer [redacted] of via e-mail [redacted]

Vriendelijke groet,

Namens:

Mr. S. J. A. ter Borg
Directeur

ABN AMRO IBAN NR: NL29ABNA0630497516
BIC: ABNANL2A
KVK 40409353
BTW NLO 028 73758 B01

T 070 361 30 61
F 070 360 82 76
E info@vvd.nl
W www.vvd.nl

Mauritskade 21
Postbus 30836
2500 GV Den Haag

VOLKSPARTIJ
VOOR VRIJHEID
EN DEMOCRATIE

Bijlagen:

- Gewaarmerkte jaarrekening 2018 VVD inclusief accountantsverklaring;
- Gewaarmerkte activiteitenverslag 2018 VVD ;
- Gewaarmerkte subsidieverantwoording 2018 VVD en Haya van Somerenstichting;
- Gewaarmerkte jaarrekening 2018 Haya van Someren;
- Inhoudelijk Jaarverslag Haya van Somerenstichting 2018;
- JOVD gewaarmerkte jaarrekening 2018;
- Activiteitenrealisatie 2018 JOVD;
- Teldersstichting jaarrekening inclusief activiteitenverslag 2018;
- Verklaring giften en schulden Stichting voor Oeconomische Politiek 2018
- Verklaring giften en schulden Ivo Opstelten Foundation 2018;
- Verklaring giften en schulden Stichting Mr. H.C. Dresselhuysfonds 2018;

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2018

	2018	2017
(in euro's)		
Informatie voorziening		
Bestuurskosten	120.345	110.612
Algemene ledenvergaderingen	462.959	409.614
Ledenadministratie, ledenbehoud en ledenwerving	118.222	73.636
Ledenraadplegingen	3.745	19.758
Inhoudelijke discussie bijeenkomsten	23.109	84.457
Partijcommissies	2.601	6.147
Scholingsactiviteiten	95.220	91.686
Talentmanagement	25.865	18.751
Verenigingsmagazine Liber	93.387	108.450
VVD-website	248.032	101.075
Personeelsbeloningen	1.029.215	1.006.626
Bureaunkosten	291.528	343.453
Huisvestingskosten	105.089	117.871
	2.619.317	2.492.136
Internationale samenwerking		
Contributies: Liberal Internationals (LI), de European Liberal, Democrat and Reform Party (ELDR) en de Europese		
Beweging Nederland	34.498	37.098
Reis- en verblijfkosten	4.311	904
	38.809	38.002
Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes		
Verkiezingskosten	1.189.455	2.168.483
	1.189.455	2.168.483
Totaal subsidiabele kosten	3.847.581	4.698.621

De bovenstaande weergave van de kosten is overeenkomstig met het format van vorig jaar om vergelijking van de kosten mogelijk te maken. De gepresenteerde kosten hebben betrekking op de activiteiten genoemd in artikel 7, de subsidiabele activiteiten, van de Wet Financiering Politieke Partijen.

De VVD heeft in de periode van 1 januari 2018 tm. 31 december 2018 de volgende giften ontvangen groter dan € 4.500 zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1B.

- Stichting Godefridus van Heesfonds, Eikenlaan 22, 4356 HE, Oostkapelle à € 20.000,- ontvangen op 3 april 2018.
- Dhr. Nijkerk, [REDACTED] Wassenaar à € 20.000,- ontvangen op 30 april 2018.
- Dhr. Prins, [REDACTED], Den Haag à € 10.000,- ontvangen op 15 december 2018.

De VVD is gedurende de periode van 1 januari 2018 tm. 31 december 2018 de volgende schulden groter dan € 25.000,- aangegaan bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1C.

- 1931 Congrescentrum 's-Hertogenbosch, Oude Engelseweg 1, 5222 AA, 's-Hertogenbosch à € 57.405,-
- 4Orange, Hogehilweg 24, 1101 CD, Amsterdam à € 35.283,-
- AVEX B.V., De Corridor 19, 3621 ZA, Breukelen à € 87.964,-
- Aegon, Aegonplein 50, 2591 TV, Den Haag à € 28.434,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 50.315,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 47.805,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 48.903,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 51.757,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 93.876,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 46.324,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 48.582,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 44.747,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 47.169,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 48.177,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 52.728,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 118.252,-
- Boost, van Duijvenvoordestraat 43, 4835 CA, Breda à € 29.911,-
- Heuvelman Sound & Vision bv., Archemedesstraat 2, 3401 JB, IJsselstein à € 68.222,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.938,42,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.938,42,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.938,42,-
- Made 2 Matter, Canovagasse 7/2, 1010, Wenen, à € 59.500,-
- Made 2 Matter, Canovagasse 7/2, 1010, Wenen, à € 25.250,-
- Media Reverse, Hollandselaan 22, 1213 AN, Hilversum, à € 394.368,-
- Papendal, Papendallaan 3, 6816 VD, Arnhem, à € 92.130,-
- Pervorm, Danzigerkade 23A, 1013 AP, Amsterdam, à € 180.907,-
- Regalis, Kersbergenplein 6, 3703 AR, Zeist à € 59.895,-
- Robert Event Support, Shetland 188, 2721 HG, Zoetermeer à € 43.832,-
- Wellington & Valdemar BV, Watteaustraat 26hs, 1077 ZM, Amsterdam à € 27.624,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 30.450,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 30.450,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 28.968,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 28.968,-

De Haya van Somerenstichting heeft in 2018 geen giften ontvangen groter dan € 4.500 zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen artikel 30 lid 2A.

De Haya van Somerenstichting is in 2018 geen schuld groter dan € 25.000,- aangegaan zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen artikel 30 lid 2B. De stichting heeft een rekening courantverhouding met de VVD. Deze komt voort uit de financiering neveninstellingen via politieke partijen.

Het politiekwetenschappelijk instituut, de Teldersstichting, en de politieke jongerenorganisatie, de JOVD, bieden afzonderlijk hun jaarrekening aan en verantwoorden individueel de gegevens genoemd in § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1B en 1C. Zowel de Teldersstichting als de JOVD hebben een vordering op de VVD voortkomend uit de financiering neveninstellingen via politieke partijen waarbij de VVD als een "doorgeefluik" fungeert.

Overzicht verloop ledenaantal 2018 in de zin van de WFPP

Het ledenaantal van de VVD kende in 2018 het volgende verloop;

Stand ledenaantal op 1 januari 2018	27.692
Bij: Nieuwe leden 2018	2.370
Af: Vervallen leden 2018	4.505
	<u>25.557</u>
Stand ledenaantal per 1 januari 2019	25.557
Af: Aantal leden zonder stemrecht	0
Aantal leden voor de vaststelling van de subsidie 2018	<u>27.692</u>

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Mauritskade 21
2514 HD DEN HAAG

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag

T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20

den Haag@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2018

Ons oordeel

Wij hebben het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2018 van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel is het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen.

Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- Het financieel verslag over 2018 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.
- Het financieel verslag omvat tevens:
 - een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
 - een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.
- Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag.
- Een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.
- Een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen zijn opgesteld voor de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie met als doel de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in staat te stellen te voldoen aan de relevante bepalingen van de Wet financiering politieke partijen. Hierdoor is het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden.

Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van dit financieel verslag en dit Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

9

ds) N.V.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie"

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
tel. 070 - 361 30 61

Financieel jaarrapport 2018

V.
tiedoelinden

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Inhoudsopgave

Voorwoord	Pagina	2
Hoofdbestuursverslag	Pagina	3
Hoofdbestuurssamenstelling	Pagina	5
Jaarrekening		
Balans per 31 december 2018	Pagina	7
Staat van baten en lasten over 2018	Pagina	8
Algemene toelichting op de balans en staat van baten en lasten (inclusief organen)	Pagina	10
<i>Bestemming van saldo baten en lasten</i>	<i>Pagina</i>	<i>18</i>
VVD-organen	Pagina	27
Overige gegevens		
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	Pagina	29
Statutaire bepalingen	Pagina	30
Bijlagen		
Staat van baten en lasten over 2018 van het Algemeen Secretariaat van de VVD	Pagina	32
Gelieerde neveninstellingen	Pagina	34

Voorwoord

Dit jaarrapport biedt een overzicht van de financiële ontwikkelingen van de VVD in 2018.

Het jaar 2018 stond in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. In veel gemeenten koos Nederland voor de doeners: de VVD. Samen hebben wij een campagne van wereldformaat gevoerd. In het hele land hebben we de mouwen opgestroopt, de schouders eronder gezet en zijn we de strijd aangegaan. We kijken terug op een succesvolle campagne. In de tweede helft van 2018 zijn we ook van start gegaan met de voorbereidingen voor de Provinciale Staten-en waterschapsverkiezingen van 2019.

De VVD streeft ieder jaar naar een solide en spaarzaam financieel beleid. Dit hebben we ook in 2018 weer gerealiseerd door op de normale lopende begroting een positief resultaat te behalen. Door nagekomen kosten van gemeenteraadsverkiezingen en vooruit betaalde campagnekosten voor de Provinciale Staten en waterschappen is het totale resultaat in 2018 conform plan verlopen.

Hierbij dank ik de honderden VVD-penningmeesters en de vele andere vrijwilligers hartelijk voor hun bijdragen aan de VVD in 2018 waarvan dit jaarrapport de resultante is. Ook dank aan de medewerkers van het Algemeen Secretariaat voor hun inzet en betrokkenheid bij het werk voor onze VVD.

Ton van Nimwegen
Landelijk penningmeester

Hoofdbestuur en directie

Het hoofdbestuur van de VVD bestaat op 31 december 2018 uit zeven personen. Allen oefenen deze taak vrijwillig uit en ontvangen geen bezoldiging. Onkosten die voor de uitoefening van de werkzaamheden worden gemaakt, worden vergoed. Het hoofdbestuur vergaderde in 2018 dertien maal.

De landelijke algemene vergadering benoemt de leden van het hoofdbestuur voor een periode van drie jaar. Daarna kan de landelijke algemene vergadering een lid van het hoofdbestuur één keer herbenoemen voor een periode van nog eens drie jaar. Het hoofdbestuur, de netwerken en de regio's zijn bevoegd kandidaten te stellen.

Het hoofdbestuur legt aan de landelijke algemene vergadering ten minste één keer per jaar verantwoording af over de realisatie van de landelijke activiteiten en de realisatie van de doelstellingen van de vereniging. Dit jaarrapport maakt daarvan onderdeel uit.

De uitvoering van taken van het hoofdbestuur ligt bij het VVD-secretariaat. Dit secretariaat staat onder leiding van Stephanie ter Borg, directeur. De directeur van het VVD-secretariaat verricht haar werkzaamheden onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur.

De VVD-organen (lokale netwerken en regio's) gebruiken een eigen, op de lokale situatie toegesneden, risicobeheersings- en controlesysteem. De eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van het lokale bestuur en de lokale algemene vergadering staan daarbij voorop. De decentrale partijstructuur kan kwetsbaar zijn, maar in de praktijk van afgelopen jaren is gebleken dat financiële overschrijdingen waar geen dekking tegenover staat beperkt zijn gebleven. Voor de tot standkoming van het jaarrapport 2018 hebben 95% van de VVD-organen het eigen jaarrapport 2018 tijdig aangeboden.

Lokale netwerken en regio's

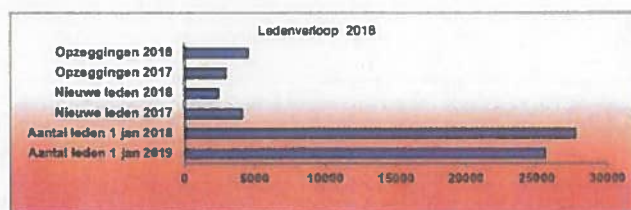
De 160 lokale netwerken en de 6 regio's hebben allen een eigen bestuur dat door de betreffende leden is gekozen. Dikwijls geholpen door andere vrijwilligers hebben deze besturen activiteiten uitgevoerd met als doel het vinden van antwoorden op lokale vraagstukken.

Leden

De leden vormen de ruggengraat van de partij. Binnen de partij zijn circa 985 vrijwilligers actief in het besturen van een lokaal netwerk of regio.

Naast deze vrijwilligers zijn op peildatum 31-12-2018 1.297 gemeenteraadsleden en 84 statenleden dagelijks actief voor de partij. Daarnaast verrichten 15 gedeputeerden, 212 wethouders en 87 burgemeesters in 213 Nederlandse gemeenten, bestuurstaken. Ook waren er op peildatum 61 personen actief in de Waterschapsbesturen.

Het ledenaantal is per saldo met 2.135 afgenomen tot 25.557 aan het begin van het nieuwe boekjaar (2019).

Eigen vermogen / Overige reserve

Het streven van het hoofdbestuur is erop gericht om een continuïteitsreserve te vormen ter grootte van één keer de jaarexploitatie, exclusief kosten verkiezingen, van het algemeen secretariaat. Het deel van de reserve dat is opgebouwd door de VVD-organen, wordt niet in dit beleid betrokken. Reden hiervan is dat door de decentrale partijstructuur deze VVD-organen zodoende vrij zijn om over het door hen opgebouwde deel van de reserve te kunnen beschikken.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het onttrekkingsvoorstel van het saldo van baten en lasten van € 363.013,- negatief van het Algemeen Secretariaat treft u in de overige gegevens aan op pagina 18 van dit jaarrapport.

De ledenvergaderingen van een regio en lokaal netwerk besluiten in hun vergaderingen over de bestemming van het saldo van baten en lasten van hun regio dan wel lokaal netwerk.

Vooruitblik 2019

De basis voor de plannen voor 2019 is vastgesteld in het jaarplan en de bijbehorende begroting, die op 24 november 2018 op de landelijke ledenvergadering in Den Bosch met de leden is besproken en vastgesteld.

Nu het in 2018 wederom gelukt is om verspreid door het hele land stemmen en zetels te winnen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen is het van belang door te pakken in 2019 als het gaat om ledenwerving en ledenbehoud. Ondanks dat de VVD de grootste partij van Nederland is, is de trendlijn helder: we hebben te maken met een structurele ledendaling. Aangezien leden het fundament van onze Vereniging zijn, ook in het kader van talentmanagement, willen wij deze trend doorbreken.

Met de vernieuwingsagenda van het Hoofdbestuur willen we in 2019 de leden nog meer centraal stellen.

Ook in 2019 zijn alle liberalen welkom om ideeën en standpunten te delen. De thematische netwerken spelen hierbij een belangrijke rol. Leden en netwerk vrienden moeten betrokken worden bij het inhoudelijke debat binnen de partij, om op die manier de denkkraft van buiten de partij in te zetten.

Dit jaar bereiden we ons voor op de aankomende verkiezingen voor de Provinciale Staten, de waterschappen en het Europees Parlement. De selectie van kandidaten, het schrijven van verkiezingsprogramma's en het opbouwen van de campagnes, is reeds in volle gang.

Prudent financieel management blijft de kern van ons financieel beleid. Dit betekent onder meer een beleid met sluitende meerjarenbegrotingen, zoveel mogelijk gericht op het opbouwen van verkiezingsreserves en het versterken van de vereniging.

De hoofddoelstelling is om de meest invloedrijke partij te blijven door verkiezingen te winnen. Dit kan alleen maar bereikt worden door de kracht, inzet en betrokkenheid van alle duizenden vrijwilligers, volksvertegenwoordigers en bestuurders.

Den Haag, 3 juni 2019

Hoofdbestuur,
Partijvoorzitter
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

Landelijk penningmeester
De heer dr. A. van Nimwegen

Algemeen secretaris
Mevrouw drs. A. G. van Veen-Koopal

Vice voorzitter
De heer drs. E.J.M. Wetzels

Bestuurslid
De heer M.J.M. Krom

Bestuurslid
De heer A. M. van Rooij

Bestuurslid
De heer L. W. Salemink

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Samenstelling hoofdbestuur en directie per 31 december 2018

Partijvoorzitter

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Tijdstip van eerste benoeming 21-5-2016
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 13-11-1973
Beroep Wethouder gemeente Harderwijk
Functie Partijvoorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Vice voorzitter

De heer drs. E. J. M. Wetzels
Tijdstip van eerste benoeming 20-5-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 12-8-1959
Beroep Directeur eigenaar Polyfluor Plastics BV
Functie Vice-voorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Algemeen secretaris

Mevrouw drs. A. G. van Veen-Koopal
Tijdstip van eerste benoeming 24-11-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 17-2-1966
Beroep Directeur stadsdeel Scheveningen.
Functie Algemeen secretaris Vereniging VVD, Den Haag

Landelijk penningmeester

De heer dr. A. van Nimwegen
Tijdstip van eerste benoeming 25-11-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 7-1-1969
Beroep Directeur Operations Rabobank
Functie Landelijk penningmeester Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer M.J.M. Krom
Tijdstip van eerste benoeming 29-11-2014
De lopende termijn van benoeming 2e periode
Geboortedatum 5-7-1958
Beroep Eigenaar Michiel Krom Consultancy
Functie Hoofdbestuurslid communicatie en campagne Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer A. M. van Rooij
Tijdstip van eerste benoeming 26-5-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 10-4-1956
Beroep Interim manager / consultant
Functie Hoofdbestuurslid ledenwerving en fondsenwerving Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer L. W. Salemink
Tijdstip van eerste benoeming 26-5-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 22-3-1984
Beroep Manager Metropoolregio Amsterdam
Functie Hoofdbestuurslid opleiding en talentmanagement Vereniging VVD, Den Haag

Directie per 31 december 2018

Mevrouw mr. S. J. A. ter Borg
Geboortedatum 21-7-1983
Functie Directeur

Jaarrapport VVD 2018

Balans per 31 december 2018

(voor bestemming saldo baten en lasten)

	Toelichting paragraaf	31 december 2018	31 december 2017
(in euro's)			
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	3.750	39.638
Materiële vaste activa	2	<u>145.416</u>	<u>162.176</u>
		149.166	201.814
Vlottende activa			
Financiering Politieke Partijen	3	468.803	342.473
Vorderingen en overlopende activa	4	716.047	343.920
Liquide middelen	5	<u>5.742.184</u>	<u>7.680.524</u>
		6.927.034	8.366.916
		<u>7.076.200</u>	<u>8.568.730</u>
Passiva			
Verenigingsvermogen			
Bestemmingsreserves	6	3.711.630	3.597.690
Overige reserve		3.873.361	3.660.425
Onverdeeld resultaat		<u>-1.670.918</u>	<u>326.876</u>
		5.914.073	7.584.991
Kortlopende schulden			
Crediteuren	7	799.302	415.333
Belastingen en premies sociale verzekeringen		17.651	110.462
Overige schulden en overlopende passiva		<u>345.174</u>	<u>457.944</u>
		1.162.127	983.739
		<u>7.076.200</u>	<u>8.568.730</u>

Staat van baten en lasten over 2018

	Toelichting paragraaf	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
(in euro's)				
Baten				
Contributies	8	2.545.933	2.475.436	2.590.765
Overige baten	9	910.399	1.542.139	1.847.891
Financiering Politieke Partijen	10	2.045.000	2.123.585	2.278.521
Door VVD berekende kosten aan:				
- VVD-Bestuurdersvereniging		149.000	149.000	149.000
- Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek	11	200.000	307.250	210.055
- Stichting Europese Politieke Ondersteuning		9.000	4.343	4.807
- Haya van Somerenstichting	12	240.000	200.344	227.014
Deelnemersbijdragen				
- cursisten	28	35.000	27.486	24.897
Totaal baten		6.134.332	6.829.583	7.332.950

Staat van baten en lasten over 2018

	Toelichting paragraaf	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
(in euro's)				
Lasten				
Personeelslasten	13	1.795.000	1.916.709	1.753.703
Bureaustkosten	14	567.000	522.276	625.367
Huisvestingskosten	15	197.000	195.708	205.350
Ledenadministratie	16	10.000	6.463	6.781
Algemene ledenvergaderingen	17	738.726	656.366	656.864
Bestuurskosten	18	196.525	206.812	184.300
Liberale dagen	19	34.000	9.623	21.210
Diverse commissies		9.000	2.601	6.147
Netwerken	20	57.000	53.640	24.756
Ledenraadplegingen	21	56.000	3.745	19.758
Partij van de toekomst		0	0	8.402
Permanente campagne	22	339.000	380.683	218.636
Verkiezingscampagne	23	2.322.695	3.631.712	2.384.018
Media	24	100.000	283.844	168.652
Verenigingsmagazine Liber / communicatiekosten		139.545	93.387	108.450
Kiezersbinding	25	108.485	92.623	67.479
Kostprijs informatie-en promotiemateriaal	26	0	5.233	84.611
Internationale samenwerking	27	42.000	38.809	38.002
Opleiding en training	28	244.758	155.663	165.303
Talentscouting	29	75.000	25.865	18.751
Overige baten / lasten	30	184.805	218.739	239.534
Totaal lasten		7.216.539	8.500.501	7.006.074
Saldo van baten en lasten		-1.082.207	-1.670.918	326.876

Algemene toelichting op de enkelvoudige balans en enkelvoudige staat van baten en lasten (inclusief organen)

Algemeen

De Vereniging, gevestigd te Den Haag aan de Mauritskade 21, is per 24 januari 1948 bij notariële akte opgericht. De statuten en het huishoudelijk reglement zijn voor het laatst gewijzigd op 28 november 2015.

De VVD stelt zich ten doel de toepassing van de liberale beginselen te bevorderen. De VVD streeft dit doel na door gebruik te maken van alle wettige middelen die aan het doel bevorderlijk zijn, in het bijzonder door:

- a. het verder ontwikkelen, verdiepen en verbreiden van de liberale beginselen en het vergroten van de invloed op de nationale en internationale politiek;
- b. het bevorderen van de verkiezing van leden van de VVD in de vertegenwoordigende lichamen.

Structuur VVD

Artikel 4 van de statuten bepaalt dat de VVD één rechtspersoon is. Binnen de VVD bestaat een decentrale partijstructuur waarbij per 31 december 2018, 160 lokale netwerken en 6 regio's maximale (financiële) zelfstandigheid behouden bij de vaststelling van hun prioriteiten. Periodiek verantwoorden deze 166 VVD-organen zich daarvoor bij de ledenvergadering van de respectievelijke VVD-organen. Ook loopt er een verantwoordingslijn van deze 166 VVD-organen naar het hoofdbestuur, omdat de financiële en juridische eindverantwoordelijkheid ligt bij het hoofdbestuur. Deze cijfers zijn geïntegreerd gepresenteerd in deze jaarrekening.

Alle VVD-organen zijn conform het huishoudelijk reglement verplicht om een (model) financieel verslag op te maken en op te sturen aan het VVD-secretariaat. Indien het VVD-secretariaat dit (model) financieelverslag niet of niet tijdig ontvangt, dan is een financiële sanctie van toepassing op het betreffende orgaan. De financiële gegevens van 166 VVD-organen zijn in dit jaarrapport verwerkt als één geheel.

Groepsverhoudingen

De VVD maakt onderdeel uit van een groep, waarbij zij zelf aan het hoofd staat van de groep. Het hoofdbestuur van de VVD vormt tevens het bestuur van de Haya van Somerenstichting. De voorzitter, secretaris en penningmeester van de VVD vormen het bestuur van de stichting Ivo Opstelten Foundation.

Verslaggevingsperiode

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 kleine Organisaties-zonder-winststreven. Deze richtlijn maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen en moet in samenhang met deze Richtlijnen gelezen worden. De overige hoofdstukken in deze bundel zijn toegepast, tenzij in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 kleine Organisaties-zonder-winststreven afwijkende specifieke voorschriften worden gegeven. De VVD kwalificeert zich als een kleine rechtspersoon.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Toepassing van artikel 407 Boek 2 BW

De vereniging maakt gebruik van de vrijstelling uit artikel 407 lid 2 Boek 2 BW. Als gevolg hiervan is geen geconsolideerde jaarrekening opgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de vereniging zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de vereniging.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het hoofdbestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De schattingen hebben betrekking op de inbaarheid van vorderingen en de schatting met betrekking tot de cijfers van de VVD-organen die niet tijdig hun cijfers hebben ingeleverd.

In het hoofdstuk waarin de namen van alle 166 VVD-organen zijn opgenomen, is achter de naam een asterisk weergegeven, indien van het desbetreffende orgaan niet of niet tijdig over hun cijfermateriaal kon worden beschikt.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden vorderingen, effecten en kortlopende schulden verstaan. Voor de grondslagen van de financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De vereniging maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreffen aanschaffingen van (standaard) software modules en worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs, zoals gespecificeerd in de toelichting op de balans.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt dit toegelicht.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves inclusief onttrekkingen en toevoegingen worden door het bestuur bepaald en mutaties verlopen via bestemming van het saldo van baten en lasten. De bestemmingsreserve van het algemeen secretariaat heeft alleen betrekking op toekomstige verkiezingen. De bestemmingsreserves van de VVD-organen worden naar lokaal inzicht gevormd en kennen meerdere doeleinden.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Baten

Contributie opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de vereniging zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden zal een bate worden verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten worden systematisch als baten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Giften worden verantwoord in de periode waarin de gift wordt ontvangen. Opbrengsten uit dienstverlening worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de baten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het saldo van baten en lasten van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de baten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

Lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen / pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen.

De pensioenregeling van de VVD is met ingang van 2011 omgezet van een eindloonregeling naar een beschikbare premie regeling. De VVD heeft een pensioencontract afgesloten met een verzekeraar. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de verzekeraar verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de verzekeraar en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met de verzekeraar, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Leasing

De vereniging kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. De vereniging heeft operationele leasecontracten afgesloten.

Operationele leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Belastingen

De VVD is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting.

Doorberekende kosten

De doorberekening van kosten aan gelieerde organisaties vindt plaats op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het rapport "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en Instellingen gelieerd aan de VVD". Op basis van dit rapport is een doorbelastingsmodel opgesteld door de VVD dat in het verleden is besproken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het Ministerie heeft geen voorbehoud bij het doorbelastingsmodel gemaakt.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Toelichting: Balans per 31 december 2018

Vaste activa

Algemeen

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- software	25%
- kantoorinventaris	20%
- kantoorinventaris (inrichting Mauritskade)	10%
- automatiseringsapparatuur	25%

De restwaarde van de activa is gesteld op nihil.

1. Immateriële vaste activa

	2018	2017
(in euro's)		
Ledenadministratie, migratie en website		
Aanschafwaarde per 1 januari	548.443	548.443
Bij: Investerings		
- Software	0	0
Aanschafwaarde per 31 december	548.443	548.443
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	508.805	408.982
Bij: Afschrijvingen ten laste van het boekjaar	35.888	99.823
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	544.693	508.805
Boekwaarde per 31 december	3.750	39.638

2. Materiële vaste activa

	2018	2017
(in euro's)		
De materiële vaste activa behoren allen tot de categorie 'andere vaste bedrijfsmiddelen' bestaande uit inventaris, vervoersmiddelen en automatiseringsapparatuur.		
Inventaris, vervoersmiddelen en automatiseringsapparatuur		
Aanschafwaarde per 1 januari	322.665	335.718
Bij: Investeringen		
- Inventaris	11.736	0
- Hardware	0	566
- Vervoersmiddelen	5.500	0
Af: Desinvesteringen		
- Inventaris	0	0
- Hardware	0	13.619
- Vervoersmiddelen	3.100	0
Aanschafwaarde per 31 december	336.801	322.665
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	160.489	138.044
Bij: Afschrijvingen ten laste van het boekjaar	33.996	36.064
Af: Afschrijving desinvesteringen	3.100	13.619
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	191.385	160.489
Boekwaarde per 31 december	145.416	162.176

De desinvestering op vervoersmiddelen heeft betrekking op de vervanging van de bedrijfsauto.

3. Financiering Politieke Partijen

	2018	2017
(in euro's)		
Per 1 januari nog te ontvangen totaal	342.473	468.812
Nog te ontvangen subsidie voorgaand jaar	26.274	40.202
Subsidie maximum	2.097.311	2.238.319
Te ontvangen subsidie	2.466.058	2.747.333
Ontvangen subsidie lopend jaar	-1.628.508	-1.895.846
Afrekening subsidie voorgaand jaar	-368.747	-509.014
Saldo per 31 december	468.803	342.473

De vordering met betrekking tot de Financiering Politieke Partijen heeft ultimo 2018 een looptijd van korter dan een jaar.

4. Vorderingen en overlopende activa

	2018	2017
(In euro's)		
Contributie debiteuren	8.778	17.869
Debiteuren verbonden partijen	438.035	35.626
Overige debiteuren	50.332	123.370
Waarborgsommen	7.590	7.590
Overlopende activa	90.053	66.254
Overlopende activa organen	121.259	93.210
Saldo per 31 december	716.047	343.919

De vorderingen en overlopende activa bevatten geen vorderingen met een looptijd langer dan 1 jaar.

5. Liquide middelen

	2018	2017
(in euro's)		
ABN AMRO rendement beheer	1.014.707	1.010.982
ABN AMRO hoofdrekening	296.549	1.051.085
ABN AMRO topdeposito	816.989	816.597
ING contributie	44.028	28.198
Overige banken / liquide middelen	593.476	394.405
Liquide middelen organen	2.976.435	4.379.257
Saldo per 31 december	5.742.184	7.680.524

De liquide middelen staan ter vrije beschikking met uitzondering van € 38.115,- waarvoor in juni 2015 een bankgarantie aan de eigenaar A. J. P. Krulder is afgegeven ter zake van het door de vereniging VVD gehuurde kantoorpand.

Het hoofdbestuur is niet rechtstreeks 'in control' over de bij de VVD-organen aanwezige lokale financiële middelen. Deze VVD-organen gebruiken hiervoor een eigen, toegesneden, risicobeheersings- en controlesysteem.

6. Eigen vermogen

	Bestemmings- reserve	Overige reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
(in euro's)				
Stand per 1 januari 2018	2.048.214	1.263.822	-46.695	3.265.341
Stand per 1 januari 2018 organen	1.549.476	2.396.603	373.571	4.319.650
Totaal per 1 januari 2018	3.597.690	3.660.425	326.876	7.584.991
Mutaties boekjaar 2017	0	0	46.695	46.695
Mutaties boekjaar 2017 organen	0	0	-373.571	-373.571
Resultaat boekjaar	0	0	-363.016	-363.016
Resultaat boekjaar organen	0	0	-1.307.902	-1.307.902
Resultaatbestemming 2017	-46.695	0	0	-46.695
Resultaatbestemming 2017 organen	160.636	212.935	0	373.571
Stand 31 december 2018	2.001.519	1.263.822	-363.016	2.902.325
Stand 31 december 2018 organen	1.710.111	2.609.539	-1.307.902	3.011.748
Totaal per 31 december 2018	3.711.630	3.873.361	-1.670.918	5.914.073

Bestemming van saldo van baten en lasten:

Over de bestemming van het resultaat van € 1.670.918,- negatief kan het volgende worden gemeld: De algemene vergadering wordt voorgesteld om het negatief resultaat van € 363.016,- van het Algemeen Secretariaat te onttrekken aan de bestemmingsreserve verkiezingen.

De ledenvergaderingen van de regio's en lokale netwerken besluiten in hun vergaderingen over de bestemming van het saldo van baten en lasten van hun regio dan wel lokaal netwerk. Het saldo van baten en lasten van de regio's en lokale netwerken tezamen bedraagt € 1.307.902,- negatief.

7. Kortlopende schulden

	2018	2017
(in euro's)		
Crediteuren	799.302	415.333
Belastingen en premies sociale verzekeringen	17.651	110.462
Reservering vakantiedagen	39.715	45.726
Reservering vakantiegeld	54.662	48.495
Overlopende passiva	148.619	136.544
Overlopende passiva organen	102.177	227.178
Saldo per 31 december	1.162.126	983.738

Onder de kortlopende schulden zijn geen bedragen opgenomen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Financiering Politieke Partijen

Teveel betaalde subsidiebedragen kunnen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van de Vereniging VVD worden teruggevorderd. Dit geldt tevens voor het politiek wetenschappelijk instituut, de Prof. mr. B.M. Teldersstichting, de politieke jongerenorganisatie JOVD en de Haya van Somerenstichting voor buitenlandse activiteiten. De geoordeelde subsidiebedragen voor deze organisaties worden toegekend en uitbetaald aan de Vereniging VVD waarop de Vereniging VVD deze subsidies doorbetaalt aan de desbetreffende organisaties. Voor zover de Minister de subsidie voor deze organisaties voor een lager bedrag vaststelt, worden teveel betaalde subsidies aan deze organisaties door de Vereniging VVD teruggevorderd. De definitieve vaststelling van de subsidie heeft tot en met 2018 plaatsgevonden. De definitieve vaststelling van de subsidie 2018 vindt in 2019 plaats. De Prof. mr. B.M. Teldersstichting en de JOVD opereren verder helemaal zelfstandig.

Haya van Somerenstichting

De Vereniging VVD heeft zich garant gesteld voor de exploitatiekosten van de Haya van Somerenstichting. Volgens de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitgevaardigde subsidievoorschriften wordt de subsidie voor de Haya van Somerenstichting definitief vastgesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken, na daartoe verkregen advies van de accountantsdienst van het Ministerie. De Minister heeft de subsidie vastgesteld tot en met 2017.

Huisvesting

Met de verhuurder van het kantoorpand aan de Mauritskade 21-23 te Den Haag is een huurperiode van 10 jaar overeengekomen ingaande op 1 januari 2015. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt tot 31 december 2024, € 484.920,-.

Bankgarantie

Door de ABN AMRO bank is op verzoek van de Vereniging VVD in juni 2015 een bankgarantie van € 38.115,- aan A. J. P. Krulder ter zake van het door de Vereniging VVD gehuurde kantoorpand afgegeven.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen bijzondere gebeurtenissen plaatsgevonden na balansdatum.

Financiële instrumenten

Algemeen

De VVD maakt in de uitoefening van haar activiteiten gebruik van financiële instrumenten die de vereniging blootstelt aan krediet- en liquiditeitsrisico. De VVD maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico

De debiteurenpositie van de VVD bestaat grotendeels uit een vordering op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voortvloeiende uit de Wet Financiering Politieke Partijen. Het resterende deel heeft betrekking op diensten die geleverd zijn aan neveninstellingen van de VVD. De VVD schat haar kredietrisico zeer laag in.

Liquiditeitsrisico

De VVD bewaakt de liquiditeitspositie door middel van periodieke controles. Het bestuur ziet erop toe dat voor de organisatie steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Renterisico

De VVD loopt zeer beperkt renterisico aangezien de organisatie niet is gefinancierd met rentedragende leningen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder liquide middelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

Toelichting: Staat van baten en lasten over 2018

Baten

8. Contributies

	2018	2017
(in euro's)		
Contributie opbrengst VVD	2.475.436	2.590.765
	2.475.436	2.590.765

De afname van het aantal leden in 2018 heeft als gevolg dat de contributie opbrengsten in 2018 zijn afgenomen ten opzichte van 2017.

9. Overige baten

	2018	2017
(in euro's)		
Giften financiële actie onder VVD-leden	82.399	66.507
Stichting Ondersteuning VVD Tweede-Kamerverkiezingen	0	190.000
Stichting Oeconomische Politiek	50.000	50.000
Stichting Godefridus van Heesfonds	20.000	30.000
Bestuurdersvereniging van de VVD	20.000	200.000
Stichting mr. H.C. Dresselhuysfonds	0	500.000
Stichting Ivo Opstelten Foundation	0	50.000
Rente	773	4.802
Diverse baten	18.618	429.060
Diverse baten organen	1.350.349	327.522
	1.542.139	1.847.891

Giften ontvangen in 2018 groter dan € 4.500,- van natuurlijke- en rechtspersonen staan hieronder vermeld.

- Toezegging van Stichting Oeconomische Politiek voor activiteiten uitgevoerd in 2018 € 50.000,-;
- Ontvangen op 3 april 2018 van Stichting Godefridus van Hees Fonds te Oostkapelle € 20.000,-;
- Ontvangen gedurende het jaar 2018 van Bestuurdersvereniging van de VVD te Den Haag € 20.000,-;
- Ontvangen op 30 april 2018 van dhr. Nijkerk te Wassenaar € 20.000,-;
- Ontvangen op 15 december 2018 van dhr. Prins te Den Haag € 10.000,-.

Giften ontvangen door lokale netwerken of regio's:

- Ontvangen op 3 januari 2019 (heeft betrekking op 2018) van Stichting Doe Meer met Utrecht te Utrecht € 15.992,-;
- Ontvangen op 24 januari 2018 van Stichting VVD Spijkenisse te Spijkenisse € 18.500,-;
- Ontvangen op 2 februari en 26 oktober 2018 van Stichting Noordwijkse Liberale Kring te Noordwijk totaal € 7.000,-;
- Ontvangen op 7 februari 2018 van Stichting Godefridus van Hees Fonds te Oostkapelle € 10.000,-;
- Ontvangen op 4 maart 2018 van Steunfonds Liberaal Amsterdam te Amsterdam € 164.238,-;
- Ontvangen op 16 maart en 2 juli 2018 van Fractie Stichting Amsterdam West te Amsterdam totaal € 10.350,-;
- Ontvangen op 20 december 2018 van VVD Statenfractie Limburg te Venlo € 14.400,-;
- Ontvangen gedurende het jaar 2018 van Fonds Toekomst Liberaal Den Haag te Den Haag € 55.000,-;
- Ontvangen gedurende het jaar 2018 van M. de Beer te Heerlen € 5.400,-.

10. Financiering Politieke Partijen

	2018	2017
(in euro's)		
Basissubsidie per jaar	181.947	177.801
Subsidie per kamerzetel € 52.773,- x 33	1.741.509	
Subsidie per lid € 6,28 x 27.692 leden	<u>173.855</u>	
	1.915.364	2.060.518
Hogere / lagere afrekening subsidie voorgaande jaren	26.274	40.202
	<u>2.123.585</u>	<u>2.278.521</u>

De subsidie in de staat van baten en lasten is inclusief afrekening voorgaande jaren.

De subsidiebedragen inzake de Wet Financiering Politieke Partijen zijn verhoogd met het gemiddelde inflatiepercentage over 2018.

De verhoging van de subsidiebedragen is op grond van artikel 8.5 van de Wet Financiering Politieke Partijen.

De VVD ontvangt van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de subsidie Politieke Partijen voor vormings- en scholingsactiviteiten in binnen- en buitenland, voor informatievoorziening aan leden en aan niet-leden, voor het werven van leden, voor het betrekken van niet-leden bij subsidiabele activiteiten van de politieke partij, voor werving, selectie en begeleiding van politieke ambt dragers, voor het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes. Daarnaast is een deel van de subsidie bestemd voor politiek-wetenschappelijke activiteiten en activiteiten ter bevordering van politieke participatie door jongeren. Voor een gedeelte van de subsidie fungeert de VVD als intermediair. Dit gedeelte van de subsidie wordt afgedragen aan het wetenschappelijk Instituut van de VVD, de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting en de jongerenorganisatie van de VVD, de JOVD. De Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties stelt de subsidie vast na daartoe verkregen advies van de accountantsdienst van het Ministerie.

11. Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek

De Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek neemt diensten af van het landelijk bureau van de VVD en vergoeden deze diensten tegen de werkelijk gemaakte kosten.

12. Haya van Somerenstichting

De doorberekening van kosten aan de Haya van Somerenstichting vindt plaats op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het model "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en instellingen gelieerd aan de VVD". Op basis van dit model is een doorbelastingsmodel opgesteld door de VVD dat in het verleden is besproken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het doorbelastingsmodel maakt de activiteiten van de medewerkers van de VVD inzichtelijk. Op basis van de verdeling van activiteiten worden kosten doorbelast aan de Haya van Somerenstichting.

Lasten

13. Personeelslasten

	2018	2017
(in euro's)		
Salarissen	1.381.266	1.295.280
Sociale lasten	227.454	206.307
Pensioenlasten	146.604	143.985
Opleidingskosten	9.508	19.209
Personeelsverzekeringen	24.298	21.431
Reiskostenvergoeding	50.153	44.006
Overige personeelskosten	77.426	23.485
	1.916.709	1.753.703

Het gemiddeld aantal fte, exclusief stagiaires, over 2018 bedroeg 24 (2017: 23). Inclusief stagiaires bedroeg het gemiddeld aantal fte in 2018 28 (2017: 29).

Over de werkzaamheden van het personeel kan het volgende worden opgemerkt: Naast de werkzaamheden van de directeur vervulden 19 fte direct aan het primaire proces gerelateerde werkzaamheden. De overige 8 fte vervulden voornamelijk ondersteunende diensten.

14. Bureaukosten

	2018	2017
(in euro's)		
Software en randapparatuur	79.504	52.967
Netwerkbeheer	63.087	64.566
Afschrijvingskosten ledenadministratie	35.888	99.823
Afschrijvingskosten kantoorinventaris	33.996	36.064
Kantoorbenodigheden	12.580	16.442
Archief	2.200	2.805
Accountant	31.975	38.974
Administratieve ondersteuning	11.900	10.376
Abonnementen	3.441	3.457
Juridisch advies	2.642	48.000
Autokosten	13.194	12.133
Bankkosten	35.761	40.910
Porti	24.766	23.045
Telefoon	37.839	43.902
DSL verbinding	14.127	16.944
Kopieermachines	119.376	114.959
	522.276	625.367

De stijging van de kosten software en randapparatuur betreffen voornamelijk voorbereidingskosten met betrekking tot een overgang naar een nieuw CRM-systeem.

Het huidige CRM-systeem (ledenadministratie) is begin 2019 geheel afgeschreven.

15. Huisvesting

	2018	2017
(in euro's)		
Huurlasten	109.395	107.884
Servicekosten	21.310	36.974
Schoonmaakkosten	27.490	28.766
Diverse kosten gebouw	34.853	28.540
Belastingen	2.660	3.186
	195.708	205.350

16. Ledenadministratie

Het betreffen hier voornamelijk kosten gemaakt voor het innen van contributie anders dan het gestandaardiseerde proces.

17. Algemene ledenvergaderingen

De kosten voor de algemene ledenvergaderingen van het Algemeen Secretariaat zijn in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. Er zijn nieuwe activiteiten geïnitieerd rondom de ledenvergaderingen die zowel meer leden als niet leden moeten aanspreken. Op het landelijke niveau zijn de kosten voor de ledenvergaderingen nagenoeg gelijk gebleven.

18. Bestuurskosten

	2018	2017
(in euro's)		
Kosten Hoofdbestuursleden	44.912	28.429
Vergaderkosten	27.788	32.300
Advertentiekosten overleden prominenten	4.356	3.801
Representatiekosten	2.877	8.163
Bestuursaansprakelijkheidsverzekering	3.812	3.812
Prinsjesdagbijeenkomst	37.224	33.576
Bestuurskosten organen	85.843	74.219
	206.812	184.300

Het Hoofdbestuur van de VVD bestaat ultimo 2018 uit zeven personen. Allen oefenen deze taak vrijwillig uit en ontvangen geen bezoldiging. Onkosten die voor de uitoefening van de werkzaamheden worden gemaakt, worden vergoed.

19. Liberale dagen

In 2018 is er één liberale dag georganiseerd met het onderwerp de miljoenennota. In de begroting was er rekening gehouden met vier liberale dagen in 2018.

20. Netwerken

De thematische netwerken zijn zoals verwacht steeds meer activiteiten en bijeenkomsten gaan organiseren. Deze bijeenkomsten zijn voor leden als niet leden te bezoeken.

21. Ledenraadplegingen

Het was niet nodig de begrote ledenraadplegingen in de aanloop naar de verkiezingen in 2019 plaats te laten vinden.

22. Permanente campagne

Het budget dat is vrijgekomen doordat niet alle liberale dagen doorgang hebben gevonden, is in 2018 beschikbaar gesteld voor extra campagne activiteiten.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

23. Verkiezingscampagne

	2018	2017
(in euro's)		
Gemeenteraadsverkiezingen	3.445.999	487.279
Tweede Kamerverkiezingen	0	1.896.739
Provinciale Statenverkiezingen	185.713	0
	3.631.712	2.384.018

De campagne ten behoeve van de Provinciale Statenverkiezingen in 2019 is in 2018 gestart.

24. (Social) Media

	2018	2017
(in euro's)		
Hostingskosten	16.306	14.190
Onderhoud website en social media activiteiten	198.115	85.735
Diverse mediakosten organen	69.423	68.727
	283.844	168.652

In 2018 is eenmalig extra geïnvesteerd in online communicatie- en campagneactiviteiten.

25. Kiezersbinding

	2018	2017
(in euro's)		
Kiezersbinding	51.826	22.427
Kiezersbinding organen	40.797	45.052
	92.623	67.479

In 2018 zijn de activiteiten ten behoeve van kiezersbinding volgens planning verder geïntensiveerd.

26. Informatiemateriaal

De kosten van informatiemateriaal betreffen affiches, stroomateriaal en verkoopartikelen.

27. Internationale samenwerking

	2018	2017
(in euro's)		
Contributies: Liberal Internationals (LI), de European Liberal, Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE)		
Contributies	34.498	37.098
Reis- en verblijfskosten	4.311	904
	38.809	38.002

28. Opleiding en Training

	2018	2017
(in euro's)		
Landelijke cursussen	78.858	72.325
Regionale en lokale cursussen	421	6.947
Landelijke activiteiten waaronder eLearning	15.941	3.632
Vergaderkosten	1.455	961
Themadag	0	8.782
Regionale en lokale cursussen door organen	58.988	72.656
	155.663	165.303

De opleidings- en trainingskosten zijn voor het Algemeen Secretariaat lager uitgevallen dan begroot. Het ontwikkelen en de afname van assessments in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen hebben in tegenstelling van wat was begroot niet plaatsgevonden.

De lagere kosten van de regionale en lokale cursussen door organen zorgen voor de grootste afwijking ten opzichte van de begroting. Tijdens de lokale ALV's kunnen de afwijkingen door het lokale bestuur worden toegelicht.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

29. Talentscouting

De kosten voor het scouten van talent zijn lager uitgevallen dan begroot. Het streven naar goedkopere alternatieven en de uitstel van bepaalde activiteiten zijn hier de oorzaak van.

30. Overige baten / lasten

	2018	2017
(in euro's)		
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	0	-6.293
Overige kosten organen	218.741	245.829
	218.741	239.536

VVD-Organen

De balans en de staat van baten en lasten van onderstaande VVD-organen zijn verwerkt in dit jaarrapport in de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten. De financiële gegevens van onderstaande organen zijn gecontroleerd door de respectievelijke kascommissies.

VVD-organen:

- 1 Aalsmeer/Uithoorn
- 2 Achterhoek
- 3 Albrandswaard
- 4 Almere
- 5 Alphen aan den Rijn e.o.
- 6 Altena
- 7 Ameland
- 8 Amstelveen e.o.
- 9 Amsterdam
- 10 Antwerpen
- 11 Apeldoorn-Brummen
- 12 Arnhem
- 13 Assen
- 14 Barendrecht-Ridderkerk
- 15 Beekdaelen
- 16 Best Oirschot Veldhoven
- 17 Bodegraven-Reeuwijk
- 18 Bommelerwaard
- 19 Boxtel
- 20 Brabantse Biesbosch
- 21 Brainport Regio
- 22 Breda
- 23 Brussel
- 24 BUCH
- 25 Capelle aan den IJssel
- 26 Centraal Limburg
- 27 China
- 28 Coevorden
- 29 Côte d'Azur
- 30 De Bilt
- 31 De Fryske Wâlden
- 32 De Graafschap
- 33 De Kempen
- 34 De Krimpenerwaard
- 35 De Langstraat
- 36 De Noordwijkse VVD
- 37 De Zeeuwse VVD
- 38 Delft
- 39 Den Helder-Schagen
- 40 Drenthe Centraal
- 41 Duitsland
- 42 Edam-Volendam-Beemster
- 43 Eemdelta-BBS
- 44 Eemland
- 45 Eemdelta
- 46 Geldrop-Mierlo
- 47 Genève
- 48 Goeree-Overflakkee
- 49 Gooi en Vechtstreek
- 50 Gouda
- 51 Greiden, Marren en Wad
- 52 Groningen-Haren
- 53 Gulick en Overmaas
- 54 Haaren
- 55 Haarlem Zandvoort
- 56 Haarlemmermeer
- 57 HAL
- 58 Hanzenetwerk (Regio Zwolle)
- 59 Hart van Brabant
- 60 Hart van Gelderland
- 61 Heemstede-Bloemendaal
- 62 Heeze-Leende
- 63 Het Hogeland
- 64 Hillegom
- 65 Hilversum

VVD-organen:

- 66 Hoeksche Waard
- 67 Hollands Kroon
- 68 IJmond
- 69 IJsselvallei
- 70 Katwijk
- 71 Kempenbroek
- 72 Kerkrade
- 73 Kromme Rijnstreek
- 74 Lansingerland
- 75 Laren-Blaricum-Eemnes
- 76 Leeuwarden
- 77 Leiden
- 78 Leiderdorp-Zoeterwoude
- 79 Leidschendam-Voorburg
- 80 Liemers-Lingewaard
- 81 Lisse
- 82 Londen
- 83 Lopikerwaard
- 84 Maas en Geul
- 85 Maashorst
- 86 Maasland
- 87 Mark, Leij en Donge
- 88 Marklanden
- 89 Meierijstad
- 90 MerweDrecht
- 91 Midden
- 92 Midden-Groningen
- 93 Molenlanden
- 94 MSW
- 95 New York
- 96 Nieuwegein
- 97 Nissewaard
- 98 Noord
- 99 Noord Drenthe
- 100 Noord-Holland
- 101 Noord-Oost Friesland
- 102 Noord-Oost Twente
- 103 Noordwest-Veluwe
- 104 Oegstgeest
- 105 Oost
- 106 Oost Achterhoek
- 107 Oosterhout
- 108 Oost-Groningen
- 109 Oss-Bernheze
- 110 Parkstad en Omstreken
- 111 Peelland
- 112 Pijnacker-Nootdorp
- 113 Purmerend
- 114 Rijk van Nijmegen
- 115 Rijn, Vecht en Venen
- 116 Rijswijk
- 117 Rivierenland Noord
- 118 Roosendaal-Woensdrecht
- 119 Rotterdam
- 120 Rucphen-Zundert
- 121 Salland
- 122 Scheldebrug
- 123 Schiedam
- 124 's-Gravenhage
- 125 s-Hertogenbosch en Sint-Michiëlsgestel
- 126 Staphorst
- 127 Terschelling
- 128 Texel
- 129 Teylingen
- 130 Tilburg

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

131 Twente Centraal	149 Westerkwartier
132 Utrecht	150 Westfriesland
133 Utrechtse Heuvelrug	151 Westland
134 Vallei en Veluwe	152 West-Twente
135 Vechtdal	153 Wijdmeren *
136 Venlo en Omstreken	154 WOLW
137 Vijfheerenlanden	155 Zaanstad
138 Vlaardingen	156 Zeist
139 Vieland *	157 Zoetermeer
140 Voerendaal	158 Zuid
141 Voorne	159 Zuiderzee
142 Voorschoten	160 Zuid-Holland
143 Vught	161 Zuid-Holland West
144 Waadhoeke	162 Zuidoost Drenthe
145 Waddinxveen	163 Zuidoost Friesland
146 Washington D.C.	164 Zuidoost Utrecht
147 Wassenaar	165 Zuidplas
148 West-Betuwe	166 Zwartewaterland

Van de met een asterik aangegeven VVD-organen zijn om verschillende redenen geen (juiste) cijfers bekend, althans niet ten tijde van het opstellen van dit jaarrapport. Voor deze VVD-organen is een schatting opgenomen.

Den Haag, 15 juni 2019
Hoofdbestuur,

Partijvoorzitter
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

Landelijk penningmeester
De heer dr. A. van Nimwegen

Algemeen secretaris
Mevrouw drs. Van Veen-Koopal

Vice voorzitter
De heer drs. E. J. M. Wetzels

Bestuurslid
De heer M. J. M. Krom

Bestuurslid
De heer A. M. van Rooij

Bestuurslid
De heer L. W. Salemink

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

De tekst wordt opgenomen na goedkeuring van de jaarrekening.
De goedkeuring is geagendeerd tijdens de algemene vergadering op 15 juni 2019.

Accountants

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Mauritskade 2
2514 HD DEN HAAG

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag

T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20

den Haag@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie per 31 december 2018 en van het resultaat 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

N.V.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Statutaire bepalingen

In de statuten artikel 12.2 is geregeld dat aan de landelijk ledenvergadering alle bevoegheden toekomen die niet door de wet, deze statuten of bij huishoudelijk reglement aan andere organen zijn opgedragen.

In artikel 13.2 van de statuten is vastgelegd dat het hoofdbestuur in de jaarlijkse landelijke ledenvergadering zijn jaarverslag uitbrengt en verantwoording aflegt over zijn in het afgelopen jaar gevoerde beleid.

In artikel 11.6 en 17.6 van het huishoudelijk reglement is vastgelegd dat de besturen van respectievelijk een regio en lokaal netwerk het jaarverslag voorlegt.

Bijlagen

Staat van baten en lasten over 2017 van het Algemeen Secretariaat van de VVD

	Toelichting paragraaf	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
(in euro's)				
Baten				
Contributies		1.641.000	1.616.179	1.693.627
Overige baten		222.000	191.790	1.125.252
Financiering Politieke Partijen		2.045.000	2.123.584	2.278.521
Door VVD berekende kosten aan:				
- VVD-Bestuurdersvereniging		149.000	149.000	149.000
- Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek		200.000	307.250	210.055
- Stichting Europese Politieke Ondersteuning		9.000	4.343	4.807
- Haya van Somerenstichting		240.000	200.344	227.014
Verkoop informatie- en promotiemateriaal		0	61.348	32.286
Deelnemersbijdragen - cursisten		35.000	27.486	24.897
Totaal baten		4.541.000	4.681.324	5.745.459
Verkiezingscampagne		0	0	940.000
Totaal baten exclusief verkiezingscampagne		4.541.000	4.681.324	4.805.459

Staat van baten en lasten over 2018 van het Algemeen Secretariaat van de VVD

	Toelichting paragraaf	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
(In euro's)				
Lasten				
Personeelslasten		1.795.000	1.916.709	1.753.703
Bureaukosten		567.000	522.276	625.367
Huisvestingskosten		197.000	195.708	205.350
Ledenadministratie		10.000	6.463	6.781
Algemene ledenvergaderingen		450.000	435.587	383.828
Bestuurskosten		100.000	120.969	110.081
Liberale dagen		34.000	9.623	21.210
Diverse commissies		9.000	2.601	6.147
Netwerken		57.000	53.640	24.756
Ledenraadplegingen		56.000	3.745	19.758
Partij van de toekomst		0	0	8.402
Permanente Campagne		339.000	380.683	218.636
Verkiezingscampagne		500.000	808.772	1.949.615
Media		100.000	214.421	99.925
Verenigingsmagazine Liber / communicatiekosten		66.000	93.387	108.450
Kiezersbinding		10.000	51.826	22.427
Kostprijs Informatie- en promotiemateriaal		0	66.581	84.611
Internationale samenwerking		42.000	38.809	38.002
Opleiding en Training		136.500	96.675	92.647
Talentscouting		75.000	25.865	18.751
Overige baten / lasten		0	0	-6.293
Totaal lasten		4.543.500	5.044.340	5.792.154
Verkiezingscampagne		500.000	808.772	1.949.615
Totaal lasten exclusief verkiezingscampagne		4.043.500	4.235.568	3.842.539
Saldo baten en lasten inclusief verkiezingscampagne		-2.500	-363.016	-46.695

Gelieerde neveninstellingen

In dit hoofdstuk worden een overzicht gegeven van de activiteiten van gelieerde neveninstellingen met eigen rechtspersoonlijkheid.

In willekeurige volgorde

Haya van Somerenstichting

De stichting heeft als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van activiteiten gericht op ontplooiing en ondersteuning van initiatieven in het buitenland inzake het doen handhaven van de mensenrechten, het doen ontstaan van de parlementaire democratie, ter uitdraging van de liberale gedachte in het algemeen en ten bate van liberale groeperingen en instellingen in andere landen dan Nederland, in het bijzonder -zults geheel in overeenstemming met de verklaring van de rechten van de mens van 10 december 1948 als vastgesteld door de algemene vergadering van de Verenigde Naties- in hun relatie tot en ten behoeve van de te Den Haag gevestigde vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), alsmede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De stichting heeft voorts als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van politieke opleidings- en trainingsactiviteiten ten behoeve van de vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), zomede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De stichting is opgericht in 1975 en heeft haar zetel in Den Haag. De inkomsten van de Haya van Somerenstichting bestaan hoofdzakelijk uit subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van het Programma Maatschappelijke Transformatie (Matra). Matra heeft als doel het transformatieproces te ondersteunen van landen in Eurazië naar een democratisch en marktgeoriënteerd bestel. Het hoofdbestuur van de VVD vormt ook het bestuur van de Haya van Somerenstichting.

Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD)

De JOVD is een onafhankelijke politieke organisatie van en voor jonge liberalen. De JOVD is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en werd in 1949 opgericht. Sinds 2002 maakt de Vereniging VVD samen met de JOVD jaarlijks afspraken aan de hand waarvan het jongerenbeleid wordt geconcretiseerd. De activiteiten zijn opgesplitst in het kweken van politieke belangstelling bij jongeren en het verzorgen van opleiding en training van jongeren. De afspraken worden elk jaar geëvalueerd en besproken door het hoofdbestuur van de Vereniging VVD met het bestuur van de JOVD.

Prof. Mr. B.M. Teldersstichting

De Teldersstichting is de wetenschappelijke instelling ten behoeve van de Vereniging VVD en het liberalisme. De stichting werd opgericht in 1954. Het curatorium van de stichting houdt toezicht op de wetenschappelijke kwaliteit van de publicaties. Het curatorium bestaat uit vijftien personen, waaronder steeds twee hoofdbestuurleden van de vereniging VVD. Bij de stichting zijn zes personen werkzaamheden onder leiding van de directeur dr. P.G.C. van Schie. De inkomsten van de stichting bestaan hoofdzakelijk uit subsidie voortvloeiend uit de Wet subsidiëring politieke partijen.

Stichting Ivo Opstelten Foundation

De stichting is op 24 april 2009 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Het doel van de stichting is het werven van fondsen ten behoeve van de vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. De voorzitter, secretaris en penningmeester van de VVD vormen het bestuur van de stichting Ivo Opstelten Foundation.

Stichting Mr. H.C. Dresselhuysfonds

De stichting is op 15 maart 1927 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Het doel van de stichting is de bevordering van de liberale gedachte, door het behartigen van de belangen van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, daaronder met name begrepen het financieel ondersteunen van de Vereniging VVD. Het bestuur van de stichting bestaat uit vijf personen. Vier bestuursleden zijn voormalig VVD-hoofdbestuurlid.

Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek

De stichting is op 11 juli 1966 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Ingevolge de "Regeling financiële ondersteuning fracties Tweede Kamer der Staten-Generaal" dient het aan Tweede Kamerleden ter beschikking gestelde budget (voor persoonlijke medewerkers) en de daarmee samenhangende personeelskosten te worden opgenomen in een stichting. In de praktijk komt het erop neer dat de stichting optreedt als werkgever van de medewerkers van de VVD-Tweede Kamerleden.

Stichting Europese Politieke Ondersteuning

De stichting is opgericht in 1988 en heeft haar zetel in Den Haag. De stichting heeft als doel het in raad en daad bijstaan van de VVD-leden in het Europees Parlement. In de praktijk komt het erop neer dat de stichting optreedt als werkgever van de medewerkers van de VVD-Europarlementariërs; via de stichting worden de salarissen van deze medewerkers betaald. Hiertoe ontvangt de stichting secretariaatsvergoedingen op grond van de "Regeling kosten en vergoedingen van de leden van het Europees Parlement". De Vereniging VVD levert diensten ter ondersteuning van de medewerkers van de VVD-Europarlementariërs en berekent deze kosten door aan de SEPO.

Stichting Liberaal Vrouwen Netwerk

De stichting is opgericht in 2002 en heeft haar zetel in Den Haag. In de stichting zijn geen financiële middelen aanwezig, maar de stichting wordt wel aangehouden als rechtspersoon, omdat onder de vlag van het Liberaal Vrouwen Netwerk politieke activiteiten door de Vereniging VVD worden verricht. De drie bestuursleden van de Stichting Liberaal Vrouwen Netwerk zijn hoofdbestuurslid van de Vereniging VVD.

Stichting Gerrit Koster

De stichting is opgericht in 1992 en is gevestigd in Ede. De stichting heeft als doel het bevorderen van de liberale gedachte in Nederland en in de gemeente Ede in het bijzonder door financiële ondersteuning van natuurlijke personen en rechtspersonen en/of hun activiteiten welke met inachtneming van het beginselprogramma van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie een gelijk of gelijksoortig doel nastreven.

Stichting Liberaal Fonds

De stichting is in 1992 opgericht en heeft haar zetel in Enschede. De stichting heeft als doel het financieel ondersteunen van een partij welke de liberale beginselen in de politiek is toegeëerd, zoals deze beginselen verwoord zijn in de uitgangspunten van de huidige Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Stichting Liberaal Fonds Rotterdam

De stichting is op 22 december 2005 opgericht en heeft haar zetel in Rotterdam. De stichting heeft als doel de financiering van de verspreiding van het liberale gedachtegoed in het algemeen en van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie binnen de regio Rotterdam.

Stichting Ondersteuning VVD Tweede Kamerverkiezingen

De stichting is in mei 2007 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft als doel het verzamelen van gelden en organiseren van activiteiten ten behoeve van campagnes van de VVD verkiezingen.

Stichting Steunfonds VVD Amsterdam

De stichting is op 27 september 2004 opgericht en heeft haar zetel in Amsterdam. De stichting heeft als doel de verspreiding van het liberale gedachtegoed in het algemeen, de bevordering van de liberale beginselen en dat van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie binnen de regio in Amsterdam in het bijzonder.

Stichting Vrie en Liber.com

De stichting is opgericht in 2002 en is gevestigd in Middelburg. De stichting heeft als doel het ten behoeve van de VVD-kamercentrale Zeeland bevorderen van de communicatie met de inwoners van Zeeland en het verwerven van gelden ten behoeve van het verkiezingsfonds van de VVD-kamercentrale Zeeland.

Stichting vrienden van de VVD

De stichting is opgericht in 1999 en is gevestigd in Venlo. De stichting heeft als doel fondsenverwerving ter ondersteuning van de VVD-afdeling Venlo.

Stichting VVD-Kennis Centrum

De stichting is opgericht in 1994 en is gevestigd in Den Helder. De stichting heeft als doel het bevorderen van een zo goed mogelijk contact tussen alle geledingen binnen de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en het zo optimaal mogelijk laten functioneren daarvan in het algemeen en in de gemeente Den Helder in het bijzonder.

VVD-Bestuurdersvereniging

De Vereniging VVD werkt samen met de VVD-Bestuurdersvereniging. De VVD-Bestuurdersvereniging heeft volledige rechtsbevoegdheid. Het bestuur wordt gevormd door VVD-leden, die tevens gekozen of benoemd bestuurder zijn bij een publiekrechtelijk lichaam. Bestuursleden van de VVD-Bestuurdersvereniging zijn niet tevens lid van het hoofdbestuur van de VVD of andersom. De VVD-Bestuurdersvereniging werd twee jaar eerder dan de VVD, in 1946 opgericht. De ledenadministratie van de VVD-Bestuurdersvereniging is volledig geïntegreerd in de ledenadministratie van de Vereniging VVD. Leden van de Vereniging VVD, die zitting hebben in vertegenwoordigende lichamen, met name in Provinciale Staten en gemeenteraden, of politiek ambtsdrager zijn, betalen bovenop de door hen verschuldigde contributie aan de Vereniging VVD een toeslag, waarvan de hoogte door de algemene vergadering van de VVD-Bestuurdersvereniging wordt vastgesteld. Deze toeslag komt volledig ten gunste van de VVD-Bestuurdersvereniging. De VVD-Bestuurdersvereniging heeft geen personeel in dienst. Net als bij de Vereniging VVD worden de werkzaamheden van de VVD-Bestuurdersvereniging bijna geheel door vrijwilligers uitgevoerd, echter voor een aantal ondersteunende werkzaamheden heeft de VVD bestuurdersvereniging een overeenkomst met de Vereniging VVD gesloten. De VVD-Bestuurdersvereniging betaalt hiervoor een (geïndexeerd) bedrag per jaar. In 2015 is dit bedrag opnieuw berekend. De vergoeding voor 2017 is vastgesteld op € 149.000.

Stichting Libertati Semper Frisia

De stichting is opgericht in 2011 en is gevestigd in Leeuwarden. De stichting heeft als doel het ten behoeve van de VVD-kamercentrale Friesland bevorderen van de communicatie met de inwoners van Friesland en het verwerven van gelden ten behoeve van het verkiezingsfonds van de VVD-kamercentrale Friesland.

Stichtingen en verenigingen die als doel hebben de VVD-fracties te ondersteunen

Volledigheidshalve wordt in dit rapport vermeld dat er stichtingen en verenigingen bestaan, die als doel hebben de VVD-fracties in den lande te ondersteunen. Deze stichtingen en verenigingen, alhoewel zij meestal de naam VVD dragen, maken geen deel uit van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag. Deze stichtingen en verenigingen zijn (voor zover bekend):

Fractie VVD Oude IJsselstreek
Fractie VVD Reusel-De Mierden
Fractie VVD Waalwijk
Politieke Vereniging VVD Fractie Helmond
Steunstichting VVD-Fractie Spijkenisse
Stichting Liberale Vrienden van de Stichtste Vecht
Stichting Liberalen Gorinchem
Stichting Groenmarkt Liberaal
Stichting Noordwijkse Liberale Kring
Stichting Vrienden van de V.V.D.
Stichting VVD Oost/Watergraafsmeer
Stichting "VVD fractie Leiden"
Stichting Beheer Financiën VVD Raadsfractie Tilburg
Stichting Beheer Fractiegelden VVD De Wolden
Stichting Beheer Fractiegelden VVD Lelystad
Stichting Beheer Fractiegelden VVD Oost Gelre
Stichting Beheer Fractiegelden VVD-Almelo
Stichting Beheer Fractiegelden VVD-Hengelo
Stichting Beheer Middelen VVD-fractie Krimpen aan den IJssel
Stichting Beheer Statenfractie VVD Z-H
Stichting Bestuursassistentie Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Stichting Bestuursassistentie VVD Gemeenteraadsfractie Utrecht
Stichting Bestuursassistentie VVD-fractie Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
Stichting Campagnegelden Udense VVD
Stichting Campagnegelden VVD Tie!
Stichting club van 100 VVD kieskring Dordrecht
Stichting doe meer met Utrecht
Stichting Fonds Toekomst Liberaal Den Haag
Stichting Fractie VVD Amsterdam West
Stichting Fractie VVD Peel en Maas
Stichting Fractie VVD Roosendaal
Stichting Fractie-assistentie "V.V.D." (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) in de Gemeenteraad van Ede
Stichting Fractie-assistentie V.V.D. (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) in Provinciale Staten van Gelderland
Stichting Fractie-assistentie VVD Deventer
Stichting Fractie-assistentie VVD Raalte
Stichting Fractieondersteuning VVD Haarlem
Stichting Fractieondersteuning VVD Noord-Holland
Stichting Fractieondersteuning VVD-Gemeenteraadsfractie 's-Hertogenbosch

Stichting Fractie-ondersteuning VVD-Statenfractie Provincie Limburg
Stichting Fractiesteun VVD fractie PS Overijssel
Stichting Fractie-assistentie V.V.D. Nijmegen
Stichting Fractie-assistentie VVD Apeldoorn
Stichting Fractiebegeleiding Volkspartij voor Vrijheid en Democratie Enschede
Stichting Liberaal Dordrecht
Stichting Liberaal Fonds Teylingen
Stichting Liberaal Fonds Veenendaal
Stichting Liberaal Platform Breda
Stichting Liberaal Slidrecht
Stichting Liberale Ondersteuning Fractie VVD Nieuw-West
Stichting Liberale vrienden VVD Bergen
Stichting Netwerk Maasduinen
Stichting Ondersteuning Fractie VVD Waterschap De Dommel
Stichting Ondersteuning Gemeenteraadsfractie VVD Leeuwarden
Stichting Ondersteuning VVD Fractie Waterschap Aa en Maas
Stichting Ondersteuning VVD-fractie Fryslân
Stichting Ondersteuning VVD-fractie Provinciale Staten Groningen
Stichting Ondersteuning VVD-Fractie Zeeland
Stichting Ondersteuning Westlandse Gemeenteraadsfractie VVD
Stichting Ondersteuningfonds VVD in Twenterand
Stichting Personeel VVD Noord-Holland
Stichting Statenfractie V.V.D. Flevoland
Stichting Statenfractie VVD Drenthe
Stichting Steunfonds VVD Amsterdam
Stichting Stimuleringsfonds Statenfractie VVD Z-H
Stichting tot ondersteuning van de fractie van de VVD van de deelraad Amsterdam-Noord
Stichting tot ondersteuning van de V.V.D. Gemeenteraadsfractie Rotterdam
Stichting tot ondersteuning van de V.V.D.-Statenfractie Utrecht
Stichting V.V.D. Fractie Groningen
Stichting Vrienden van de V.V.D. Tilburg
Stichting Vrienden van de VVD Barneveld
Stichting Vrienden van de VVD Noordoostpolder
Stichting Vrienden VVD Weert
Stichting Vrienden VVD Zwolle
Stichting VVD Fractie Delft
Stichting VVD Fractie Eindhoven
Stichting VVD Spijkenisse
Stichting VVD-Fractie In de Gemeenteraad van Arnhem
Vereniging beheer gelden fractie VVD Stichtse Vecht
Vereniging Gemeenteraadsfractie VVD Cranendonck
Vereniging VVD Zoetermeer Beheer Fractiegelden
VVD Fractie Gemeenteraad Langedijk

SECRETARIEEL JAARVERSLAG

9b

3 juni 2019

Hoofdbestuurslid Van Veen
Reeds behandeld in -
Samenvatting

In de bijlage is het secretarieel jaarverslag 2018 opgenomen.

Besluitpunten

Het Hoofdbestuur besluit in te stemmen met het secretarieel jaarverslag 2018.

Bijlage

- Secretarieel jaarverslag 2018

Communicatie

Het secretarieel jaarverslag wordt vastgesteld in de ALV op 15 juni a.s.

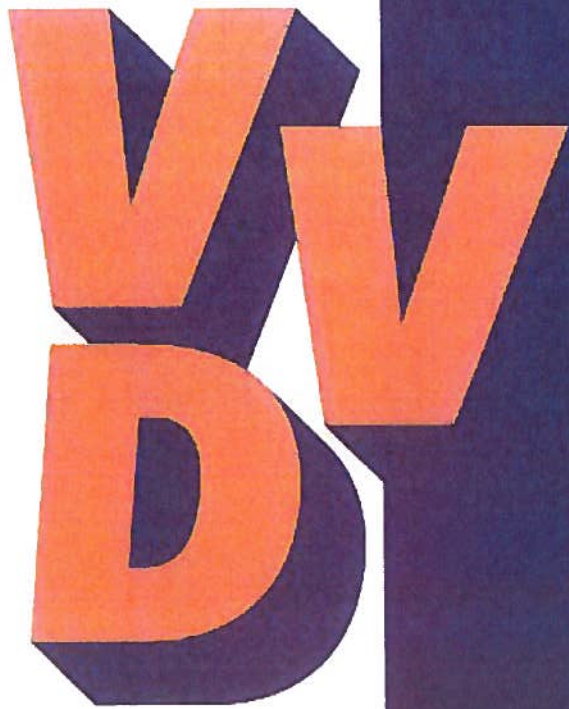
Deze gevolgen vallen niet/wel* binnen de goedgekeurde begroting voor deze activiteit.

**doorhalen wat niet van toepassing is*

Voor akkoord

mr. S.J.A. (Stephanie) ter Borg
Directeur

Bake... N.V.
Gewa...
Den h...
Datur...
...catiedoeleinden

JAARVERSLAG

2018

VOORWOORD

Mensen om mij heen hoor ik weleens zeggen: lid worden van de VVD? Ik wil de politiek helemaal niet in! Alsof wij een beroepsvereniging van politici zijn... Er is in onze partij zoveel meer te doen dan zelf actief de politiek ingaan. Je kunt meehelpen met de campagnes. Lokaal of landelijk je mening geven over de meest uiteenlopende onderwerpen. Of ons gewoon simpelweg financieel steunen.

Voor mij is het heel simpel: de VVD is een club waar je mee kan doen op een manier die bij jou past. Op een manier waar jij je goed bij voelt. Samen weten we waar wel voor strijden: voor die open beweging met de beste ideeën voor Nederland. Niet scoren op het gemeentehuis, maar op straat.

Dat was dan ook onze inzet in 2018.

Het bracht ons onder andere tot het allereerste VVD-festival, waar meer dan 1300 mensen op afkwamen. Veel bezoekers ook die (nog) geen lid van onze partij waren.

Op die ingeslagen weg moeten we doorgaan.

Niet alleen landelijk, maar juist ook in al onze lokale netwerken. Want talent scouten, begint lokaal. Nieuwe leden werven, begint lokaal. Een open gesprek met elkaar over integriteit, begint lokaal. Deze goede voorbeelden uit heel het land, moeten we met elkaar delen.

Want als wij dat samen allemaal doen, gaat onze club bruisen. Dat weet ik zeker. De VVD is geen club van alleen maar politici, maar een club van en voor de doeners. Dus: ga op zoek naar wat je écht wilt, en ga het doen! Dat is voor mij de VVD. In 2018, maar zeker ook in 2019.

Christianne van der Wal-Zeggelink

Partijvoorzitter

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING	3
1.1 Het Hoofdbestuur	3
1.2 Het Landelijk Bestuursoverleg (LBO)	7
1.3 Algemeen Secretariaat	7
1.4 Congressen	8
Voorjaarscongres 25 en 26 mei 2018	8
VVD-Festival 24 november 2018	10
HOOFDSTUK 2: MEEDENKEN BINNEN DE PARTIJ	13
2.1 Thematische netwerken	13
Hoofdpijnen thematische netwerken:	13
2.2 VVD-dagen	14
HOOFDSTUK 3: CAMPAGNE	15
Uitslag gemeenteraadsverkiezingen	15
De campagne	15
Campagneleiders en -coaches	15
HOOFDSTUK 4: COMMUNICATIE	16
Online	16
Liber	16
Liberaal Bestuur	17
Mailings	17
Bestuurdersbrief	17
Campagne-updates	17
Thorbeckeweb	17
HOOFDSTUK 5: VERENIGINGSZAKEN	18
5.1 Lokale netwerken	18
5.2 Commissie van onderzoek	18
5.3 Commissie van Beroep	18
5.4 Commissie Integriteit	19
5.5 Vertrouwenspersonen	20
5.6 Waarderingsvormen	21
HOOFDSTUK 6: LEDENWERVING EN BEHOUD	22
HOOFDSTUK 7: OPLEIDING EN TRAINING	23
7.1 Speerpunten van het beleid	23
7.2 Regulier aanbod	23
7.3 Vernieuwen materiaal	23
7.4 Regionale Masterclasses	23
7.5 Kadertraining	23
7.6 Topkadertraining	24

7.7 Stuurgroep Opleiding en Training	24
7.8 RTO (regionale Talent en Opleidings bestuursleden)	25
7.9 Samenwerking Bestuurdersvereniging - Haya van Somerenstichting	25
Masterclass onderhandelen, 24 maart 2018	25
Trainingsdag 3 november 2018	25
7.10 Haya-dag	25
7.11 Voorjaarscongres 2018	26
7.12 Studio VVD: aan de slag met plan Opleiding & Talentmanagement	26
HOOFDSTUK 8: TALENTMANAGEMENT	27
Permanente Scoutingscommissie en 'kandidaatstellingsjaar' 2018	27
Liberale Loopbanen 2018	27
Training burgemeesterspotentieel	28
HOOFDSTUK 9: VVD INTERNATIONAAL	29
MATRA	29
Zuid-Kaukasus	30
Zuidoost en Oost-Europa	30
Midden Oosten en Noord-Afrika	30
Liberal International	31
LIBSEEN	31
ALDE	32
European Liberal Forum	32
A Liberal Dialogue for Europe	32
Tell Me Your Story	32
Graduate Program I & II	32
Partnership and Ambassadors Days	32
Europadag	32
HOOFDSTUK 10: ARCHIEF	33
VVD 70 jaar	33
In memoriam Lucas Osterholt en dankwoord	33
HOOFDSTUK 11: POLITIEK	34
Eerste Kamer	34
Tweede Kamer	36
Hans van Balen	37
Jan Huitema	37
Caroline Nagtegaal	38

HOOFDSTUK 1: DE VERENIGING

1.1 HET HOOFDBESTUUR

Het Hoofdbestuur vergaderde in het jaar 2018 e13 keer, namelijk op 15 januari, 12 februari, 12 maart, 26 maart, 9 april, 14 mei, 18 juni, 23 augustus, 24 september, 29 oktober, 12 november, 10 december en 17 december.

Het Hoofdbestuur kwam tweemaal in retraite bijeen. Dit was op 26 januari te Scheveningen en op 15 juni te Muiden.

In het jaar 2018 is het Hoofdbestuur als volgt samengesteld:

- C. (Christianne) van der Wal-Zeggeling, partijvoorzitter;
- Drs. E.J.M. (Eric) Wetzels, vicevoorzitter;
- Mr. S.J.A. (Stephanie) ter Borg, algemeen secretaris, tot 24 november 2018;
- Drs. A.G. (Mendy) van Veen - Koopal, algemeen secretaris, vanaf 24 november 2018;
- T.H. (Tanja) Haseloo, landelijk penningmeester, tot 26 mei 2018;
- M.J.M. (Michiel) Krom, bestuurslid Communicatie en Campagne.
- Dr. A. (Ton) van Nimwegen, landelijk penningmeester, vanaf 26 mei 2018 en bestuurslid Ledenwerving en Fondsenwerving, tot 26 mei 2018.
- L.W. (Lennart) Salemink, bestuurslid Opleidingen en Talentmanagement, vanaf 26 mei 2018;
- A.M. (Fons) van Rooij, bestuurslid Ledenwerving en Fondsenwerving, vanaf 26 mei 2018.

Adviseurs

- Drs. M. (Mark) Rutte; Partijleider;
- A. (Annemarie) Jorritsma-Lebbink, namens de VVD-fractie in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
- Mr. dr. K.H.D.M. (Klaas) Dijkhoff, namens de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- B. (Bas) van 't Wout, namens de VVD-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 26 oktober 2017;
- Mr. Drs. J.C. (Hans) van Baalen, namens de VVD-delegatie in het Europees Parlement;
- A.J. (Arjen) Gerritsen, namens de VVD-Bestuursvereniging,
- S.T.A. (Splinter) Chabot, namens de JOVD, sinds 1 oktober 2017;
- M. (Marianne) Schuurmans-Wijdeven, door het Hoofdbestuur benoemd tot voorzitter van de stuurgroep van de Haya van Somerenstichting, tot 26 mei 2018.

De portefeuilleverdeling binnen het Hoofdbestuur zag er eind 2018 als volgt uit:

Hoofdbesturslid	Primair	Tweede portefeuillehouder
Partijvoorzitter	<ul style="list-style-type: none"> Algehele leiding en coördinatie Kabinet/Fracties/Politieke Partijen Media Benoemingen en Kandidatenlijsten Voorzitter Landelijk Bestuursoverleg Voorzitter Kernteam Voorzitter Ivo Opstelten Foundation Voorzitter BPO VVD-Bestuurdersvereniging 	<ul style="list-style-type: none"> Integriteit
Vicevoorzitter	<ul style="list-style-type: none"> Thematische Netwerken VVD-dagen Discussiebijeenkomsten Verkiezingsprogramma commissies Internationaal (ontvangt internationale delegaties) Teldersstichting 	<ul style="list-style-type: none"> Plaatsvervangend voorzitter
Algemeen Secretaris	<ul style="list-style-type: none"> Congressen en ALV Statuten, Reglementen en Jaarplan Bewaking besluitvormingstrajecten Troubleshooting Regio's en Lokale Netwerken Mijn VVD JQVD Secretaris Ivo Opstelten Foundation 	<ul style="list-style-type: none"> Plaatsvervangend algemeen penningmeester
Penningmeester	<ul style="list-style-type: none"> Financieel beheer van de partij Contributie en subsidiestromen Ledenadministratie Automatisering Integriteit Penningmeester Ivo Opstelten Foundation 	<ul style="list-style-type: none"> Plaatsvervangend algemeen secretaris Troubleshooting Fondsenwerving en ledenwerving
Bestuurslid Opleidingen, Trainingen en Talentmanagement	<ul style="list-style-type: none"> Opleiding en training Permanente Scouting Talentmanagement Stuurgroep Haya Internationaal (algemeen, stuurgroep internationaal, MATRA en SHIRAKA, strategie en contacten ALDE en LI) Curator Teldersstichting 	<ul style="list-style-type: none"> Benoemingen en Kandidatenlijsten Communicatie en campagne VBV
Bestuurslid Communicatie en Campagne	<ul style="list-style-type: none"> Communicatie Permanente campagne Verkiezingscampagnes Voorlichting 	<ul style="list-style-type: none"> Contactpersoon Haya
Bestuurslid Leden- en Fondsenwerving	<ul style="list-style-type: none"> Fondsenwerving Ledenwerving Ledenbehoud 	<ul style="list-style-type: none"> Contributie en subsidiestromen Ledenadministratie

1.2 HET LANDELIJK BESTUURSOVERLEG (LBO)

Het Hoofdbestuur voert periodiek overleg met de Regiovoorzitters, genaamd het Landelijk Bestuursoverleg.

Het Landelijk Bestuursoverleg vond in 2018 vijfmaal plaats, te weten op 7 april, 25 mei, 1 september, 6 oktober en 14 december,

Het Landelijk Bestuursoverleg kwam tweemaal in retraite bijeen. Dit was op 26/27 januari en 15 december 2018

De voorzitters van de regio's in 2018 zijn:

- Regio Midden: Tjapko Poppens
- Regio Noord: Ton Baas
- Regio Noord-Holland: Robert Vermeulen
- Regio Oost: Peter Snijders
- Regio Zuid: Onno Hoes
- Regio Zuid-Holland: Pauline Bouvy-Koene
- Regio Internationaal: Jock Geselschap

De voorzitters van de Regio's worden benoemd door de ledenvergadering van de Regio. De voorzitter van de Regio Internationaal wordt benoemd door de Algemene Vergadering.

1.3 ALGEMEEN SECRETARIAAT

In 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Door de inzet van alle kandidaten en vrijwilligers hebben wij een prachtig resultaat behaald en zijn wij als grootste landelijke partij uit de bus gekomen.

De tweede helft van dit jaar stond in het teken van de voorbereidingen voor de provinciale staten en waterschapsverkiezingen in 2019. De regio's zijn geïnformeerd en ondersteund over het opstellen van de kandidatenlijsten, het schrijven van een verkiezingsprogramma en bij de voorbereidingen voor de campagne. De Haya heeft 'De Lat Ligt Hoger' uitgerold voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen gaan wij voor de winst! De VVD is ons middel om Nederland liberaler te maken - en zo het leven in ons land nog beter. Om dat doel te bereiken is het noodzakelijk om zoveel mogelijk liberalen aan onze partij te binden. We hebben eind 2015 al een grote stap voorwaarts gezet, onze oude hiërarchische partijstructuur is komen te vervallen. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het vernieuwen van onze partij om zo een aantrekkelijke netwerkpartij voor alle liberaal denkenden en voelenden te worden.

In 2018 heeft het Hoofdbestuur de 'Vernieuwingsagenda: Onze VVD in 2020' vastgesteld. Met deze agenda willen wij als VVD een brede partij zijn die in beweging is, waar je bij wilt horen, die lokaal en landelijk enthousiasme, warmte en positiviteit uitstraalt! Een vereniging waarbij de leden en lokale netwerken centraal staan.

Op basis daarvan is een aantal doelstellingen opgesteld waarmee wij in 2018 aan de slag zijn gegaan door middel van projecten in en met de vereniging:

- Leden, dorpen en steden (lokaal centraal)
- Nieuwe verhaal: het beste verhaal voor Nederland / de beste campagnes
- Leden, leden, leden! Op naar groei: meer leden en kiezers
- Al het talent in beeld! Voldoende talent voor alle posities
- Integriteit! van jurisprudentie naar moresprudentie, en een beter moreel kompas
- Financieel gezonde vereniging met een brede basis

Tevens heeft het Hoofdbestuur Arno Brok in 2018 gevraagd een evaluatie te doen naar de ingevoerde partijstructuur. Middels gesprekken en input vanuit de hele vereniging heeft Arno Brok eind 2018 een rapport opgeleverd met daarin een aantal aanbevelingen rondom structuur en cultuur.

In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe CRM-systeem dat in 2019 geïmplementeerd wordt. Aansluiten op nieuwe technieken en het vergroten van het gebruikersgemak voor leden en niet-leden zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Dit betekent onder meer dat MijnVVD vernieuwd zal worden. Implementatie is voorzien voor eind 2019.

Mensen

Op het Algemeen Secretariaat heeft in 2018 een aantal personeelswisselingen plaatsgevonden. Tevens heeft een groot aantal studenten stage gelopen bij het Algemeen Secretariaat.

Dit jaar hebben we afscheid genomen van Annika Snel. Wij danken haar voor haar werkzaamheden voor International Office. .

En na 13 jaar inzet en betrokkenheid heeft Lucie Wigboldus, directeur van het Algemeen Secretariaat, dit jaar afscheid genomen. Op 1 november is Stephanie ter Borg haar opgevolgd als directeur.

Begin 2018 zijn Gijs Houben, international officer, en Ruben Ritsema, partijjurist, ons team komen versterken. In de 2e helft van 2018 zijn Menno van Dam, vormgever, Robert van der Linden, medewerker opleidingen en trainingen, en Noud van Bladel, interne communicatie, in dienst gekomen.

1.4 CONGRESSEN

Voorjaarscongres 25 en 26 mei 2018

Op 21 maart 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats, waar de VVD een succesvol resultaat heeft behaald. Het voorjaarscongres bood dan ook de perfecte gelegenheid om samen het succes te vieren en terug te kijken op de campagne van de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen.

Congreslocatie Papendal opende haar deuren voor activiteiten die varieerde van debatteren tot campagnevoeren en trainingen tot sport. De aftrap van het congres begon met het plenaire avondprogramma. Na de opening door dagvoorzitter Vincent Karremans, blikte Bas van 't Wout terug op de successen van de gemeenteraadsverkiezingen en gaf aandacht onze 'lokale helden'. Daarna volgde de uitreiking van de V-factor aan Rosemarijn Dral voor haar inzet in de gemeente Oostzaan. Tot slot kreeg het publiek de gelegenheid om vragen te stellen aan ministers Eric Wiebes, Stef Blok en Sander Dekker en staatssecretarissen Mark Harbers, Tamara van Ark en Barbara Visser. De vrijdagavond van het congres werd afgesloten met een speech van Klaas Dijkhoff.

Het zaterdagdeel werd geopend door partijvoorzitter Christianne van der Wal-Zeggelink tijdens de Algemene Vergadering, waar Mark Rutte een speech gaf. Tijdens de vergadering zijn er drie open posities in het Hoofdbestuur vervuld: Ton van Nimwegen als Landelijk Penningmeester, Lennart Saleminck als bestuurslid Opleiding & Training en Fons van Rooij als bestuurslid Ledenwerving & Fondsenwerving. Hierna gaf JOVD-voorzitter Splinter Chabot een speech en heeft Ruben Brekelmans als voorzitter van de verkiezingsprogrammacommissie voor de Europees Parlementsverkiezingen

2019 een toelichting gegeven. De Algemene Vergadering werd afgesloten door een inspirerende speech van onze minister-president Mark Rutte.

Vervolgens konden de leden hun hart ophalen bij een veelzijdig aanbod aan workshops. Van een lagerhuisdebat tot een cursus vloggen, van een workshop permanente campagne tot een rondleiding door het sportgebied van Papendal: het congres bood voor ieder wat wils. Na een intensieve middag konden de leden elkaar weer treffen bij de afsluitende borrel, waarna het congres officieel eindigde.

Besluitenlijst 145e ALV Zaterdag 26 mei 2018

1. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink opent de 145e Algemene Vergadering op zaterdag 26 mei 2018 om 10.12 uur.
2. De heer C.D. (Christiaan) Peetoom uit Alkmaar, de heer B.G.P. (Bas) de Wit uit Andijk en mevrouw M.H.J. (Mariam) Al-Saqaff uit Utrecht worden per acclamatie benoemd tot stem- en notulencommissie.
3. Mevrouw T.H. (Tanja) Haseloo-Amsing treedt af als Landelijke Penningmeester.
4. Mevrouw M.H.F. (Marianne) Schuurmans-Wijdeven treedt af als voorzitter van de Haya-stuurgroep en als adviseur van het Hoofdbestuur op het gebied van Opleiding en Talentmanagement.
5. De heer A. (Ton) van Nimwegen treedt af als lid van het Hoofdbestuur, met de portefeuille Ledenwerving en Fondsenwerving. Hij wordt per acclamatie benoemd tot Landelijke Penningmeester.
6. De heer L.W. (Lennart) Saleminck wordt per acclamatie benoemd tot lid van het Hoofdbestuur, met de portefeuille Opleiding en Talentmanagement.
7. De heer A.M. (Fons) van Rooij wordt per acclamatie benoemd tot lid van het Hoofdbestuur, met de portefeuille Ledenwerving en Fondsenwerving.
8. Het jaarverslag over 2017 wordt goedgekeurd.
9. Er is een motie ingediend door het thematisch netwerk Gezondheid en Zorg.

De Algemene Vergadering roept het Hoofdbestuur op om:

- Het volgend congres te trakteren op een ronde bitterballen voor viering van het motievolgsysteem;
- Het proces van het motievolgsysteem aan de leden inzichtelijk te maken door deze, hopelijk door het congres aangenomen motie als test te publiceren;
- Deze motie dan volgens het zogenaamde 'motievolgsysteem' te beantwoorden met een door haar ieder passend lijkend antwoord/opvolging.

De motie wordt per acclamatie aangenomen.

10. Het Financieel Jaarrapport 2017 wordt goedgekeurd. De Algemene Vergadering verleent decharge aan het Hoofdbestuur voor het in 2017 gevoerde beleid.

11. De heer H.L. (Henry) Steenberg treedt af als lid van de financiële commissie.

12. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de financiële commissie voor het verslagjaar 2018:

- Mevrouw P.W. (Paulien) Geerdink uit Groningen
- De heer J.W.R. (Remco) van Lunteren uit Amersfoort
- De heer P. (Peter) Ouwendijk uit 's-Gravenzande

- Mevrouw N. (Nina) Hofstra uit Vries, plaatsvervangend lid

-
- De heer P.M. (Peter) Smit uit Blaricum, plaatsvervangend lid
 - De heer R.T.A. (Richard) Korteland uit Meppel, plaatsvervangend lid

13. Het voorstel voor de hoogte van de contributie voor het jaar 2019 wordt goedgekeurd.

14. De heer R.G.D. (Ralf) Knegtmans treedt af als lid van de Permanente Scoutingscommissie.

15. De volgende leden worden per acclamatie (her)benoemd tot leden van de Permanente Scoutingscommissie:

- De heer A.A.M. (Arno) Brok uit Balk
- Mevrouw I.R. (Ina) Adema uit Lelystad
- De heer T.H.J. (Tjibbe) Joustra uit Wassenaar

16. De heer P.G. (Paul) van As wordt herbenoemd als voorzitter van de Commissie van Beroep.

17. Er is een motie ingediend door de regio Noord.

De motie roept de Algemene Vergadering op om:

- Het standpunt van de leden van de VVD inzake de maximalisering van 'wind op land' tot de initiële 6.000 MW te (her)bevestigen.

De motie is behandeld. De algemene ledenvergadering besluit in meerderheid om de motie niet in stemming te brengen.

18. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal sluit de 145e Algemene Vergadering om 11.35 uur.

VVD-Festival 24 november 2018

Op 24 november 2018 werd het oud-vertrouwde, traditionele VVD-congres in een compleet nieuw jasje gepresenteerd. De eerste editie van het VVD-Festival was een feit waar wij ruim 1.000 VVD'ers in Den Bosch mochten verwelkomen. Belangrijke onderdelen die centraal stonden tijdens het festival waren zowel de aankomende Provinciale Statenverkiezingen met de Waterschapsverkiezingen als de Europese verkiezingen die in 2019 zullen plaatsvinden.

De leden werden van harte welkom geheten door partijvoorzitter Christianne van der Wal-Zeggelink, waarna meteen de workshops van start gingen. Zo waren er workshops georganiseerd over talent scouten en gescout worden en integriteit, werd de Tweede Kamer nagespeeld en werden de amendementen op het verkiezingsprogramma van de Europese verkiezingen gepresenteerd en besproken. Daarnaast gaf Arno Brok een presentatie over zijn evaluatierapport over de in 2015 ingevoerde herziening van de partijstructuur en in de netwerklounge konden de leden in gesprek met onze politici in een heuse boksring!

Voor de Algemene vergadering begon, gaf Christianne van der Wal-Zeggelink een speech. De Algemene Vergadering bestond dit keer uit twee delen: het eerste deel stond onder meer in het teken van het afscheid van Stephanie ter Borg als afzwaaiend Algemeen Secretaris en de daarop volgende benoeming van Mendy van Veen voor dezelfde functie. Het tweede gedeelte werd gewijd aan het vaststellen van het verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen. Een andere aanvulling van het programma dan normaal was Stand Up Politics met Klaas Dijkhoff en Steven Brunswijk. Een perfecte combinatie tussen een pittige politieke discussie en cabaret was hier mogelijk. Wederom gaf Mark Rutte speech tijdens het festival. Een nieuw onderdeel was de live-Q&A-uitzending waar Mark Rutte live vragen beantwoordde. Tot slot vond er een pub quiz plaats onder leiding van Klaas Dijkhoff en kon men op het plein genieten van livemuziek.

Besluitenlijst 146e ALV
Zaterdag 24 november 2018

1. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink opent het eerste deel van de 146e Algemene Vergadering op zaterdag 24 november 2018 om 12:30 uur.
2. De heer L.A.A. (Albert) Tuit uit Den Haag, mevrouw J. (Jantien) de Jong uit Hoek van Holland en mevrouw M.C. (Marijke) Vos-Maan uit Rotterdam worden per acclamatie benoemd tot stem- en notulencommissie.
3. Het jaarplan voor 2019 wordt goedgekeurd.
4. De begroting voor 2019 wordt goedgekeurd.
5. Er zijn drie actuele moties ingediend. Motie 1 is ingediend door het lokaal netwerk IJmond, motie 2 door de regio Midden en motie 3 door het thematisch netwerk Liberaal Groen.

6. Motie 1:

Op voorstel van het lokaal netwerk IJmond verzoekt de Algemene Vergadering aanpassing van de artikelen 27.2 en 30.2 uit het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 27.2: Op schriftelijk voorstel van de ledenvergadering van een lokaal netwerk of een regio, een thematisch netwerk, [schrappen] of van het hoofdbestuur, [toevoegen] of van ten minste tien leden, kan de algemene vergadering in een actuele motie haar mening geven over (inter-)nationale politieke onderwerpen. Het hoofdbestuur kan regels stellen om ervoor te zorgen dat alle aanwezige leden van de inhoud van het voorstel kennis kunnen nemen.

Artikel 30.2: De voor deze procedure in aanmerking komende voorgelegde stukken kunnen worden geamendeerd dan wel van moties worden voorzien door de thematische netwerken, ledenvergadering van lokale netwerken, [schrappen] en regio's, [toevoegen] of (door) ten minste tien leden.

Het Hoofdbestuur adviseert positief op de voorgestelde wijziging van artikel 27.2 HR. Het Hoofdbestuur stelt voor om deze wijzigingen aan te nemen als geldende spelregel en in het reglement door te voeren wanneer een grotere reglementswijziging plaats zal vinden.

Het Hoofdbestuur adviseert negatief op de voorgestelde wijziging van artikel 30.2 HR.

Het advies van het Hoofdbestuur wordt overgenomen. De motie wordt niet in stemming gebracht.

7. Motie 2:

Op voorstel van de regio Midden spreekt de Algemene Vergadering haar grote zorgen uit over plannen tot ingrijpen in de persoonlijke leefstijl van burger. De Algemene Vergadering heeft begrip voor het rookbeleid, maar roept de VVD Tweede Kamer fractie op verdere maatregelen tot een minimum te beperken en keuzevrijheid in leefstijl te beschermen.

De Tweede Kamerfractie kan de motie ondersteunen. Keuzevrijheid en verantwoordelijkheid staat voor ons als liberalen voorop. Ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer moeten we inderdaad zo veel mogelijk beperken. Tegelijkertijd staat de Tweede Kamerfractie achter een adequaat preventiebeleid om de schadelast die er is als gevolg van ongezond leven terug te brengen.

8. Motie 3:

Op voorstel van het thematisch netwerk Liberaal Groen verzoekt de Algemene Vergadering aan de Tweede Kamerfractie van de VVD onderzoek te laten doen naar de mogelijkheden voor variabele beprijzing van autogebruik, met als uitgangspunt dat het systeem hiervoor ook budgettair neutraal is voor de automobilist.

De Tweede Kamerfractie kan de motie niet ondersteunen. De Tweede Kamerfractie kijkt in het mobiliteitsbeleid naar mogelijkheden om Nederland mobiel te houden, uitgangspunt daarbij is dat autorijden niet duurder mag worden.

Het advies wordt overgenomen. De motie wordt niet in stemming gebracht.

9. Mevrouw S.J.A. (Stephanie) ter Borg uit Barendrecht treedt af als Algemeen Secretaris.

10. Mevrouw A.G. (Mendy) van Veen uit Voorburg wordt per acclamatie benoemd tot Algemeen Secretaris van de VVD.

11. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink sluit het eerste deel van de 146e Algemene Vergadering op zaterdag 24 november 2018 om 13:15 uur.

12. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink opent het tweede deel van de 146e Algemene Vergadering op zaterdag 24 november 2018 om 16:30 uur.

13. De algemene ledenvergadering stemt in met het verzoek van het hoofbestuur om mevrouw S.J.A. ter Borg als technisch secretaris aan te stellen voor het tweede deel van deze ledenvergadering.

14. Na de deelsessie waarin de amendementen op het Europees verkiezingsprogramma zijn besproken, zijn er geen amendementen over die plenair behandeld worden.

15. Het Europees verkiezingsprogramma is vastgesteld.

16. Partijvoorzitter C. (Christianne) van der Wal-Zeggelink sluit het tweede deel van de 146e Algemene Vergadering op zaterdag 24 november 2018 om 16:45 uur.

HOOFDSTUK 2: MEEDENKEN BINNEN DE PARTIJ

2.1 THEMATISCHE NETWERKEN

De VVD vindt het belangrijk dat iedereen kan meepraten, zowel mensen van binnen als buiten de partij. Het is belangrijk dat de denkracht van zowel leden als niet-leden wordt ingezet, en hierbij spelen de Thematische Netwerken een grote rol. De netwerken verbinden liberalen rondom thema's zoals gezondheid, duurzaamheid en economie en stellen hen in staat om hun talenten in te zetten voor onze partij en daarmee voor Nederland.

Hoofdpijnen thematische netwerken:

1. Het verbinden van liberalen binnen den buiten de partij
2. Het organiseren van evenementen voor zowel leden als niet-leden
3. Inhoudelijk debat resulterend in advies aan Kamerleden

In 2018 is er veel energie geïnvesteerd in de promotie van de thematische netwerken, wat je terug ziet in de ledenaantallen. Waar medio 2017 de meeste netwerken tussen de 150 en 300 leden hadden, zijn veel netwerken aanzienlijk gegroeid en staat het totaal aantal netwerkleden op 9.903. Er zijn verschillende netwerkmarkten georganiseerd, er is een promotieboekje ontworpen en meegezonden met de Liber en er heeft een Netwerklounge plaatsgevonden op het VVD Festival.

Vrijwel alle netwerken werken hard aan het verwezenlijken van de gestelde hoofdpijnen, in samenwerking met het Algemeen Secretariaat is hier in 2018 veel behaald. Er is een start gemaakt met inhoudelijke verslaglegging en het aanjagen van debat binnen de partij, wat in 2019 verder zal worden uitgewerkt.

Eind 2018 kende de VVD de volgende thematische netwerken (aantal leden per netwerk weergegeven):

Overzicht bestuur thematische netwerken	
Netwerk	
Liberaal Maatschappelijk Middenveld (302)	Liberaal Groen (676)
Liberaal Vrouwen Netwerk (747)	Mobiliteit en Leefomgeving (482)
Senioren Netwerk (290)	Onderwijs (514)
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (340)	Public Professional (300)
Cultuur en Media (298)	Sport en Bewegen (270)
Economische Zaken en Innovatie (888)	Justitie en Veiligheid (563)
Financiën (593)	Werk en Inkomen (505)
Gezondheid en Zorg (505)	Wonen (367)
Internationaal (793)	Young Professional (614)
Landbouw, Natuur en Voedsel (297)	Impact van Verandering (231)
LHBT (176)	Defensie (151)
Totaal leden:	9.003

De netwerken worden allemaal geleid door een voorzitter en secretaris die daarvoor door het Hoofdbestuur benoemd zijn.

2.2 VVD-DAGEN

Miljoenennota

6 oktober 2018, Muntgebouw, Utrecht

150 deelnemers (leden en niet-leden)

Op zaterdag 6 oktober kwamen 150 deelnemers naar het Muntgebouw in Utrecht voor de jaarlijkse VVD-dag Miljoenennota. De insteek was dit interactiever dan de voorgaande jaren, met onder andere deelsessies met thematische netwerken en Kamerleden over specifieke portefeuilles binnen de miljoenennota. Hiernaast legde een externe spreker door middel van voorwerpen uit hoe een miljoenennota nou tot stand komt, en vertelde Eric Wiebes een verhaal over economische groei. De dag werd afgesloten met een lunch, waarbij iedereen gezamenlijk na kon praten met zowel de sprekers als de deelnemers.

HOOFDSTUK 3: CAMPAGNE

Het jaar 2018 stond in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. De VVD werd daarbij uiteindelijk toch de grootste partij. Waar aanvankelijk het CDA over heel Nederland gezien werd als iets groter leek, maakte de Kiesraad een paar dagen later bekend dat de VVD uiteindelijk ruim zesduizend stemmen meer kreeg. De VVD is hiermee voor het eerst in de geschiedenis de grootste landelijke partij bij gemeenteraadsverkiezingen.

Uitslag gemeenteraadsverkiezingen:

Naam partij ⁽⁴⁾	% stemmen	# zetels
<i>lokale partijen</i>	28,65	2.612
VVD	13,50	1.131
CDA	13,41	1.293
D66	9,18	602
GL	8,87	527
PvdA	7,52	549
SP	4,44	285
CU	3,83	303
SGP	1,90	173
PVV	1,39	75
PvdD	1,19	30
DENK	1,04	24
50PLUS	0,82	33
FvD	0,29	3

De campagne

Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen was alles erop gericht om, zowel landelijk als lokaal, over het voetlicht te brengen dat VVD'ers de problemen die er zijn, aanpakken. Wij schreeuwen niet langs de zijlijn, maar wij doen. Wij schrijven geen dikke plannen, maar wij doen. Wij drammen niet door totdat we volledig ons zin krijgen, maar wij doen. 'Kies voor doen!', luidde dan ook onze slogan. In aanloop naar 21 maart voerden de lokale campagneleden duizenden gesprekken met VVD-kiezers, doorkruiste de 'Bakkie Doen?-koffietruck' heel Nederland en zag je op televisie, langs de snelweg en online al onze campagne-uitingen. Ook sloten talloze vrijwilligers zich bij de lokale campagneleden aan.

Campagneleiders en -coaches

Het campagnenetwerk dat in 2016 door het algemeen secretariaat opgezet is, betaalde zich ook bij de gemeenteraadsverkiezingen volop uit. Het netwerk was een grote ondersteuning voor de lokale campagneleiders en fungeerde tegelijkertijd als de oren en ogen voor de landelijke campagne. Mede hierdoor sijpelde de landelijke strategie door naar alle hoeken van ons land. En mede hierdoor werd er in meer gemeentes dan ooit van deur tot deur campagne gevoerd. Zo konden we in heel het land kiezers gericht benaderen, zonder van de landelijke strategie af te wijken.

HOOFDSTUK 4: COMMUNICATIE

ONLINE

In 2015 werd het Online Team opgericht om op het gebied van online communicatie de band met kiezers én niet-kiezers te verbeteren. Gedurende 2018 werd op Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, WhatsApp, Snapchat, YouTube en natuurlijk de VVD-website content gedeeld met mensen en ging het webcareteam in gesprek.

2018 was een bijzonder jaar waarin Instagram en ook Instagram Stories een belangrijker rol gingen spelen. Zowel voor de VVD-accounts alsook de persoonlijke profielen van politici.

Een grote vooruitgang op online gebied was het integreren van data in de dagelijkse werkzaamheden. Door structureel aan de slag te gaan met hoe mensen op VVD-content reageert, konden we flinke stappen zetten in het bereiken van miljoenen Nederlanders.

Een van de opvallende zaken die nu in de online wereld speelt, is het feit dat de algoritmes van de sociale kanalen gemiddeld steeds minder uitleveren. Het betekent in de praktijk dat niet een of twee kanalen leidend zijn, maar dat de VVD op veel meer verschillende vlakken online - en ook offline - actief is. Diversifiëring is een van de manieren om toch grote groepen mensen te blijven bereiken op het moment dat ze daar voor openstaan.

Het was een interessant jaar op het gebied van online-privacy. De implicaties van de nieuwe AVG-wetgeving waren groot. De website moest volledig transparant en van de juiste protocollen en cookies worden voorzien. En ook het gebruik van data werd met vaster kaders omlijnd. Een goede ontwikkeling.

Reactief heeft de VVD tienduizenden mensen online via webcare te woord gestaan op alle bovengenoemde kanalen. Proactief zijn mailings ingezet, de start van de Klaasbrief bijvoorbeeld, waarin actuele thema's met mensen werden gedeeld. Ook op het gebied van marketing automation zijn flinke stappen gezet. Proactief zijn miljoenen mensen bereikt met video's, commercials, 360-fotos en nog veel meer.

Het online team was ook nog nadrukkelijker dan in 2017 aanwezig in traditionele media. Op billboards, tv-commercials, radiocommercials om een aantal voorbeelden te noemen. Alles bedoeld om de politieke voorlichting van vooral de Tweede Kamerfractie goed naar buiten te brengen.

Rondom de fractievoorzitter zijn veel meer sociale media-uitingen gedaan. Klaas Dijkhoff werd onder meer verkozen tot politicus van het jaar. Ook zijn Stand-Up Politics kennen een digitale component.

De VVD is sinds enige tijd niet meer de enige politieke partij met een professioneel online team. Ook andere partijen hebben stappen gezet. In 2018 zagen we dat duidelijk terug. Het betekent dat we in 2019 nieuwe ideeën moeten ontwikkelen om voorop te blijven lopen in een online wereld die met de dag verandert!

LIBER

Het VVD-ledenmagazine verschijnt zeven maal per jaar met columns van partijprominenten en van de VVD-delegatie uit het Europees Parlement, informatie over de politieke actualiteit, persoonlijke verhalen van VVD-politici en verdiepingsartikelen over het liberalisme verzorgt door de TeldersStichting. De eindredactie van de Liber lag op het Algemeen Secretariaat bij Debbie van de Wijngaard, maar werd halverwege het jaar overgenomen door Noud van Bladel.

LIBERAAL BESTUUR

Liberaal Bestuur is het ledenmagazine van de VVD-Bestuurdersvereniging. In het magazine wordt de politieke actualiteit besproken en geven bestuurders zowel op lokaal, regionaal als provinciaal niveau hun visie op bestuurlijke vraagstukken. Daarnaast wordt er actief gezocht naar de verbinding tussen het magazine en het online platform voor VVD-bestuurders: VVD- Community. Voor het drukken van het magazine en de distributie werd Pro Image Group te Noordwijk ingeschakeld. De eindredactie vond plaats op het algemeen secretariaat door Debbie van de Wijngaard, maar is halverwege het jaar overgenomen door Noud van Bladel. Hij wordt bij de samenstelling van Liberaal Bestuur ondersteund door Pieter Heiligers, vicevoorzitter van de VVD-Bestuurdersvereniging.

MAILINGS

Bestuurdersbrief

Om de twee weken, of als de actualiteit daarom vraagt, op vrijdagmiddag ontvangen de bestuurders van de lokale netwerken en de Regio's de digitale nieuwsbrief de Bestuursbrief met praktische informatie om hen te ondersteunen bij de uitvoering hun taken. In 2018 zijn er 21 Bestuursbrieven verzonden.

Campagne-updates

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen en later ook de Provinciale Statenverkiezingen, kregen alle lokale en regionale campagneleiders de campagne-updates. Deze bevatte praktische informatie over de campagne, motiverende woorden van campagneleiders Bas van 't Wout en Sophie Hermans en informatie over de verschillende campagne-uitingen.

Thorbeckeweb

Iedere vrijdag ontvangen ruim 16.000 abonnees de wekelijkse digitale nieuwsbrief Thorbeckeweb. Deze verschijnt iedere vrijdagmiddag. Soms werden er extra edities verzonden in verband, zoals in verband met het voorjaarscongres, Prinsjesdag of rondom verkiezingen. De Thorbeckeweb wordt samengesteld en verzonden door het algemeen secretariaat, input voor de nieuwsbrief wordt aangeleverd door het online team, voorlichters en beleidsmedewerkers van de Tweede Kamerfractie en door de verschillende clusters van het algemeen secretariaat.

HOOFDSTUK 5: VERENIGINGSZAKEN

5.1 LOKALE NETWERKEN

Voor een open en toegankelijke partij is het van belang om op lokaal niveau een krachtige en slagvaardige organisatie te hebben, die aan de noodzakelijke taken op de juiste wijze invulling kan geven. Om dit te bereiken worden de lokale netwerken aangespoord tot verdere schaalvergroting. Daarnaast geeft de netwerkstructuur een grotere impuls tot samenwerken.

In 2018 is het totaal aantal netwerken in 2018 gedaald van 195 naar 166.

5.2 COMMISSIE VAN ONDERZOEK

In het verslagjaar was tweemaal een Commissie van Onderzoek actief. Dit betreft de volgende gevallen:

IJsselvallei

De ledenvergadering van lokaal netwerk IJsselvallei heeft een persoon voorgedragen voor het royement. Op advies van de Commissie van Onderzoek heeft het Hoofdbestuur besloten het lidmaatschap te beëindigen.

Regio Zuid-Holland

Een Commissie van Onderzoek werd ingesteld na een verzoek van de Regio Zuid-Holland om een persoon uit het lidmaatschap te ontsetten. Op advies van de Commissie van Onderzoek heeft het Hoofdbestuur besloten de betreffende persoon uit het lidmaatschap te ontsetten.

5.3 COMMISSIE VAN BEROEP

De Commissie van Beroep bestond in het verslagjaar 2018 uit:

- De heer P.G. (Paul) van As uit Zoetermeer, voorzitter;
- Mevrouw R.F. (Rolinde) Weide uit Haren, lid,
- De heer E. (Erik) van der Marel uit Uden, lid;
- Mevrouw H. E. (Lysbeth) van Valkenburg-Lely uit Driebergen-Rijsenburg, plaatsvervangend lid
- De heer H. W. (Hans) Mojet uit 's-Gravenhage, plaatsvervangend lid;
- De heer S.E. (Sven) Planken uit Breda, plaatsvervangend lid.

In het verslagjaar was de Commissie van Beroep zesmaal actief. Dit betreft de volgende gevallen:

Regio Noord

Op 26 april 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Noord. De commissie van beroep vernietigde de beslissing van het Hoofdbestuur van de VVD waartegen beroep was ingesteld. Reden hiervoor is dat het Hoofdbestuur niet op een deugdelijke wijze tot haar besluit is gekomen.

Regio Zuid

Op 3 mei 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Zuid. De commissie van beroep handhaafde de beslissing van het Hoofdbestuur waartegen beroep was ingesteld.

Regio Zuid-Holland

Op 31 juli 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Zuid-Holland. De commissie van beroep handhaafde de beslissing van het Hoofdbestuur waartegen beroep was ingesteld.

Regio Zuid

Op 10 september 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Zuid. De commissie van beroep vernietigde de beslissing van het Hoofdbestuur van de VVD waartegen beroep was ingesteld. Reden hiervoor is dat het Hoofdbestuur niet op een deugdelijke wijze tot haar besluit is gekomen.

Regio Oost

Op 10 oktober 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Oost. De commissie van beroep heeft het beroep niet-ontvankelijk verklaard.

Regio Zuid-Holland

Op 30 oktober 2018 heeft de Commissie van Beroep uitspraak gedaan in de zaak aangespannen door een persoon uit de Regio Zuid-Holland. De commissie van beroep handhaafde de beslissing van het Hoofdbestuur waartegen beroep was ingesteld.

5.4 COMMISSIE INTEGRITEIT

In april 2013 heeft het Hoofdbestuur de Permanente Commissie Integriteit (hierna: de Commissie) ingesteld als onderdeel van een set maatregelen om het integriteitsbewustzijn binnen de partij te vergroten. Deze Commissie zal VVD-leden adviseren over individuele integriteitsdilemma's en kan meldingen van integriteit onderzoeken en het bestuur hierover adviseren.

De Commissie stond in 2018 onder (waarnemend) voorzitterschap van Willibrord van Beek. De overige leden waren Theo Hoex, Han Moraal, Tila zur Lage en Marianne Kallen-Morren. De Commissie bestond hiermee uit vijf leden. De Commissie werd op het Algemeen Secretariaat ondersteund door een ambtelijk secretaris: Ruben Ritsema.

De Commissie heeft in 2018 vijfmaal vergaderd en wel op de volgende data: 24 januari, 5 april, 20 juni, 11 september en 13 december. Er zijn in 2018 diverse zaken binnengekomen bij de Commissie Integriteit. Deze zijn onder te verdelen in meldingen, vragen, verzoeken en overig.

In totaal heeft de Commissie dertien meldingen binnen gekregen van (vermeende) integriteitsschendingen.

- In negen gevallen luidde het oordeel van de Commissie dat de kwestie niet-ontvankelijk was, en zijn melder waar mogelijk doorverwezen naar de juiste instantie.
- In drie gevallen heeft de Commissie de melding ter kennisgeving aangenomen en is er geen verdere actie ondernomen, vanwege de aard van de melding of eerdere correspondentie met de melder.
- In twee gevallen heeft de Commissie een advies uitgebracht aan de melder.
- In een geval is de kwestie doorverwezen naar het lokaal netwerk nadat de melder hierover was geïnformeerd.
- In een geval is de kwestie doorverwezen naar het verantwoordelijk politiek orgaan nadat de melder hierover was geïnformeerd.

In totaal heeft de Commissie tien verzoeken ontvangen om onderzoek te doen naar vermeende) integriteitsschendingen.

- In drie gevallen heeft de Commissie het verzoek ter kennisgeving aangenomen en is er geen verdere actie ondernomen, vanwege de aard van het verzoek of eerdere correspondentie met de melder.
- Naar aanleiding van twee verzoeken is de kwestie doorverwezen naar het lokaal netwerk nadat de verzoeker hierover was geïnformeerd.
- In twee gevallen luidde het oordeel van de Commissie dat de kwestie niet-ontvankelijk was, en zijn verzoekers waar mogelijk doorverwezen naar de juiste instantie.
- In een geval heeft men hierover een advies ontvangen.
- Naar aanleiding van een verzoek is de kwestie doorverwezen naar mediation nadat de verzoeker hierover was geïnformeerd.
- Naar aanleiding van een verzoek is de kwestie doorverwezen naar het verantwoordelijk politiek orgaan nadat de verzoeker hierover was geïnformeerd.

In totaal heeft de Commissie drie vragen binnen gekregen over (vermeende) integriteitsdilemma's.

- In een geval heeft men hierover een advies ontvangen.
- Een vraag is bevestigend beantwoord.
- Een vraag is doorverwezen naar het verantwoordelijk ministerie.

Overig

In de najaarseditie van het tijdschrift van de Teldersstichting, Liberale Reflecties, verscheen een artikel getiteld "Liberalisme en Integriteit: een spannende relatie". Auteurs waren Tila zur Lage (lid Commissie Integriteit) en Reinout Woittiez (integriteitstrainer bij de Haya van Somerenstichting).

De Commissie heeft daarnaast één rapport van bevindingen gepubliceerd. De commissie deed op verzoek van de VVD Tweede Kamerfractievoorzitter Klaas Dijkhoff onderzoek naar het handelen van het Tweede Kamerlid Wybren van Haga met betrekking tot zijn vastgoedportefeuille en het al dan niet (moeten) voldoen aan nieuwe verhuurregels in Amsterdam. De Commissie heeft niet geconstateerd dat Van Haga ernstig verwijtbaar heeft gehandeld of regels heeft overtreden. Wel concludeert de commissie dat de combinatie van Kamerlid en ogenschijnlijk full time ondernemer niet werkbaar is en niet wenselijk is. Daarom zal Wybren van Haga bemoeienis met zijn bedrijven en de verhuur van zijn panden staken.

5.5 VERTROUWENSPERSONEN

De VVD kent regionale en landelijke vertrouwenspersonen. De regionale vertrouwenspersoon fungeert als herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt voor VVD-leden die vragen hebben over integriteitsdilemma's. De landelijke vertrouwenspersonen zijn exclusief benaderbaar voor de VVD-volksvertegenwoordigers binnen de Eerste en Tweede Kamerfractie en het Europees Parlement.

De vertrouwenspersoon bewaakt de terugkerende discussie over integriteit binnen het gremium waarin deze actief is en kan indien nodig iemand doorverwijzen naar de Permanente Commissie Integriteit.

In 2018 zag het netwerk van vertrouwenspersonen er als volgt uit:

Landelijke vertrouwenspersonen

Voor de Tweede- en Eerste Kamerfractie en de VVD-delegatie in het Europees Parlement waren Sybilla Dekker en Paul de Krom actief als vertrouwenspersonen.

Regionale vertrouwenspersonen

Het netwerk van regionale vertrouwenspersonen zag er in 2018 hetzelfde uit als het jaar daarvoor. Wel is er een vertrouwenspersoon bijgekomen voor de regio internationaal, waarmee er volledige dekking is bereikt.

In 2018 zijn de vertrouwenspersonen eenmaal bijeengekomen, namelijk op het voorjaarscongres van 26 mei 2018. Tijdens deze bijeenkomst is stilgestaan bij de rol van de vertrouwenspersonen en zijn

casussen besproken. In 2019 zal de rol en het netwerk van de vertrouwenspersonen worden geëvalueerd.

5.6 WAARDERINGSVORMEN

De VVD steunt op honderden vrijwilligers en politici die zich dagelijks inzetten voor de partij. Personen met langdurige en uitzonderlijke verdiensten voor de partij kunnen door het Hoofdbestuur onderscheiden worden.

Het Hoofdbestuur vindt het bijzonder verheugend dat vele vrijwilligers in aanmerking komen voor een waardering van de VVD. Onderstaande personen hebben in 2018 een waardering ontvangen.

Mr. D.U. Stikkerplaquette

De Mr. D.U. Stikkerplaquette is genoemd naar de eerste voorzitter van de VVD. Deze plaquette is bedoeld voor personen die hun sporen hebben verdiend door hun langdurige en positieve inzet in het politieke bestuur.

- Hans Rozendaal
- Evert Marseille
- Jaap Gerkes
- Jan de Ridder
- Nol Verhoeven
- Wim van Eekelen
- Alfred Arbouw
- Martin Groffen
- Willem Keur
- Gerard van den Hengel
- Arie Jan Ditewig
- Paul Laudy
- Karel van Geet
- Jos van Gruijthuijsen
- Karel Kalkers
- Maria Driessse-Wiezer
- Ina Batenburg-van Veen
- Ad Coppens
- Evert van Milligen

Thorbeckepenning

De Thorbeckepenning wordt uitgereikt aan personen die onbezoldigd en op uitzonderlijke wijze en met grote inzet functies in de partijorganisatie hebben uitgeoefend.

- Hans Krieger
- Aad Niemer
- Wim Briggeman
- Marc Vergoossen
- Luuk Hardenberg
- Jaap Kodde
- John Niessen
- Stephanie ter Borg

HOOFDSTUK 6: LEDENWERVING EN BEHOUD

De leden vormen de ruggengraat van de VVD. Velen van hen zetten zich actief in voor de vereniging. Als bestuurslid, in de lokale politiek of als vrijwilliger tijdens de campagne. Het ledenaantal nam in 2018 helaas af – van 27.692 leden aan het begin van het jaar, tot uiteindelijk 25.557.

Ondanks dat het niet is gelukt om op een hoger ledenaantal te eindigen, bleef het introductielidmaatschap nog steeds in trek. Als je het lidmaatschap van de VVD eens wilt proberen, is het introductielidmaatschap verreweg het handigst. Het kost slechts 25 euro, je vraagt het simpel aan en het stopt automatisch. De cijfers laten zien dat deze in stapvorm ons jaarlijks veel leden oplevert. Daarom breidt het hoofdbestuur de acties hieromtrent in 2019 verder uit.

Er werd in 2018 geëxperimenteerd met nieuwe vormen van ledenwerving. Aan deze pilot deden vijf lokale netwerken mee: Den Haag, Eindhoven, Katwijk, Tilburg en Utrecht. Zij startten met de werving van leden door huis-aan-huis-werving. De lokale netwerken die aan de pilot meededen, werden zorgvuldig geselecteerd. Zij lopen voorop in ledenbehoud en hun communicatie met de achterban. Zij geven het goede voorbeeld met het verwelkomen van nieuwe leden, hun communicatie en evenementen. Dit was een voorwaarde voor deelname aan de pilot – deze moet immers bijdragen aan een cultuurverandering in onze hele club. Helaas bleek deze vorm van ledenwerving te kostbaar om op deze manier voort te zetten.

Ook was er aandacht voor het behouden van leden. Hierbij lag de focus op het verwelkomen van nieuwe leden. De lokale VVD netwerken zijn herhaaldelijk gevraagd om alle nieuwe leden hartelijk welkom te heten bij de partij.

HOOFDSTUK 7: OPLEIDING EN TRAINING

7.1 SPEERPUNTEN VAN HET BELEID

In 2018 had de Haya van Somerenstichting drie hoofddoelstellingen:

- Uitwerken aanbevelingen plan Talentmanagement
- Voorbereiding op verschillende verkiezingen:
- Opleveren van goede kandidatenlijsten voor Eerste Kamer en Europees Parlement
- De Lat Ligt Hoger voor de Provinciale Statenverkiezingen
- Innovatie aanbod Haya: vernieuwen en vereenvoudigen, met introductie nieuwe leervormen

7.2 REGULIER AANBOD

Statistieken trainingen

Het opleiden van (potentiële) bestuurders en volksvertegenwoordigers blijft een belangrijke basis voor alle opleidings- en trainingsactiviteiten en is onderdeel van de doorlopende leerlijn.

In 2018 zijn er 121 trainingen lokaal georganiseerd. De vaardigheidstrainingen werden het meest aangevraagd.

7.3 Vernieuwen Materiaal

In 2018 zijn de debat en presentatie trainingen vernieuwd. Ook is er een online module ontwikkeld voor leden en niet leden die kennis willen maken met de VVD. De online module is te vinden op de website van de VVD: <https://www.vvd.nl/online-module/>

7.4 Regionale Masterclasses

Met de Regionale Masterclasses (RMC) wordt nagestreefd om op regionaal niveau een training aan te bieden (verdeeld over +/- tien bijeenkomsten) die kennis en vaardigheden integreert.

De Masterclass wordt reeds in de volgende (deel)Regio's georganiseerd:

1. Noord-Holland --> Noord
2. Noord-Holland --> Amsterdam
3. Noord-Holland --> Gooi en Eemland
4. Oost-Brabant & Limburg
5. West-Brabant & Zeeland
6. Zuid-Holland
7. Regio Oost
8. Midden-Nederland
9. Regio Noord

Op 11 juni 2018 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met de masterclass organisatoren. Er zijn onder andere best practices gedeeld. De doorstroom van talent vanuit de JOVD is besproken net zoals de registratie van talent. Besloten is voortaan jaarlijks bij elkaar te komen om informatie uit te wisselen.

7.5 Kadertraining

De Kadertraining 2018 vond plaats op vier zaterdagen waar (aankomende) politiek vertegenwoordigers en bestuurders zowel inhoudelijk als in vaardigheden getraind werden door gecertificeerde Haya-trainers.

De bijeenkomsten vonden allemaal plaats op de Universiteit Nyenrode in Breukelen. De trainingszaterdagen hadden elk een trainingsthema; liberalisme, besturen, debat en onderhandelen.

In totaal deden er 56 deelnemers mee van de in totaal 86 aanmeldingen. Het gros van de deelnemersgroep (meer dan 40 personen) bestond uit (kandidaat)-raadsleden, fractievoorzitters, Statenleden en wethouders (exacte aantal moeilijk te noemen, omdat training precies in verkiezingstijd viel; jan-april 2018). Diverse Tweede Kamerleden en andere VVD-prominenten gaven hun medewerking aan deze trainingen, waaronder minister-president Mark Rutte.

Mark Harbers was de voorzitter van de Kadertraining. Na iedere trainingsdag is een evaluatieformulier gestuurd aan de deelnemers. Het gemiddelde cijfer van de beoordeling van de totale dag ligt op 8,4 (8,2 in 2017).

7.6 TOPKADERTRAINING

Deelnemers aan de Topkadertraining werden geselecteerd uit de deelnemersgroep van de Kadertraining en voordrachten van de Permanente Scoutingscommissie. In 2018 namen 25 mensen deel aan de Topkadertraining. Sander Dekker was de voorzitter van de Topkadertraining.

Het opleidingstraject bestond uit drie trainingsweekenden in Bilderberghotel Wolfheze in Wolfheze. Het traject bestond onder andere uit een training van Marco van Kalleveen over het talentvliegwiel, een speechtraining van Bas Mouton, een crisissimulatie en ook gesprekken met partijprominenten.

Het opleidingstraject is aangescherpt op enkele punten naar aanleiding van evaluaties van het jaar daarvoor. Het gemiddelde cijfer van de beoordeling van de totale dag ligt op een 8,3.

7.7 STUURGROEP OPLEIDING EN TRAINING

De stuurgroep Opleiding & Training is in 2018 drie keer bijeengekomen.

Marianne Schuurmans heeft het voorzitterschap vanaf november 2017 tijdelijk overgenomen van Christianne van der Wal omdat Christianne tot partijvoorzitter is gekozen. Lennart is toegetreden tot het Hoofdbestuur tijdens het voorjaarscongres van 2018 en heeft toen het voorzitterschap van de stuurgroep overgenomen van Marianne Schuurmans.

De samenstelling van de stuurgroep onder leiding van Marianne Schuurmans en later Lennart Salemink was als volgt:

- Bartho Boer met de portefeuille trainers, trainingsmateriaal en de Haya-dag
- Hans van den Broek met de portefeuille Topkadertraining en Masterclass
- Huub Dekkers met de portefeuille online
- Bente Becker als adviseur vanuit de Tweede Kamerfractie
- Anouk van Eekelen met de portefeuille bestuurdersvereniging
- Tineke van der Elst met de portefeuille RTO'ers (regionale bestuursleden Talentmanagement en Opleiding)
- Joost Otterloo met de portefeuille talentmanagement
- Lennart Salemink met de portefeuille Kadertraining en De Lat Ligt Hoger (begin 2018)
- Rolinde Weide met de portefeuille maatschappelijk middenveld
- Anneli Bouckaert
- Mariska van Delft met de portefeuille JOVD

Ondersteuning vanuit het algemeen secretariaat vond plaats door Maarten de Crom, Nelleke van Houwelingen en Ronald de Rooij.

7.8 RTO (REGIONALE TALENT EN OPLEIDINGS BESTUURSLEDEN)

De zes RTO'ers adviseren periodiek (tijdens vergaderingen) het hoofdbestuurslid Opleiding en Training en de stuurgroepen van de Haya van Somerenstichting. De RTO'ers zijn in 2018 één keer bij elkaar gekomen.

7.9 SAMENWERKING BESTUURDERSVERENIGING - HAYA VAN SOMERENSTICHTING

De Haya heeft in samenwerking met de bestuurdersvereniging ook in 2018 weer verschillende trainingen georganiseerd, o.a. een materclass onderhandelen in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen 2018, de burgemeesterstraining, Liberale Loopbanen en bootcamps ter voorbereiding op de Provinciale Staten verkiezingen. Verder is er op zaterdag 3 november als onderdeel van het VBV-congres in Congrescentrum De Werelt in Lunteren wederom een landelijke trainingsdag georganiseerd.

Masterclass onderhandelen, 24 maart 2018

De VVD Bestuurdersvereniging heeft in samenwerking met de Haya van Somerenstichting een Masterclass Onderhandelen georganiseerd op zaterdag 24 maart op Universiteit Nyenrode te Breukelen door Anne Mulder. Deze bijeenkomst is ontzettend goed bezocht door circa 80 personen. De Masterclass diende als voorbereiding op de onderhandeling na de gemeenteraadsverkiezingen exclusief voor leden van de lokale formatie-teams. Tevens was er de mogelijkheid de Masterclass lokaal te organiseren. Dit heeft 6 keer plaatsgevonden.

Trainingsdag 3 november 2018

Partijvoorzitter Christianne van der Wal heeft samen met Bas van 't Wout een plenaire aftrap gedaan waarin dilemma's werden gedeeld over wat je nu nog wel en niet kan en mag zeggen en/of doen. Moraliteit versus integriteit. Want politiek zijn ook mensen en wie wil er nog de politiek in als je continue onder een vergrootglas ligt? Willen we alleen maar perfect robots als bestuurders of echte mensen?

Aansluitend werden er enkele trainingen georganiseerd over campagnevoeren, debatteren en fractiemanagement. Er waren voor het eerst dit jaar ook sessies waar leden zich konden oriënteren op het wethouderschap of burgemeesterschap. Deze sessie werden begeleid door ervaringsdeskundigen. In navolging op voorgaand jaar, werden enkele intervisie sessies georganiseerd. Ingewikkelde vraagstukken werden in kleine groepjes en onder leiding van een gespreksleider onder handen genomen.

De trainingen en de intervisiesessies werden door de deelnemers allemaal boven een 8 beoordeeld.

7.10 HAYA-DAG

Op 17 november werd speciaal voor alle trainers, opleidingsorganisatoren en talentscouts die zich inzetten voor de Haya van Somerenstichting de Haya-dag georganiseerd. De Haya-dag is door ongeveer 100 personen bezocht.

De inzet van de dag was om alle mensen die hart hebben voor de Haya samen te brengen voor het volgen van workshops en het uitwisselen van ideeën om onze trainingen nog beter te maken.

Hoofdbestuurslid Opleiding en Talent Lennart Salemink en Bartho Boer openden de dag door in gesprek te gaan met alle Haya-doeners, waarna aparte sessies georganiseerd voor de trainers, opleidingsorganisatoren en scoutingscommissies. Terwijl de trainers de aankomende campagnes bespraken met Tweede Kamerlid en campagneleider Sophie Hermans wisselden de opleidingsorganisatoren "best practices" uit over het organiseren van trainingen. Ondertussen spraken leden van scoutingscommissies uit heel Nederland over uitwisseling van talent het scouten van talent "tijdens de wedstrijd". De deelsessies werden gemiddeld met een 8 beoordeeld.

Om de uitwisseling van ideeën goed op gang te brengen bespraken de groepen 's middags aan de hand van een carrouselwerkvorm hoe ze beter kunnen samenwerken om meer talent te scouten, op te leiden en te laten doorstromen. Omdat de Haya ook over de grens actief is organiseerden onze International Officers Debbie van de Wijngaarden en Gijs Houben een speciale workshop "Internationaal Trainen". Daarna konden nieuwe trainers de workshop "De Haya manier van trainen" volgen door Michiel Krom, en konden ervaren trainers zich verder verdiepen in "De nieuwe campagne training" met Bartho Boer en Ruben Brekelmans.

7.11 VOORJAARSCONGRES 2018

Op het voorjaarscongres was de Haya ook weer volop aanwezig. Naast een sessie met onze eigen Haya-trainers verzorgden we meerdere workshops. Het betrof maar liefst 5 workshops met zowel beproefde concepten als gloednieuwe trainingen. Haya-trainer Reinout Woittiez gaf een geheel nieuwe workshop over dilemma's en integriteit. Daarnaast ging Kamran Ullah aan de slag met de tevens nieuw ontwikkelde introductietraining en Laurens Heinen gaf een workshop Liberalisme. Op het gebied van Talentmanagement verzorgden Sjoerd Potters en Hans van den Broek een workshop 'Netwerken in de partij' en Anouchka van Miltenburg en Hans van den Broek gaven een nieuw soort training: 'Talenten scouten'.

Alle trainingen zijn (ondanks het warme weer) boven verwachting goed bezocht. Daarnaast hebben natuurlijk VBV leden ook deelgenomen aan de workshops van de Haya-trainers op zaterdag. Thema's waren: dilemma's en integriteit, liberalisme, netwerken in de partij en talenten scouten. Uit de evaluatie van het congres blijkt tevens dat deze trainingen bovengemiddeld zijn beoordeeld en dus goed aansluiten bij de behoeftes van de leden.

7.12 STUDIO VVD: AAN DE SLAG MET PLAN OPLEIDING & TALENTMANAGEMENT

Tegen de achtergrond van het plan Talentmanagement stond Studio VVD in 2017/2018 in het teken van Opleiding & Talentmanagement. Door heel Nederland zitten enthousiaste (potentiële) VVD'ers. Soms lokaal al vrijwilliger voor de partij, maar vaak ook actief bij de lokale voetbalclub, in het buurthuis of in het bestuur van een vereniging. Hoe halen we dit talent binnen en benutten we nieuw en bestaand talent maximaal? Dat was de centrale vraag.

De 9 deelnemers van Studio VVD werden in groepjes onderverdeeld en werden vervolgens gekoppeld aan de regionale bestuursleden Talentmanagement & Opleiding (RTO'ers). Zij boden ondersteuning bij de uitrol van de herziening die vanuit talentmanagement op hen afkomt. Er werd een start gemaakt met een 'gereedschapskist' (Talent Toolbox) waarmee de netwerken in de regio aan de slag kunnen om zelf talent te scouten en op te leiden. En daarbij ook de slag te maken niet alleen met de eerstvolgende verkiezing bezig te zijn, maar ook (strategisch) verder te kijken.

In samenwerking met het bestuurslid werden er voor de regio's doelen opgesteld. Daarbij selecteerde elk groepje - in overleg met hun RTO'er - één lokaal 'pilotnetwerk'. Een netwerk dat bereid was als test case te dienen voor de tools die ontwikkeld moesten worden.

Voor de zomer van 2018 leverden de deelnemers van deze vijfde jaargang van Studio VVD de resultaten op aan het Hoofdbestuurslid Opleiding & Talentmanagement.

HOOFDSTUK 8: TALENTMANAGEMENT

PERMANENTE SCOUTINGSCOMMISSIE EN 'KANDIDAATSTELLINGSJAAR' 2018

De VVD heeft gekozen voor een meer structurele aanpak van de selectie en begeleiding van talent voor de Eerste Kamer, Tweede Kamer en het Europees Parlement. Hiertoe is de Permanente Scoutingscommissie (PSC) in het leven geroepen. Daarnaast voert de PSC oriënterende gesprekken met talent uit de partij, om zo een bijdrage te leveren aan optimale inzet van kennis en kunde binnen de partij.

In 2018 vond het gros van de voorbereidingen plaats voor een ongekend druk verkiezingsjaar in 2019. Dit betekent dat er geschikte kandidaten gevonden moeten worden voor de Provinciale Statenverkiezingen, Waterschapsverkiezingen, Europese Parlementsverkiezingen en de Eerste Kamerverkiezingen van 2019. Al deze kandidaatstellingsprocedures zijn gestart en afgerond in 2018.

Bij de 'landelijke' verkiezingen (EP2019 & EK2019) is de PSC landelijk aan zet geweest voor wat betreft het opstellen van de kandidatenlijsten. In navolging van de assessmentdagen die zijn ingevoerd bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen, is een soortgelijke opleiding- en selectiedag voor de Eerste Kamer georganiseerd: de 'Haya Bootcamp'. Deze vond in oktober plaats. Dit diende om kandidaten kennis te laten maken met het gremium waar zij kandidaat voor waren en het was de manier om kandidaten 'aan het werk te zien'. Daarna werd toegewerkt naar advieslijsten die uiteindelijk in december zijn gepubliceerd.

De PSC was betrokken bij deze Bootcamp en kwam veelvuldig bijeen in verband met de kandidaatstellingen voor de Eerste Kamer en het Europees Parlement. De PSC sprak met tientallen kandidaten die zich hadden gemeld beide gremia. Zowel talenten van binnen als buiten de politiek zijn gesproken. De PSC bestond in 2018 uit de volgende leden:

- De heer P. Luijten (voorzitter)
- Mevrouw I.R. mr. (Ina) Adema
- De heer J.N.J. (Hans) van den Broek
- De heer T.H.J. (Tjibbe) Joustra
- De heer I.P.M. (Jacques) Kuyf
- Mevrouw A.C. (Annelies) Pleyte
- Mevrouw M.H.F. (Marianne) Schuurmans

De heer mr. R.G.D. (Ralf) Knegtman en mevrouw K.C.J. (Karin) Straus zijn tot medio 2018 actief geweest voor de PSC. In 2019 zullen opvolgers voor beide aantreden.

Daarnaast stond de Haya, indien nodig, ook de VVD Regio's bij met raad en daad voor wat betreft kandidaatstellingsprocedures. Zo stelden we een hand-out 'Winnende Lijst' beschikbaar voor alle kandidaatstellingscommissies met handige tips. Een ander voorbeeld is de Regio Noord-Holland waar we hielpen met het opzetten van een eigen Haya Bootcamp voor de Provinciale Staten, waarbij de top van hun kandidatenlijst door een programma werd gehaald met een debatonderdeel en crisissimulatie. Deze vond plaats op 22 september.

LIBERALE LOOPBANEN 2018

De workshop Liberale Loopbanen is een voorbeeld van een goed lopend begeleidingstraject

en werd wederom georganiseerd op 8 & 9 juni 2018. Hierbij zijn 15 deelnemers begeleid in hun

keuze voor het vervolg van hun politieke en/of maatschappelijke carrière. In deze workshop werd, door middel van een intensief programma, inzicht geboden in de eigen drijfveren en ambities. Daarnaast is er dieper ingegaan op kansen en mogelijkheden. Als afsluiting werd er met de introductie van een actieplan voor de eigen politieke of bestuurlijke carrière opgesteld. Tijdens de workshop konden deelnemers tevens in een 1-op-1 gesprek met alle inleiders ambities en twijfels bespreken.

Aan deze workshop verleenden Hans van den Broek, Bruno Bruins, Frans Gosses, Mark Harbers en Marianne Schuurmans hun medewerking.

TRAINING BURGEMEESTERSPOTENTIEEL

Na eerdere succesvolle edities is besloten ook in 2018 een training voor burgemeesterspotentieel te verzorgen; een eendaagse workshop voor personen die het potentieel hebben om de stap naar het burgemeesterschap te zetten. De training stond onder leiding van personen uit de praktijk, waaronder Marianne Schuurmans (burgemeester Lingewaard), Arend van Hout (burgemeester Westervoort en voormalig Chef Kabinet CdK Gelderland) en Roald van der Linde (Tweede Kamerlid en contactpersoon burgemeesters). De training vond plaats op 5 oktober en bestond uit een compacte groep aspirant-burgemeesters.

HOOFDSTUK 9: VVD INTERNATIONAAL

VVD Internationaal heeft als voornaamste doelstelling het versterken en stabiliseren van liberale democratieën door liberale zusterpartijen en regionale netwerken te steunen rondom de Europese Unie. In het kader van deze doelstelling organiseerde VVD Internationaal in 2018 wederom verschillende binnenlandse- en buitenlandse activiteiten. Daarnaast levert VVD Internationaal een actieve bijdrage aan het wereldwijde liberale netwerk binnen de Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE) – de Europese koepelpartij van liberale partijen- en het mondiale samenwerkingsverband Liberal International (LI). Daarbuiten onderhoudt VVD Internationaal een groot netwerk als gevolg van de deelname aan het samenwerkingsprogramma Maatschappelijke Transformatie (MATRA).

Jock Geselschap was in 2018 actief als voorzitter van de Regio Internationaal en Internationaal Secretaris verantwoordelijk voor de activiteiten van VVD Internationaal.

Binnen het Algemeen Secretariaat van de VVD viel VVD Internationaal onder Marije Verplanke, hoofd Verenigingszaken. De international officers maken zich hard om de doelstelling van VVD Internationaal te realiseren. In maart 2018 is Gijs Houben gestart als international officer. International officer Anika Snel heeft in juli 2018 afscheid genomen van VVD Internationaal. Debbie van de Wijngaard is per 1 augustus 2018 gestart als international officer.

VVD Internationaal werd ook in 2018 bijgestaan door twee stagiairs die waar nodig ondersteuning boden. Van februari tot en met juli 2018 liep Matthijs van Meel stage bij VVD internationaal. Tom van den Oever nam het van hem over voor de periode september tot en met december 2018. Ook in 2019 zal het stagebeleid worden voortgezet.

Bovenop de internationale activiteiten heeft VVD Internationaal een faciliterende rol gespeeld bij de meningsvorming binnen de VVD op het gebied van internationale – en ontwikkelingssamenwerking.

MATRA

Sinds 1994 neemt VVD deel aan de uitvoering van het MATRA-programma van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het MATRA-programma is gericht op de uit- en opbouw van de capaciteit van zusterpartijen van Nederlandse politieke partijen in landen rondom de Europese Unie. VVD Internationaal geeft uitvoering aan het MATRA-programma door het organiseren van trainingen en het faciliteren van kennisoverdracht. Het MATRA-programma stelt de VVD in staat om samen te werken met liberale zusterpartijen. De uitvoer van het programma vindt plaats op een vraag gestuurde basis. Zusterpartijen die samen willen werken met de VVD op gebied van capaciteitsopbouw dienen zelf projectaanvragen in bij de VVD.

In 2018 was VVD Internationaal op grote schaal actief binnen het kader van het MATRA-programma in de volgende landen: Armenië, Bosnië en Herzegovina, Macedonië en Wit-Rusland.

In 2018 is de steun aan de onafhankelijke politiek-economisch denktank Minsk Mises Center in Wit-Rusland gecontinueerd. Al ruim 15 jaar werpt het Minsk Mises Center zich op als oppositioneel adviesorgaan. Voor VVD Internationaal is de samenwerking met het Minsk Mises Center een mogelijkheid om het liberalisme in Wit-Rusland positief te beïnvloeden door middel van werkgroepen, een zomerschool en verschillende podcasts.

In aanloop naar de verkiezingen van 2018 in Bosnië en Herzegovina, zijn er nieuwe mogelijkheden tot samenwerking tussen VVD Internationaal en Nasa Stranka gezocht. In 2018 zijn er twee trainingen georganiseerd. De eerste training vond plaats in augustus 2018, vlak voor de verkiezingen in Bosnië en Herzegovina. Gedurende het weekend lag de focus op een boodschap ontwikkelen tegen het populisme in Bosnië en Herzegovina, het vervaardigen van een campagne strategie en de uitvoering hiervan. Naar aanleiding van de positieve uitslag van de verkiezingen in Bosnië en Herzegovina is er een tweede training georganiseerd. Deze training vond plaats begin november met wederom de kandidaten van Nasa Stranka en de partijtop. De focus tijdens de training lag op het vertellen van het 'persoonlijke verhaal'.

De projecten kennen een groot 'olievlekeffect'. De overdracht van kennis en ervaring door VVD internationaal aan leden en vrijwilligers van zusterpartijen blijft niet beperkt tot alleen deelnemers van de training of bijeenkomst. De partner zet het leerproces binnen de eigen partij voort om zo optimaal de bijdrage van VVD internationaal in dienst te stellen van de interne capaciteitsopbouw. Daarnaast is een aantal zusterpartijen in de afgelopen jaren dermate geprofessionaliseerd dat zij nu zelf in staat zijn om zusterpartijen in de regio te trainen, met trainers en experts vanuit VVD Internationaal op de achtergrond.

Zuid-Kaukasus

VVD Internationaal is in 2018 actief geweest in Armenië. In Armenië werd in samenwerking met de PvdA en het CDA de jaarlijkse 'Leadership Academy' georganiseerd, waarin jonge leden van verschillende politieke partijen getraind worden om effectief samen te werken. De Leadership Academy was dit jaar van zeer belangrijke waarde doordat deze plaatsvond vlak na de vreedzaam verlopen Velvet Revolution. Hierdoor konden de organisatoren extra nadruk leggen op het belang van samenwerken en de voorbereidingen voor verkiezingen.

Zuidoost en Oost-Europa

In 2018 heeft VVD Internationaal de bilaterale steun aan verschillende zusterpartijen in Zuidoost- en Oost-Europa voortgezet. Met Hrvatska Narodna Stranka (HNS), Stranka modernega centra (SMC), Nowoczesna en Momentum zijn in het kader van capaciteitsopbouw verschillende projecten uitgevoerd. Ook heeft VVD Internationaal een programma voor internationale gasten georganiseerd. Deze twee Bulgarse gasten, welke zich aldaar inzetten voor de LHBTI+-gemeenschap, waren aanwezig tijdens de Amsterdam Pride en brachten een bezoek aan verschillende Nederlandse organisaties die zich inzetten voor de acceptatie en bevordering van de LHBTI+-gemeenschap. Naast een bezoek aan de Canal Pride, is er uitvoerig gesproken met het COC, de John Blankenstein Foundation, de Workplace Pride Foundation en het VVD Thematisch Netwerk LHBT tezamen met VVD-Tweede Kamerlid Dilan Ye ilgöz. Focus is de uitwisseling tussen experts van het LHBTI-netwerk binnen de VVD en LHBTI-activisten uit Bulgarije. Tijdens deze ontmoetingen stonden netwerkverbreding, het opbouwen van een professionele organisatie en lobby/advocacy centraal.

In Kroatië heeft VVD Internationaal het International Education Centre (de denktank van HNS) ondersteund bij de organisatie van het studieprogramma. In 2018 droeg het programma het volgende thema: 'Towards the next stage in professionalization of the party: "Public governance" study programme and evidence-based policy development - 3rd generation.' Over een periode van 11 maanden zijn ruim 40 lezingen en workshops georganiseerd welke toegespitst waren op de ontwikkelingen van vaardigheden van de deelnemers op het gebied van beleidsontwikkeling- en analyse. Daarnaast zijn er meerdere trainingen georganiseerd op het gebied van versterking van de partijstructuur en de scouting van toekomstig talent.

In samenwerking met de Sloveense liberalen van SMC is er zowel voor de campagnevrijwilligers als kandidaten een serie aan trainingen georganiseerd over de inzet van social media en het vertellen van een persoonlijk verhaal.

In Polen werd de samenwerking met de liberale partij Nowoczesna voortgezet. In 2016 is VVD Internationaal voor het eerst gaan samenwerken met Nowoczesna, een toen nieuwe Poolse politieke partij, die zowel in Polen als in de Oost-Europese regio een voorbeeldfunctie vervult in het beschermen van democratische waarden. VVD Internationaal ondersteunt deze positieve ontwikkeling graag door in te zetten op capaciteitsopbouw van deze partij. Dit onder andere door de organisatie van training op het gebied van canvassen, vrijwilligerscoördinatie, databescherming en mediaoptreden.

In 2018 nam Momentum deel aan de Hongaarse parlementsverkiezingen. In de voorbereiding op deze verkiezingen werden zowel het bestuur als hooggeplaatste kandidaten op lijst getraind door VVD Internationaal.

Midden Oosten en Noord-Afrika

De belangrijkste bilaterale relatie in de Arabische wereld in 2018 was opnieuw die met de Tunesische liberale partij Afek Tounes. Daarnaast zijn er dankzij regionale evenementen verbeterde bilaterale contacten gelegd met Jordaanse liberale denktank Free Thought Forum, Libanese regeringspartij Future Movement en het Marokkaanse

Met name Free Thought Forum is een stabiele en betrouwbare partner geworden van VVD Internationaal. Na een fact-finding in het najaar van 2018 zijn enkele trainingen georganiseerd met het oog op liberalisme.

Regionaal droeg VVD Internationaal bij aan het professionaliseren van de Arab Liberal Federation (ALF). 2018 stond in het teken van het vergroten van het internationale netwerk van ALF. De verschillende politieke lijnen tussen ALF en de grote liberale organisaties als ALDE, African Liberal Network en LI zijn nu directer dan ooit. Daarnaast is ingezet in de verdere begripsvorming van het liberalisme. Gedurende 14 en 15 april 2018, vond de eerste van de twee jaarlijkse Algemene Vergaderingen van de Arab Liberal Federation en de Arab Youth Union for Freedom and Democracy plaats in Amman, Jordanië. Het evenement had als overkoepelende thema: 'Cooperation between MENA and Europe from Liberal Political and Economic Perspectives'. De tweede tweedaagse conferentie 'Cooperation between MENA and Europe: Education and Development' vond plaats van 22 tot en met 24 november in Tunesië. Gedurende de tweede conferentie werd een nieuw hoogtepunt van ALF gepubliceerd namelijk het ALF policy paper 'Cooperation between MENA region & Europe in education and development' geschreven door [REDACTED] en [REDACTED].

Het eerder genoemde Afek Tounes is een van de meest stabiele partners in het Midden-Oosten. Al enige jaren organiseert VVD Internationaal verschillende projecten met de politieke partij. Dit jaar was deze samenwerking voornamelijk gefocust op de aankomende parlementsverkiezingen en de structuur en achterban van de jeugdbeweging van Afek Tounes.

LIBERAL INTERNATIONAL

Binnen LI zijn liberale organisaties en politieke partijen wereldwijd verenigd. Het samenwerkingsverband werd in 1947 opgericht. LI fungeert sindsdien als forum voor het bespreken van het liberale gedachtegoed en als netwerk voor de verspreiding van de liberale beginselen en het ondersteunen van liberale partijen. Leden van LI zijn met elkaar verbonden door: respect voor mensenrechten, vrije en eerlijke verkiezingen, rechtvaardigheid, tolerantie, duurzaamheid, een vrije markt economie en vrije handel. Momenteel kent LI meer dan 100 leden. Hiervan zijn 64 politieke partijen volledige lid en genieten er 25 de 'Observer Status'. ALDE voorzitter Hans van Baalen is erevoorzitter van LI. Elke zes maanden komt LI bijeen; eens in de achttien maanden is er een congres.

Dit jaar vonden de congressen van LI plaats in Berlijn (22-24 juni) en Dakar (28-30 november). In 2018 heeft de VVD Internationaal LI ondersteund met het organiseren van congressen, het leveren van sprekers en een start gemaakt met de organisatie van de LI/VVD Internationaal Academy. Vanaf 2019 zal deze academie een jaarlijks terugkerend evenement worden waarbij politieke talenten uit de verschillende regio's getraind worden in politieke vaardigheden.

Daarnaast stonden de twee Liberal International evenementen in het teken van de kennisuitwisseling tussen de ALF (Arab Liberal Federation) en Liberal International. Het doel van deze kennisuitwisselingen is het opzetten van debat over 'best-practises' en het uitwisselen van kennis en informatie over het onderhouden van een goed regionaal netwerk. In Berlijn vond een eerste ontmoeting plaats tussen de nieuwe voorzitter en Executive Director van ALF en de top van Liberal International en het Afrikaans Liberal Network.

LIBSEEN

Het Liberal South East European Network (LIBSEEN) is het regionale netwerk van de liberale partijen in Zuidoost-Europa. In 2018 heeft VVD Internationaal in samenwerking met HNS (Kroatië), ANO (Tsjechië) en de stichting IPPS (Tsjechië) in Praag, Tsjechië de Regional MP Training, onder de vlag van LIBSEEN georganiseerd. De training is erop gericht om de kennisdeling tussen (kandidaat) parlementsleden uit Centraal- en Oost Europa te bevorderen en zo het netwerk te versterken. Tijdens deze training was er in het bijzonder aandacht voor het vertellen van het persoonlijk verhaal.

ALDE

VVD Internationaal is ook actief binnen de Europese politieke familie ALDE, de ontmoetingsplaats voor zusterpartijen van de VVD in en om Europa. Dit platform wordt onder andere gebruikt voor capaciteitsopbouw maar bovenal op het gebied van kennisdeling. Europa staat voor een aantal grote uitdagingen. Te denken valt aan het migratievraagstuk, klimaatverandering en de strijd tegen het populisme. Deze uitdagingen kan geen enkel land alleen het hoofd bieden. Binnen het netwerk zocht VVD Internationaal dan ook actief de samenwerking op deze thema's. Tijdens de ALDE Council in Sofia in april 2018 nam VVD-Tweede Kamerlid Dilan Ye ilgöz deel aan een paneldiscussie over klimaatverandering. Maar er werd in 2018 ook hard gewerkt binnen de Europese politieke familie aan het verkiezingsmanifest in aanloop naar de Europese Parlementsverkiezingen onder andere tijdens het ALDE Congres in Madrid.

EUROPEAN LIBERAL FORUM

Het European Liberal Forum (ELF) is de koepelorganisatie voor liberale Europese stichtingen. De VVD is lid sinds 2007 en heeft mede dankzij ELF ook in 2018 enkele succesvolle evenementen georganiseerd.

A Liberal Dialogue for Europe

Het doel van dit project is het faciliteren van de dialoog met kiezers door middel van open vier toegankelijke workshops over de uitdagingen waar Europa zich geconfronteerd mee ziet. Ruim 150 deelnemers uit Polen, Oekraïne, Duitsland, Slowakije, Hongarije, Tsjechië, Roemenië, Estland, Zweden en IJsland namen deel aan de vier workshops in Warschau, Ruda Slaska, Sopot en Krakau.

Tell Me Your Story

Het doel van dit project is kennisdeling en de uitwisseling van ervaringen tussen liberale partijen op het gebied van permanent contact tussen de kiezer en politieke partijen gebaseerd op de techniek 'storytelling' en emoties. Een gevestigde liberale partij, zal gekoppeld worden aan nieuwe opkomende liberale partij. Op deze wijze zullen beide partijen profiteren van de kennisuitwisseling en zo op een effectieve manier gedurende de permanente campagne communiceren met de kiezer.

Graduate Program I & II

Het Graduate Program richt zich op Europees leiderschap en de focus tijdens het programma lag dan ook op het vertellen van het persoonlijk verhaal, het voeren van een persoonlijke campagne en de omgang met traditionele media en social media.

Partnership and Ambassadors Days

In 2018 werd in marge het VVD voorjaarscongres in Leeuwarden het jaarlijks terugkerende Ambassador en Partnership Day georganiseerd. Dertig EU en NAVO ambassadeurs kwamen bijeen om te discussiëren en de banden met de VVD aan te halen. Zij wisselden van gedachten met onder andere Anne Mulder, Bente Becker, Hans van Baalen en Stef Blok over het Nederlands buitenland beleid: the priorities for the Dutch foreign policy. Tijdens de jaarlijkse Partnership Days, waarbij zusterpartijen en liberale regionale organisaties de mogelijkheid kregen om kennis- en ervaringen uit te wisselen werd stilgestaan bij elementen van talentmanagement en capacity building.

Europadag

Tijdens de Europadag van 2018 werden zowel internationale gasten, VVD-Europarlementariërs als VVD-leden uitgenodigd om samen met elkaar in debat te gaan over verschillende thema's binnen de Europese Unie. Zo waren onder andere machtspolitiek binnen de Europese Unie, conditionaliteit van EU-landbouwsubsidies en economie en innovatie thema's van debat. Voorafgaand aan het de verschillende panelsessies vond een ontmoeting plaats tussen Mark Rutte en de internationale gasten waarbij gesproken werd over het belang van regionale samenwerking tussen de liberale politieke partijen in Europa.

HOOFDSTUK 10: ARCHIEF

VVD 70 JAAR

Op 24 januari 2018 heeft de VVD haar 70e verjaardag gevierd met de lancering van de geschiedeniswebsite www.vvd-digitaal.dnpp.nl in de Rooksalon aan het Binnenhof.

Deze website is ontwikkeld door het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met de VVD. De inhoudelijke verantwoordelijkheid ligt geheel bij het DNPP. De bijdrage van de VVD was faciliterend; de partij nam een deel van de kosten voor haar rekening en leverde vrijwel alle foto's aan voor de beeldbank. De meeste andere illustraties (affiches, promotiemateriaal en dergelijke) maken deel uit van de collecties van het DNPP, maar zijn oorspronkelijk afkomstig van de VVD. De lancering van de website openbaart het archief van de VVD voor een grote publiek.

Het aantal gebruikers over 2018 is 1677, verdeeld over 2412 sessies en 8548 pageviews met een gemiddelde duur van bijna 3 minuten. 89,09 % van de bezoekers was Nederlands 2,50 % van de bezoekers VS, 1,79 % bezoekers België en 1,13 % bezoekers Zuid Afrika.

De website is in januari 2019 genomineerd voor de geschiedenisonline prijs, dé prijs voor de meest vernieuwende, verrassende of mooiste online presentatie over geschiedenis van het afgelopen jaar. Het DNPP heeft met de website plaats 11 behaald. Er hebben 96 websites meegedaan.

De VVD spreekt een enorme dank uit aan het gehele team die het project "70 jaar VVD digitaal" heeft gerealiseerd. Mark Rutte heeft zijn waardering op 24 januari uitgesproken middels een videoboodschap.

IN MEMORIAM LUCAS OSTERHOLT EN DANKWOORD

Een bijzonder dankwoord gaat uit naar de waardevolle inspanningen van drs. Lucas H.M. Osterholt, honorair archivaris bij de VVD, die tot ons grote verdriet op 20 januari 2019 onverwachts is overleden.

Door zijn energieke en toegewijde karakter heeft Lucas het team veel steun geboden en was hij de stimulerende factor in het project. Ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan in 2008 maakte Lucas met prof. dr. Gerrit Voerman o.a. het boek *De VVD Visueel, liberale affiches in de twintigste eeuw*.

De VVD condoleert alle naasten van Lucas Osterholt en wenst hen bijzonder veel sterkte met dit enorme verlies. Lucas was een overtuigd pleitbezorger van de betekenis van geschiedenis voor mens en maatschappij en daarmee het toegankelijk maken van geschiedenis, en had een warm hart voor de archiefbranche. Zijn grote kennis van de geschiedenis van de VVD en zijn talent om mensen bijeen te brengen zal zeer gemist worden.

De VVD spreekt eveneens haar hartelijke dank uit voor geleverde bijdragen van: Yvonne de Geus, Evelien van Ingen, Ulco Kooystra, Wieger Krämer, Wim Orsel, Gerrit Voerman en Tim Welleweerd (allen DNPP); Mischa van Delden, Johannes Nicolai, Margreet Nieborg en Willem Struikma (RUG Universiteitsbibliotheek); Robert van As, Sylvia Bakker-Kempen en Lucas Osterholt (VVD); en Eric Imthorn (Schitterend Media), Frank van der Veen (Composita) en Dirk Fennema (zelfstandig fotograaf).

HOOFDSTUK 11: POLITIEK

EERSTE KAMERFRACTIE

De Eerste Kamer is een politiek orgaan dat wetsvoorstellen van de regering en initiatiefwetten vanuit de Tweede Kamer beoordeelt op met name kwaliteit, samenhang met de overige wetgeving en rechtsstatelijkheid (wetten moeten passen binnen het kader van de internationale regelgeving zoals verdragen en de Grondwet).

Ook in 2018 vond een wijziging plaats in de samenstelling van de Eerste Kamerfractie. Per 3 september heeft Frank de Grave het lidmaatschap van de Eerste Kamer neergelegd in verband met zijn benoeming tot lid van de Raad van State. Als opvolger op de Kieslijst kwam Roel Wever per 11 september in de Eerste Kamer.

Per 31 december 2018 bestond de VVD Eerste Kamerfractie uit de volgende 13 leden:

Ankie Broekers-Knol, voorzitter van de Eerste Kamer;

Reina de Bruijn-Wezeman;

Jan Anthonie Bruijn;

Anne-Wil Duthler;

Helmi Huijbregts-Schiedon;

Annemarie Jorritsma-Lebbink;

Frank van Kappen;

Tanja Klip-Martin;

Menno Knip;

Sybe Schaap;

Koos Schouwenaar;

Mart van de Ven

Roel Wever.

Het fractiebestuur bestond gedurende het gehele jaar uit Annemarie Jorritsma, voorzitter, Helmi Huijbregts, vice-voorzitter/penningmeester en Mart van de Ven, secretaris.

De VVD Eerste Kamerfractie vergadert tijdens de vergaderperiode elke dinsdagochtend. Op die dag vinden ook de plenaire vergaderingen en stemmingen over de wetsvoorstellen plaats, evenals de vergaderingen van de verschillende Commissies van de Eerste Kamer.

Het fractiebestuur nodigt regelmatig gasten uit vanuit de VVD partijorganisatie om, volgens een tevoren opgesteld schema, een vergadering van de fractie bij te wonen.

In het verslagjaar waren dat op de eerste plaats leden die op een opvolgingsplek op de EK-kandidatenlijst staan. Daarnaast kwamen de partijvoorzitter, leden van het hoofdbestuur en de voorzitters van de verschillende VVD-regio's op bezoek.

De campagneleider van de in 2019 te houden verkiezingen voor Provinciale Staten was te gast, en ook de voorzitter van de VVD Tweede Kamerfractie, voorzitters van de fracties in de Provinciale Staten, en de minister-president woonden de vergaderingen bij.

Vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid hecht de fractie eraan om jonge mensen in de gelegenheid te stellen kennis te maken met het parlementaire werk in de Eerste Kamer en met het liberalisme als gedachtegoed van waaruit de VVD-fractie opereert. In het verslagjaar hebben drie stagiaires met veel enthousiasme en tot wederzijdse tevredenheid stagewerzaamheden voor de fractie kunnen verrichten.

In de verschillende Commissies van de Eerste Kamer hebben de volgende VVD leden zitting. In enkele gevallen wordt ook het voorzitterschap van de Kamercommissie bekleed. Als gevolg van het vertrek van Frank de Grave en de benoeming van Roel Wever kwam er een wijziging in de samenstelling van de Kamercommissies.

- Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning (BiZa/AZ):
Koos Schouwenaar (fractievoordinator), Anne-Wil Duthler, Helmi Huijbregts-Schiedon, Frank van Kappen, Tanja Klip-Martin.
- Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO): Frank van Kappen (fractievoordinator), Menno Knip, Sybe Schaap, Roel Wever.
- Economische Zaken en Klimaat/Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EZK/LNV):
Helmi Huijbregts-Schiedon (fractievoordinator), Reina de Bruijn-Wezeman, Tanja Klip-Martin, Sybe Schaap.
- Europese Zaken (EUZA):
Sybe Schaap (fractievoordinator), Reina de Bruijn-Wezeman, Frank van Kappen, Mart van de Ven.
- Financiën (FIN):
Menno Knip (fractievoordinator en voorzitter Kamercommissie), Jan Anthonie Bruijn, Mart van de Ven, Roel Wever.
- Immigratie & Asiel / JBZ-raad (I&A/JBZ):
Menno Knip (fractievoordinator), Anne-Wil Duthler, Sybe Schaap, Koos Schouwenaar.
- Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO):
Tanja Klip-Martin (fractievoordinator), Helmi Huijbregts-Schiedon, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Sybe Schaap.
- Justitie en Veiligheid (J&V):
Anne-Wil Duthler (fractievoordinator en voorzitter Kamercommissie), Menno Knip, Koos Schouwenaar, Mart van de Ven.
- Koninkrijksrelaties (KOREL):
Frank van Kappen (fractievoordinator), Helmi Huijbregts-Schiedon, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Koos Schouwenaar.
- Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW):
Jan Anthonie Bruijn (fractievoordinator), Reina de Bruijn-Wezeman, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Tanja Klip-Martin.
- Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW):
Mart van de Ven (fractievoordinator), Jan Anthonie Bruijn, Reina de Bruijn-Wezeman, Roel Wever.
- Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS):
Reina de Bruijn-Wezeman (fractievoordinator), Jan Anthonie Bruijn, Tanja Klip-Martin, Roel Wevers.
- Verzoekschriften: Koos Schouwenaar.

Vanuit de Eerste Kamerfractie participeren de volgende senatoren in internationale organisaties:

- de Raad van Europa: Mart van de Ven (lid), Reina de Bruijn (plv.lid);
- Parlementaire Assemblee van de NATO: Frank van Kappen (lid) en Menno Knip (plv. lid);
- OVSE: Frank van Kappen (lid);
- Taalunie: Helmi Huijbregts-Schiedon (lid);
- Beneluxparlement: Mart van de Ven, Annemarie Jorritsma-Lebbink, Reina de Bruijn-Wezeman.

VVD-TWEEDE KAMERFRACTIE

Samenstelling 20e fractie bij begin verslagjaar: 40 leden

mr. M. Azmani, mevr. Drs. B. Becker, A. van den Bosch, A. Bosman, drs. J.H. ten Broeke, dr., R.J. Dijkstra, Z. El Yassini, ir. W.R. van Haga, R.J. Heerema, mevr. J.A. Hennis - Plasschaert, mevr. Drs. S.T.M. Hermans, drs. D.A.N. Koerhuis, dr. S.M.G. Koopmans, mevr. Drs. A.J.M. Laan-Geselschap, drs. L.A. de Lange, mr. Drs. R.E. van der Linde, mevr. W.J.H. Lodders, drs. J. Middendorp, drs. A. Mulder, mevr. C.N.A. Nijkerken - de Haan, mr. F. van Oosten, mr. A.C.L. Rutte, mevr. drs. O.C. Tellegen, mevr. Drs. J.Z.C.M. Tielen, drs. H.S. Veldman, mevr. Drs. A. de Vries, A. Weverling, drs. D. Wiersma, M. Wörsdörfer, B. van 't Wout, mevr. D. Ye ilgöz - Zegerius, E. Ziengs.

Samenstelling 21e fractie bij einde verslagjaar: 33 leden

A.A. Aartsen, mr. M. Azmani, mevr. Drs. B. Becker, A. van den Bosch, A. Bosman, Dr. K.H.D.M. Dijkhoff, R.J. Dijkstra, Z. El Yassini, Dr. T. van Gent, ir. W.R. van Haga, R.J. Heerema, mevr. drs. S.T.M. Hermans, drs. D.A.N. Koerhuis, dr. S.M.G. Koopmans, mevr. Drs. A.J.M. Laan-Geselschap, drs. L.A. de Lange, mr. drs. R.E. van der Linde, mevr. W.J.H. Lodders, drs. J. Middendorp, drs. A. Mulder, mevr. C.N.A. Nijkerken - de Haan, mr. F. van Oosten, mr. A.C.L. Rutte, mevr. drs. O.C. Tellegen, mevr. drs. J.Z.C.M. Tielen, drs. H.S. Veldman, mevr. drs. A. de Vries, A. Weverling, drs. D. Wiersma, M. Wörsdörfer, B. van 't Wout, mevr. D. Ye ilgöz - Zegerius, E. Ziengs.

Samenstelling van het fractiebestuur van de 21e VVD Tweede Kamerfractie:

K.H.D.M. Dijkhoff, voorzitter
B. van 't Wout, vicevoorzitter
Mevr. O.C. Tellegen, secretaris en lid Presidium
Mevr. H. Lodders, penningmeester
R.E. van der Linde, secretaris personeel & pm-coördinaat
Mevr. B. Becker, secretaris externe contacten

Bijzondere fractiebijeenkomsten in het verslagjaar

- Op 15 januari kwam de fractie in Delft bijeen voor de bespreking van het komende jaar;
- Op 31 augustus en 1 september vond het jaarlijkse fractieweekend plaats in Dalfsen.

Vergaderingen binnen de fractie

De fractie vergadert iedere dinsdagochtend, ter voorbereiding op de Kamerweek. Op de dinsdagmiddagen komt de fractie bijeen ter bespreking van een lange termijn thema en in het najaar ter bespreking van de deelbegrotingen. Het fractiebestuur vergadert in beginsel één keer per week. De fractiecommissies bepalen zelf de vergaderfrequentie.

Overige

- Zowel fractie als fractieleden ontvangen enorme aantallen e-mails; de aantallen worden niet bijgehouden;
- De vergaderingen van de (thema)netwerken en congressen van de partij werden door fractieleden bijgewoond.
- HB-leden en Regio-voorzitters woonden roulerend de reguliere fractievergadering op dinsdagochtend bij.

HANS VAN BAALEN

Delegatieleider van de VVD in het Europees Parlement

Voorzitter ALDE-Partij

- Lid van het bestuur van de ALDE-fractie
- Lid van de Commissie Buitenlandse Zaken (AFET), ALDE-coördinator Buitenlandse Zaken
- Lid van de Subcommissie Veiligheid en Defensie (SEDE), ALDE-coördinator Veiligheids- en Defensiebeleid
- Plv. lid van de Commissie Internationale Handel (INTA)
- Voorzitter van de EP-delegatie voor de betrekkingen met Zuid-Afrika (D-ZA)
- Plv. lid van de Commissie Terrorisme (TERR)

Hans van Baalen richt zich in het Europees Parlement op Buitenlandse Zaken, Veiligheids- en Defensiebeleid en Internationale Handel. Namens de ALDE-fractie is hij eerste woordvoerder Rusland, Oekraïne en Wit-Rusland. In het afgelopen jaar heeft hij zich gericht op de bestrijding van illegale migratie en mensensmokkelaars, het versterken van de Europese buitengrenzen en het verbeteren van de betrekkingen tussen Europa en de Verenigde Staten in het Trump-tijdperk, in het bijzonder de samenwerking tussen het Europees Parlement en het Amerikaans Congres.

Daarnaast heeft hij zich sterk gemaakt voor sluiten van handelsverdragen met derde-landen, waaronder Canada, Japan en Zuid-Afrika. Als voorzitter van de ALDE-Partij zet hij zich in voor de groei van liberale partijen in Europa en is nauw betrokken bij de ALDE campagne voor de EP verkiezingen in 2019, waar de Europese liberalen streven naar minimaal 100 zetels (momenteel heeft de ALDE-fractie 68 zetels in het EP). Hans onderhandelt namens de Europese liberalen met de beweging En Marche van de Franse president Emmanuel Macron.

Hans van Baalen heeft medio 2018 besloten zich niet voor een derde termijn in het EP te kandideren omdat hij de weg vrij wil maken voor een nieuwe generatie. Hij heeft twee termijnen - in totaal tien jaar - de belangen van Nederland en de VVD in het Europees Parlement behartigd. Wel zal hij aanblijven als ALDE-partijvoorzitter omdat deze functie niet gekoppeld is aan het lidmaatschap van het Europees Parlement.

JAN HUITEMA

- Lid van de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling
- Plaatsvervangend lid Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid
- Lid van de delegatie voor de betrekkingen met Canada
- Vice-coördinator Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling voor de ALDE groep
- Wordvoerder VVD in het Europees Parlement voor het Europees budget

Jan Huitema houdt zich binnen de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling bezig met het Europees landbouwbeleid. Hij zet zich in voor een innovatieve, competitieve en duurzame Europese landbouwsector. Zijn focus ligt vooral op de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), waarbij hij zich dit jaar met succes hard heeft gemaakt voor een landbouwbeleid waarin ondernemerschap, innovatie en toegevoegde waarde wordt aangemoedigd en stilstand niet wordt beloond.

Binnen de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid houdt Jan zich onder andere bezig met onderwerpen zoals antibioticaresistentie (AMR). Omdat dit een grensoverschrijdend probleem is, streeft Jan in het Europees Parlement voor een Europese aanpak gericht op onderzoek en bewustwording. Daarnaast werkt hij mee aan Europees beleid dat zich erop richt de klimaatdoelstellingen die in Parijs zijn gesteld te behalen, onder andere door beleid op het gebied van CO2-emissies.

Jan is VVD-woordvoerder in het Europees Parlement voor het Europees budget. Hij streeft naar hervormingen binnen het Meerjarig Financieel Kader (MFK), gericht op het verbeteren van betere besteding van Europese gelden. Door meer aandacht te geven aan hoe Europese fondsen worden besteed en te controleren of de gewenste resultaten worden behaald, kan efficiënter worden omgegaan met het budget en komt er geld vrij voor nieuwe prioriteiten.

CAROLINE NAGTEGAAL

Dit jaar:

- Lid commissie ECON (Economische & Monetaire Zaken)
- Plv. Lid commissie ITRE (Industrie, Onderzoek, Energie)
- Plv. Lid commissie TAXE (Financiële misdrijven, belastingontduiking en belastingontwijking)
- Vice-voorzitter Delegatie voor betrekkingen met India

In ECON focust Caroline zich op het herstel van vertrouwen in de Europese financiële sector. Dit zijn dossiers rondom de Euro, het Stabiliteits- en Groeipact, banken, verzekeraars, pensioenfondsen, accountancy en nieuwe financiële technologie. Daarnaast is ze lid van de TAXE-commissie, waar ze werkt aan de bestrijding van belastingontduiking en het tegengaan van het witwassen van geld. In ITRE richt Caroline zich op dossiers als cybersecurity, quantumtechnologie, robotisering, ruimtevaart, onderzoek, innovatie, Europees Defensie fonds en MKB. Als vice-voorzitter van de Europese delegatie met relaties tot India onderneemt Caroline hierbij veel activiteiten om de contacten tussen Europa en India te bevorderen. Daarnaast is Caroline actief binnen verschillende dossiers die behandeld worden door de TRAN commissie, met als doel de transport binnen de Europese Unie te vergemakkelijken en de infrastructuur te verbeteren. Andere politieke relevante dossiers van het afgelopen jaar waren de online auteursrechten en sociale zekerheid. Ook zit Caroline in het bestuur van Knowledge4Innovation

**VV
D**

Baker
Gew
Den H
Datum

N.V.
icatieoelinden

Aan het ministerie van Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

VIA DE VVD

Betreft: jaarrekening Prof. Mr. B.M. Teldersstichting 2018

Den Haag, 29 mei 2019

Geachte heer, mevrouw,

Bijgaand ontvangt u ter vaststelling van de definitieve subsidie voor de Prof.mr. B.M. TeldersStichting, het wetenschappelijk bureau ten behoeve van het liberalisme gelieerd aan de VVD, betreffende het jaar 2018:

- < Het jaarverslag 2018 van de TeldersStichting met jaarrekening over dat jaar plus de controleverklaring van WITH Accountants BV;
- < Het inhoudelijk jaarverslag van de TeldersStichting over 2018 met het programma voor 2019 ook nog eens in de krantvorm waarin onze achterban het krijgt.

Wij hopen u hiermee alle benodigde informatie te hebben verstrekt, maar mocht u nadere informatie van WITH Accountants BV dan wel van de TeldersStichting nodig hebben, dan horen wij dat graag.

Vriendelijke groet,

Dr. [Redacted] van Schie
Dir. [Redacted]

Jaarverslag 2018

**Prof. mr. B.M. Teldersstichting
Den Haag**

25 mei 2019

Jaarverslag 2018 van Prof. mr. B.M. Teldersstichting

Inhoudsopgave	pagina
<i>Directieverslag</i>	1
Algemeen	1
Activiteiten in 2018	2
Programma 2019	6
Financieel	11
<i>Jaarrekening 2018</i>	15
Balans per 31 december 2018	16
Rekening van baten en lasten 2018	17
Grondslagen voor waardering en resultaat	18
Specificaties van posten op de balans	19
Specificaties van posten op de rekening van baten en lasten	22
WNT-verantwoording 2018	27
Overige gegevens	28
Totaal aantal pagina's	28

DIRECTIEVERSLAG 2018

Algemeen

De prof.mr. B.M. TeldersStichting is de politiek-wetenschappelijke instelling voor een liberale benadering van maatschappelijke problemen en het wetenschappelijk bureau ten behoeve van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD). Het bureau is vernoemd naar Benjamin Marius Telders. Deze hoogleraar Volkenrecht uit Leiden werd in 1938 op 35-jarige leeftijd voorzitter van de Liberale Staatspartij (LSP), een voorloper van de VVD. Hij gold als een politieke belofte; van hem werd een beginselvaste wederopleving van de in versukkeling geraakte LSP verwacht.

Tijdens de oorlog verzette Telders zich openlijk tegen de door de Duitse bezetter van hoogleraren, studenten en ambtenaren geëiste 'ariëerverklaring'. Eind 1940 werd hij vanwege dit verzet opgepakt en kwam uiteindelijk in concentratiekamp Bergen-Belsen terecht. Daar bezweek hij op 6 april 1945 aan vlektyfus – negen dagen voordat de geallieerden het kamp bevrijdden. Op 9 mei 1946 werd hem postuum het verzetskruis toegekend, voor de door hem getoonde moed tijdens de bezetting. Precies negen jaar na zijn dood, op 6 april 1954, werd de TeldersStichting opgericht, mede ter nagedachtenis aan Telders.

De studies van de TeldersStichting worden – zowel digitaal als op schrift – gepubliceerd in de vorm van geschriften en korte politiek-wetenschappelijke stellingnames. In deze publicaties worden de resultaten weergegeven van het onderzoek naar eigentijdse maatschappelijke problemen. Aan het einde van de studies worden liberale beleidsaanbevelingen geformuleerd.

De studies worden voor een deel verricht in werkgroepen, die zijn samengesteld uit een of meer externe deskundigen, alsmede een stafmedewerker van de stichting. De groep externe deskundigen bestaat uit wetenschappelijke onderzoekers, (oud-) politici en betrokkenen uit verschillende maatschappelijke geledingen. Zij stellen hun tijd en deskundigheid beschikbaar voor het gezamenlijk analyseren van actuele vraagstukken. Daarnaast verschijnen bij de TeldersStichting studies die in zijn geheel door deskundigen van buitenaf zijn geschreven. Het curatorium is het bestuur van de TeldersStichting en houdt toezicht op de wetenschappelijke kwaliteit van de publicaties.

Naast de genoemde studies publiceert de TeldersStichting, vaak in samenwerking met een uitgever, boeken van meer algemene aard die inzicht bieden in (de historie van) het liberalisme als politieke en filosofische stroming of overzichten geven van liberale denkers en politici. Voorbeelden van dergelijke studies zijn het rijk geïllustreerde *Liberale Boek*, bundels met portretten van liberale filosofen, politici of economen alsmede jubileumpublicaties. De TeldersStichting is voorts uitgever van het tijdschrift *Liberale Reflecties* – voorheen *Liberaal Reveil*. Dit blad komt tot stand onder verantwoordelijkheid van een onafhankelijke redactie. Tot slot verschijnt sinds 2014 jaarlijks het *Liberaal Journaal*, waarin een thema op luchtige wijze van verschillende zijden door diverse auteurs wordt belicht.

Mede ten behoeve van de discussie over de inhoud van haar publicaties organiseert de TeldersStichting symposia en debatsessies. De resultaten van deze discussies leiden soms tot nieuwe publicaties. Geregeld nodigt de TeldersStichting een befaamd spreker uit het buitenland uit voor het houden van de TeldersLezing. In 2016 is bovendien begonnen met een nieuwe serie TeldersTafels, waarbij een select gezelschap dineert en discussieert met een prominente spreker. Jaarlijks wordt voorts een zomerschool georganiseerd voor gevorderde studenten aan Nederlandse universiteiten. Centraal staan de filosofische grondslagen van het liberalisme.

Op de website van de TeldersStichting verschijnen de onderzoeken, alsmede opinieartikelen, filmopnames van bijeenkomsten en filmpjes over liberaal gedachtengoed. Tweewekelijks wordt de TeldersAlert samengesteld met het laatste nieuws, verschenen publicaties, uitnodigingen voor evenementen. Daarnaast beschikt de TeldersStichting over een webshop, waarin de nieuwste publicaties van de stichting in hardcopy beschikbaar zijn.

Het voor u liggende verslag bevat een verslag van de werkzaamheden van de TeldersStichting in 2018 en het programma voor 2019. Voor de meest actuele informatie kunt u steeds terecht op onze website TeldersStichting.nl.

VERSLAG 2018

PUBLICATIES

Burgers behoren bepalend te zijn | Gebundelde columns

Vanaf maart 2013 verzorgde directeur Patrick van Schie een tweewekelijkse column op Trouw.nl. Deze columns handelen over geschiedkundige zaken, politieke begrippen of over de actualiteit, het laatste veelal gezien vanuit een liberale optiek. Eind 2016 zijn de eerste drieëneuhalf jaar aan columns gebundeld in de publicatie *Passie voor individuele vrijheid*. Eind 2018 zijn de daaropvolgende twee jaar Trouw-columns gebundeld in *Burgers behoren bepalend te zijn*.

Naar aanleiding van de herdenking van de Reformatie en de Russische Revolutie betoogt Van Schie bijvoorbeeld dat beide fenomenen weinig goeds respectievelijk buitengewoon veel ellende hebben gebracht. De politiek-correcte ophef over het standbeeld van de Amerikaanse (van de zuidelijke staten) generaal Robert E. Lee plaatst hij met kennis van zaken in historisch perspectief. Op het moment dat de nieuwe Franse president Macron bij zijn aantreden alom werd bejubeld, geeft Van Schie aan dat het veel oude Franse wijn – dirigisme en heerszucht – in nieuwe zakken betreft. Verder bevat de nieuwe bundel een breed scala aan andere onderwerpen, uiteenlopend van een pleidooi om in Nederland met het rode potlood te blijven stemmen tot verbazing over het alom weggijken als de Spaanse autoriteiten Catalaanse leiders tot politieke gevangenen maken.

Bezielend verband | Politiek-wetenschappelijke stellingname

Eind 2018 publiceerde de TeldersStichting haar vierde politiek-wetenschappelijk stellingname, getiteld *Bezielend Verband. Basisgrammatica van het Nederlandse burgerschap*. Burgerschap is in het politieke debat een toverformule om Nederlanders zich meer betrokken te laten voelen bij elkaar en de politiek. De Nederlandse politiek heeft in de afgelopen jaren de nadruk gelegd op gedeeld burgerschap. In een multiculturele samenleving is het immers belangrijk dat burgers iets delen dat hen met elkaar verbindt. Maar wat is burgerschap eigenlijk? Hoe kan burgerschap de verbondenheid tussen Nederlanders bevorderen in een samenleving die steeds multicultureler en diverser wordt? En welke betekenis heeft burgerschap voor liberalen?

Een werkgroep onder voorzitterschap van Afshin Ellian dacht na over de vraag wat, in meer filosofische zin, burgerschap betekent in een multiculturele samenleving. De werkgroep vroeg zich af hoe burgerschap kan worden ingezet als verbindend element tussen de Nederlanders in een samenleving die zich in toenemende mate kenmerkt door diversiteit. Het Nederlandse burgerschap heeft wortels in de Nederlandse geschiedenis en de Grondwet. Die zijn, ook in de toekomst, van blijvend belang voor de verbondenheid tussen Nederlanders. Medewerker Niek Kok voerde als inhoudelijk secretaris de pen voor deze werkgroep.

Nationale onafhankelijkheid | Liberaal Journaal

Evenals voorgaande jaren publiceerde de TeldersStichting ook dit jaar in december een editie van het *Liberaal Journaal* waarin diverse auteurs een thema in korte bijdragen van verschillende zijde belichten. Dit keer stond het thema 'nationale onafhankelijkheid' centraal, mede naar aanleiding van de gebeurtenissen in Catalonië. Nadat het Catalaanse parlement de onafhankelijkheid had uitgeroepen maakte de Spaanse overheid direct gebruik van het grondwettelijke recht in de opstandige regio in te grijpen. Internationaal waren deze ontwikkelingen aanleiding tot debat over soevereiniteit, over het al dan niet bestaan van een recht op afscheiding en over patriottisme en nationalisme.

In dit *Liberaal Journaal* gaat onder andere historicus Geerten Waling in op het geboortepapier van ons land: het Plakkaat van Verlatinghe. Daarnaast behandelt politicoloog Jeroen Toet de vraag of er een recht op eenzijdige afscheiding bestaat en bespreekt hoogleraar Europese politieke geschiedenis Wim van Meurs twee voorbeelden van nationalisme in het klein. Tweede Kamerleden Sven Koopmans en Dilan Yesilqöz reflecteren vanuit hun portefeuilles – buitenlandse zaken respectievelijk energie – op het onderwerp.

Liberaal Reflecties | Tijdschrift

De redactie is in 2018 verder gegaan met het vernieuwen van de beoordelingsprocedure van kopij. Sinds oktober 2017 doet de redactie van *Liberaal Reflecties* een beroep op vierentwintig redactieraadsleden met expertise op verschillende gebieden om kopij te beoordelen en mede richting te geven aan het blad. Inmiddels is de voltallige redactieraad twee keer bij elkaar gekomen om na te denken over de inhoud en de debatfunctie van LR. Artikelen worden doorgaans tussentijds online gepubliceerd op de website van de TeldersStichting, waarna drie keer per jaar een bundeling plaatsvindt die voor wie wil beschikbaar is op papier. Digitale verspreiding van de nieuw verschenen artikelen geschiedt ook via de TeldersAlert.

In elke editie stelt de redactie van *Liberaal Reflecties* actuele of spraakmakende thema's centraal. In 2018 was er in het blad aandacht voor enkele grote thema's in de huidige politiek. Eén editie gaf aandacht aan groen liberalisme. Ook konden thema's als technologisering, maatschappelijk verantwoord ondernemen, het levenseinddebat en integriteit terug worden gevonden in de inhoudsopgaves van de drie edities uit 2018. Senator Sybe Schaap en Patrick van Schie gingen bovendien in debat over het populisme.

BIJEENKOMSTEN

Digitalisering en Bildung | mini-symposium & VVD onderwijsdag

Het rapport *Digitalisering en Bildung. De vierde dimensie van het onderwijs* werd in 2017 door een werkgroep van de TeldersStichting, onder voorzitterschap van Jan Anthonie Bruijn, gepubliceerd. De studie zocht antwoord op de vraag welke kansen en bedreigingen digitalisering heeft voor het hoogste onderwijsideaal: *Bildung*. Het *Bildungs*ideaal in het onderwijs verwijst naar de ontplooiing van de talenten waarmee ieder individu als uniek persoon zijn of haar positie in de samenleving kan innemen. Digitalisering beïnvloedt zowel de inhoud als de vorm van het onderwijs. In het geschrift was vooral aandacht voor de manier waarop de vorm en het stelsel van het onderwijs veranderen door nieuwe technologieën.

Op maandag 26 februari organiseerde de TeldersStichting in het Haagse Nutshuis een mini-symposium naar aanleiding van het rapport *Digitalisering en Bildung*. Na een inleiding van de voorzitter reflecteerden Pieter Duisenberg (voorzitter VSNU), Ronald van den Bos (werkgroepslid, directeur en adviseur college van bestuur Erasmus Universiteit), Janneke van der

Wijk (directeur van het conservatorium van Amsterdam) en Tineke Zweed (Lid College van Bestuur Hogeschool Utrecht) op het rapport en gingen met elkaar in debat.

Zaterdag 8 september 2018 vond de VVD Onderwijsdag plaats in het Conservatorium te Amsterdam. Charlotte Lockfeer verzorgde namens de TeldersStichting, in samenwerking met het Thematisch Netwerk Onderwijs van de VVD, een discussiebijeenkomst naar aanleiding van het *Digitalisering en Bildung*. Ongeveer veertig belangstellenden uit onderwijsland en liberale kring gingen het gesprek aan over de implicaties van digitalisering voor het onderwijs. Charlotte ging met de aanwezigen in gesprek over een drietal vragen. Zit digitalisering het Bildungsideaal in de weg, en zo ja, wat kunnen we daaraan doen? Bevordert digitalisering kansengelijkheid of juist niet? En: heeft de overheid een rol bij de verdere digitalisering van het onderwijs? Zo ja, welke?

Free Market Road Show | 17 mei 2018

Evenals voorgaande jaren verleende de TeldersStichting in 2018 haar medewerking aan de Nederlandse editie van de Free Market Road Show. Deze show toert op initiatief van het Austerian Economic Institute en het Hayek Institute zo'n zes weken door Europa en de Verenigde Staten, waarbij veertig steden worden bezocht. In iedere stad wordt met een andere lokale samenwerkingspartner – denktanks en universiteiten – een nieuwe editie georganiseerd. In Den Haag waren de TeldersStichting en de Leidse juridische studentenvereniging Justus Lipsius de partners. De Free Market Road Show werd georganiseerd bij de campus Den Haag van de Leidse universiteit.

Dit jaar stond het thema *European culture, clashing or common values?* centraal. De TeldersStichting had de Canadese politiek-filosoof Charles Blattberg (verbonden aan de universiteit van Montreal) bereid gevonden een inleiding te verzorgen. Tegenover het nationalisme plaats Blattberg het 'new patriotism', waarin het algemeen belang wordt gedeeld door leden van een politieke gemeenschap. Na zijn keynote lezing reflecteerde historicus Geerten Waling vanuit het gedachtengoed van Ernest Renan op de lezing. Tot slot was er een paneldiscussie met Pieter Cleppe (denktank Open Europe), Rene Cuperus (columnist bij de Volkskrant) en socioloog Erich Weede.

Geloof in de samenleving | TeldersTafel juli 2018

Op woensdag 4 juli werd wederom een editie van de TeldersTafel georganiseerd. Voor de TeldersTafel wordt een spreker uitgenodigd die tussen de gangen door een lezing verzorgt, waarna de aanwezigen met hem of haar op informele wijze over het thema van gedachten kunnen wisselen. Dit keer was Joost Röselaers te gast rondom het thema geloof en politiek. Röselaers is remonstrants predikant en was gedurende enige tijd algemeen secretaris van de Remonstranten in Nederland. Inmiddels is hij als hoofdredacteur verbonden aan *Idee*, het kwartaalblad van de Mr. Hans van Mierlostichting. Tijdens de TeldersTafels geldt de Chatham House Rule.

Zomerschool

In 2018 is wederom een geslaagde editie van de zomerschool georganiseerd. De zomerschool vond in 2018 plaats tussen 27 en 30 augustus in hotel Bergse Bossen in Driebergen. Net als vorige jaren was er in het programma zowel ruimte voor verdieping rondom de filosofische grondslagen van het liberalisme als voor de praktische toepassing van liberale waarden in politiek en bestuur.

Er werden onder meer inleidingen verzorgd door Frans de Graaf (fractievoorzitter van de VVD in de gemeenteraad van Den Haag) Martin van Hees (hoogleraar ethiek aan de Vrije Universiteit), Marcel Wissenburg (hoogleraar politieke theorie aan de Radboud Universiteit), Rinus Otte (procureur-generaal bij het Openbaar Ministerie), Melanie Peters (directeur van het Rathenau

Instituut), Coen Brummer (directeur van de Hans van Mierlo Stichting) en Mark van de Velde (vertaler en oud medewerker van de TeldersStichting).

Het liberale gedachtengoed werd daarnaast ook aan kritiek onderworpen door sprekers met andere ideologische achtergronden. Jan Schippers (directeur van de Guido de Brès-stichting) en Pieter Verhoeve (burgemeester van Oudewater) vertelden iets over de overeenkomsten tussen de VVD en SGP. Jan Jacob van Dijk (voormalig CDA-Tweede Kamerlid) gaf juist een christendemocratische kritiek en Naomi Woltring (promovendus aan de Universiteit Utrecht aan oud medewerker van de Wiardi Beckman Stichting) gaf een sociaaldemocratische kritiek.

De staat van het klimaat | TeldersTafel november 2018

Het klimaat is een hot topic in het maatschappelijk debat. Niet alleen omdat de zeer warme en vooral droge zomer in ons land heeft bijgedragen aan discussies over de klimaatverandering, maar met name ook daar de afspraken die op Europees niveau werden gemaakt in het klimaatakkoord langzamerhand vertaald worden naar concrete acties op individueel niveau. Maatregelen bovendien met verstrekkende economische en financiële gevolgen, terwijl de effecten op het terugdringen van de CO₂-uitstoot ter discussie staan. Reden voor de TeldersStichting om klimaatscepticus Marcel Crok uit te nodigen voor een TeldersTafel.

Het team van de TeldersStichting

Geregeld worden directeur en stafleden van de TeldersStichting uitgenodigd als spreker voor lezingen, gastcolleges, interviews of forumdebatten. In 2018 verzorgden zij onder andere inleidingen voor verschillende VVD- en JOVD-afdelingen en VVD-netwerken. Voorts gaven zij cursussen voor de Haya van Somerenstichting (VVD) en het Steenkampinstituut (CDA). Patrick van Schie verzorgde in Riga een inleiding op de EU-Baltic conversations conference over migratie. Daarnaast sprak hij op de Risk Value Conference in Den Haag over sociale stijging, voor de studiegroep corpus delicti van de vakgroep criminologie aan de Universiteit Leiden over strafrecht en voor het Steinbock-genootschap over weerbare democratie. Bovendien verzorgde hij een gastcollege aan de Webster University Leiden, alsmede gastlessen 'grondrechten' op een middelbare school voor 6 VWO. Patrick van Schie en Fleur de Beaufort verzorgden inleidingen tijdens het congres van het Liberaal Vrouwen netwerk. Fleur de Beaufort verzorgde daarnaast een inleiding voor de Jonge Democraten (D66) en ging bij het Liberaal Archief in Gent in debat met Alexander de Croo over zijn nieuwe boek.

Stafleden werkten in 2018 mee aan artikelen en interviews in onder andere *De Volkskrant*, *Tijdschrift voor religie, recht & beleid*, *Liberale Reflecties*, *Liber* en *World Commerce Review*.

Patrick van Schie schreef de bijdrage 'Een stiefmoeder en een weeshuis. Zijn de liberalen de verliezers van de Pacificatie van 1917?' in het jaarboek voor de Geschiedenis van het Nederlands Protestantisme na 1800 (*Een christelijk-liberale synthese. 100 jaar Pacificatie 1917-2017* onder redactie van George Harinck, Alexander van Kessel en Hans Krabbendam). Daarnaast schreef hij de bijdrage 'Democratie moet leven' voor de bundel *De strijd om de democratie. Essays over democratische zelfverdediging* geredigeerd door Afshin Ellian, Gelijk Molier en Bastiaan Rijpkema. Tot slot verscheen in 2018 van zijn hand 'Het "geheim" van de Nederlandse liberalen. Hoe de VVD zich tot een centrale machtsfactor heeft ontwikkeld' in: Friso Wielenga, Carla van Baalen en Markus Wilp (red.), *Een versplinterd landschap. Bijdragen over de geschiedenis en actualiteit van Nederlandse politieke partijen*.

De TeldersStichting biedt studenten de mogelijkheid in het kader van hun stage onder begeleiding onderzoek te doen. Over het algemeen gaat het hierbij om onderzoek ten behoeve van de afsluitende masterscriptie. In sommige gevallen sluit een stageonderzoek ook aan bij reeds

lopend onderzoek van de TeldersStichting. In 2018 rondde Wilbert Jan Derksen (internationale betrekkingen aan de Universiteit Utrecht) zijn stage bij de TeldersStichting af. Hij deed onderzoek naar burgerschap ten behoeve van het destijds bij de TeldersStichting lopende project rondom dit thema. Voorts deed Thomar van Hees (student economie aan de Catolica Lisbon School of Business and Economics) onderzoek naar economische aspecten van het basisinkomen. De resultaten van dit onderzoek werden gepresenteerd in een artikel in *Liberale Reflecties*.

PROGRAMMA 2019

PUBLICATIES

Vrouwenkiesrecht | Boek

In 2019 is het honderd jaar geleden dat in Nederland naast het passief kiesrecht ook het actief kiesrecht voor vrouwen werd ingevoerd. Daarmee is het honderd jaar geleden dat het algemeen vrouwenkiesrecht een feit werd. Naar aanleiding van dit heuglijke feit werkt de TeldersStichting in samenwerking met het Liberaal Vrouwen netwerk van de VVD aan publicatie over honderd jaar vrouwenkiesrecht en meer algemeen de houding van liberalen ten opzichte van de positie van vrouwen.

Rond het fin de siècle maakten vrouwen zich sterk voor een zo gelijk mogelijke behandelingen van mannen en vrouwen. Algemeen vrouwenkiesrecht was een belangrijke mijlpaal in deze strijd. Opmerkelijk is dat de feministen van het eerste uur niets moesten hebben van voorkeursbeleid van overheidswege, iets waar de vrouwen van wat we de derde feministische golf zouden kunnen noemen zich juist vaak wel op beroepen. Gedurende de twintigste eeuw werd de meer gelijke positie van mannen en vrouwen op allerlei terrein geleidelijk bereikt. Voor de laatste stappen naar wat wordt beschouwd als volledige gelijkheid, lijkt in toenemende mate positieve (overheids)actie het devies. Neem bijvoorbeeld de roep om wettelijke quota voor vrouwen in de top van het bedrijfsleven.

Het boek, dat in juni 2019 bij uitgeverij Boom zal verschijnen, wordt geschreven door Fleur de Beaufort en Patrick van Schie. Zij besteden aandacht aan de historie van de totstandkoming van het vrouwenkiesrecht in Nederland en kijken over de landsgrenzen naar de invoering elders. Daarnaast is er aandacht voor de positie van de vrouw binnen het liberale gedachtengoed en de effecten van het kiesrecht.

Arbeidsmarkt | Rapport

In 2019 werkt de TeldersStichting aan een liberale visie op de arbeidsmarkt, die volop in beweging is als gevolg van nieuwe technologieën en demografische ontwikkelingen. De werkgroep die hiervoor is samengesteld bestaat uit Raymond Brood (voorzitter, Workmetrics), Mirjam de Blécourt (arbeidsjurist en partner bij Baker McKenzie), Marjolein ten Hoonte (directeur Arbeidsmarkt bij Randstand), Han Mesters (sectorbankier Zakelijke Dienstverlening bij ABN Amro Bank) en Randall van Poelvoorde (RobotXperience). Namens de TeldersStichting vervult Charlotte Lockfeer de rol van scribent van deze studie.

De werkgroep beschrijft de impact van technologieën als robotisering en kunstmatige intelligentie, vergrijzing en migratie op de arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen stellen de politiek en de samenleving voor enkele uitdagingen op het gebied van onderwijs, economische ontwikkeling, de sociale zekerheid en het arbeidsrecht. De beroepsbevolking zal de juiste kennis en vaardigheden moeten hebben om nieuw type werk dat door technologie ontstaat uit te kunnen

voeren. Er zullen voldoende nieuwe banen moeten ontstaan om grote werkloosheid als gevolg van automatisering van werk te voorkomen, terwijl ons land ook te maken krijgen met een krimpende beroepsbevolking als gevolg van vergrijzing. Wat dat alles voor economische consequenties heeft is nog onduidelijk. Daarom houdt de werkgroep in haar visie rekening met enkele extreme scenario's (van grote werkloosheid tot grote krapte op de arbeidsmarkt). Daarbij worden mogelijke oplossingsrichtingen (van een basisinkomen tot grondige herziening van het arbeidsrecht) tegen liberale beginselen afgewogen.

Prof.mr. B.M. Telders | Boek

De TeldersStichting werkt samen met het Teldersdispuut in Leiden aan een project om de nagedachtenis aan prof.mr. B.M. Telders en zijn werk niet alleen levend te houden, maar ook weer meer naar de voorgrond te brengen. Daartoe zal in april 2020, als het 75 geleden is dat Telders kort voor de bevrijding overleed in concentratiekamp Bergen-Belsen, in Leiden een symposium worden georganiseerd over Telders en zijn gedachtengoed. Met name zijn werk op het gebied van internationaal recht zal op deze bijeenkomst centraal staan.

Tegelijkertijd wordt een bundel gepubliceerd waarin aandacht wordt geschonken aan het leven van Telders en zijn werk. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de korte politieke carrière van Telders die door de oorlog in de kiem werd gesmoord. Bovendien zal nader worden ingegaan op het Teldersdispuut, het Telders moot court en de TeldersStichting, organisaties cq activiteiten waarin de naam van Telders voortleeft. Fleur de Beaufort is namens de TeldersStichting bij dit project betrokken.

Burgerschap in het onderwijs | Politiek-wetenschappelijke stellingname

In 2019 werkt een werkgroep onder leiding van hoogleraar onderwijssociologie aan de TLAS Marc Vermeulen aan een vervolg op de politiek-wetenschappelijke stellingname over burgerschap. De beoogde vijfde stellingname zal gaan over burgerschap in het onderwijs. De werkgroep zal aandacht besteden aan de vraag hoe we de aandacht van minderjarigen voor burgerschap kunnen en mogen krijgen in de dagelijkse onderwijskundige praktijk, in de schoolorganisatie en in het onderwijsstelsel als geheel. Vanuit de TeldersStichting is Niek Kok als scribent lid van de werkgroep.

Vertrouwen in de markt 2.0 | Poster

De vrije markt heeft voor liberalen de voorkeur boven collectivistische planning. Het is niet alleen in veel gevallen een buitengewoon efficiënt systeem gebleken, maar ook een systeem waarin de individuele (keuze)vrijheid het meest optimaal gegarandeerd is. De vrije markt kan echter niet zonder een goede marktmeester, zo erkennen ook liberalen. In 2007 publiceerde de TeldersStichting het rapport *Vertrouwen in de markt*. Mede op basis van dit rapport werkt een werkgroep aan een poster en handzame brochure waarin met behulp van infographics wordt uitgelegd waarom liberalen op de markt vertrouwen. Bovendien wordt gekeken waar de overheid een taak heeft als marktmeester en waar niet. Namens de TeldersStichting is Fleur de Beaufort aan dit project verbonden.

Omgevingswet

Met de herziening van de oude Omgevingswet beoogt de politiek ervaren knelpunten aan te pakken en wordt uiteindelijk gestreefd naar een sterk vereenvoudigd totaalpakket aan regels voor de inrichting van de leefomgeving in ons land. Daarbij wordt naast het belang en behoud van de leefomgeving ook gekeken naar ruimte voor ontwikkelingen, innovatie en duurzaamheid. De gemeentelijke overheid krijgt meer ruimte om binnen enkele wettelijke kaders zelf invulling te geven aan de leefomgeving in hun gemeente. Het huidige kabinet heeft de invoering van de Omgevingswet bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ondergebracht.

De nieuwe wet zal naar verwachting in 2021 in werking treden. Tot die tijd wordt gewerkt aan een Nationale Omgevingsvisie, alsmede de nadere invulling van de nieuwe wet in een viertal algemene maatregelen van bestuur. Samenvoeging van diverse wet- en regelgeving zal een sterke vereenvoudiging van het omgevingsrecht mogelijk maken, waarbij vergunningverlening voor burgers en bedrijven in de toekomst sneller zal kunnen worden afgehandeld. Een werkgroep van de TeldersStichting zal in 2019 onderzoek doen naar een liberale invulling en uitwerking van de Omgevingswet. Dit onderzoek zal naar verwachting uitmonden in een Politiek-Wetenschappelijke Stellingname.

Ongelijkheid | Bundel

Sommige politieke stromingen zien in ongelijkheid als zodanig een probleem. Voor liberalen geldt dit niet. Als mensen de vrijheid hebben invulling aan hun eigen leven te geven, zullen zij gelet op hun verschillende interesses, capaciteiten en inspanningen in ongelijke omstandigheden geraken. Daar is op zichzelf niets mis mee, integendeel. Op één terrein dienen burgers in liberale ogen in elk geval wel gelijk te zijn, namelijk dat zij voor de wet gelijk zijn. Een deel van de liberalen zal daaraan toevoegen dat burgers ook gelijke kansen moeten hebben. Wat dit precies behelst is lastig; niet alle verschillen in omstandigheden 'aan de start' zullen kunnen worden uitgevlakt.

Ongelijkheden doen zich niet alleen in sociaal-economische omstandigheden voor. Hebben burgers bijvoorbeeld gelijke toegang tot opleidingen of tot (essentiële) zorg? Zijn er niet ongelijkheden tussen verschillende generaties of tussen het centrum en de periferie in een land, die ook liberalen zorgen moeten baren? De TeldersStichting start in 2019 een studie naar ongelijkheid op deze en andere dimensies, om te bezien of er vanuit liberale beginselen al dan niet sprake is van een probleem, en zo ja wat daaraan kan worden gedaan. Het is de bedoeling dat het project in 2010 uitmondt in een geschrift.

Individualisering | Publicatie

Binnen de liberale filosofie staat het individu centraal als startpunt van het denken. Meer dan eens worden liberalen daarom schuldig bevonden aan alle uitwassen die te wijten zouden zijn aan de 'doorgeslagen individualisering'. Bovendien leidt het centraal stellen van het individu bij herhaling tot het verwijt van egoïsme en zelfs atomisme. Het proces van individualisering is net zo min nieuw als de negatieve connotatie die eraan kleeft. Reeds in de achttiende eeuw waarschuwden communitaristische denkers voor de mogelijk vernietigende gevolgen van te ver doorgevoerde individualisering. Ook toen waren het de liberalen die zich sterk maakten voor het individu en de individuele vrijheid. Zij beschouwden het proces van individualisering en de bevrijding van het individu uit knellende groepsverbanden als iets positiefs en bovendien als onvermijdelijk.

Fleur de Beaufort heeft in het verleden onderzoek gedaan naar de filosofische achtergrond van individualisering en de gevolgen van deze ontwikkeling. In 2019 zal bij Uitgeverij Boom een nadere analyse verschijnen van de begrippen individu, individualisme en individualisering in relatie tot het liberalisme. Daarbij zal tevens aandacht worden besteed aan de participatiesamenleving.

Social-liberalism | Publicatie

Het boek *Sociaal-liberalisme* dat in 2014 bij uitgeverij Boom verscheen zal in een bewerkte en vertaalde versie op de Engelstalige markt worden uitgebracht. In het boek gaan Fleur de Beaufort en Patrick van Schie in op de historische ontwikkeling van het sociaal-liberalisme als substroming binnen het liberale gedachtengoed. Zij duiden de stroming tevens filosofisch en sluiten af met een aantal implicaties voor de huidige politiek. De auteurs maken duidelijk dat degenen die zich vandaag de dag sociaal-liberaal noemen, in feite niet in de traditie staan die op de overgang van de

negentiende naar de twintigste eeuw in diverse Europese landen ontstond. Naast de ontwikkeling in Nederland is aandacht voor Groot-Brittannië, Duitsland en België.

Klassiek-liberalisme | Publicatie

Aan de reeds bij uitgeverij Boom verschenen reeks publicaties over het vermeende neo-liberalisme, sociaal-liberalisme en eigenzinnige liberale politici zal een nieuw boek worden toegevoegd waarin het klassiek-liberalisme nader wordt belicht. Martin van Hees (hoogleraar Ethiek aan de vrije Universiteit van Amsterdam), Patrick van Schie en Fleur de Beaufort werken gezamenlijk aan deze publicatie.

Zij richten zich zowel op de filosofische uitgangspunten van het klassiek-liberalisme als de historische achtergrond van de stroming. Bovendien besteden de auteurs aandacht aan de opkomst van het klassiek-liberalisme in de politiek en de actualiteit van de stroming binnen het liberalisme. Daarbij zal niet alleen gekeken worden naar de Nederlandse politiek, maar ook naar de ons omringende landen.

Liberale Reflecties | Tijdschrift

2019 is een verkiezingsjaar: LR zal heeft ervoor gekozen om aandacht te besteden aan de waterschapsverkiezingen en de Europese verkiezingen. In het eerste nummer van 2019 verschijnt bijvoorbeeld een interview met dijkgraaf Tanja Klip-Martin en waterschapsbestuurder Karima Bouchtaoui.

Liberaal Journaal | Krant

Het is inmiddels traditie dat de TeldersStichting kort voor de kerstdagen een editie van het *Liberaal Journaal* uitgeeft. In deze krant wordt een thema vanuit verschillende invalshoeken bediscussieerd in korte column-achtige bijdragen. Naast medewerkers van de TeldersStichting worden ook diverse externe auteurs – zowel liberaal als van andere politieke kleur – uitgenodigd een bijdrage te leveren. Het thema voor de editie van 2019 is verdraagzaamheid.

TeldersAlert | digitale nieuwsbrief

Wekelijks verschijnt er een TeldersAlert met daarin de nieuwste columns en bijdragen die online zijn verschenen. Abonnees op deze gratis digitale nieuwsvoorziening worden bovendien gewezen op de nieuwste publicaties en de verschillende bijeenkomsten van de TeldersStichting. De publicaties van de TeldersStichting zijn beschikbaar via de TeldersShop.

Mensverbetering | Symposium

Samen met de Hans van Mierlo Stichting organiseert de TeldersStichting op 17 januari een symposium over mensverbetering. De medische technologie ontwikkelt zich razendsnel: het wordt eenvoudiger, goedkoper en efficiënter om menselijke genen aan te passen. Zo komt de mogelijkheid in zicht om mensen slimmer, gezonder of mooier te maken.

Tijdens het symposium staat de vraag centraal of er door deze mogelijkheid geen sociale druk op individuen zou komen te liggen. Als een individu bijvoorbeeld uit vrees om op achterstand te raken kiest voor mensverbetering, hoe vrijblijvend is die keuze dan nog?

Reinout Woittiez leidt een debat tussen hoogleraar Community Genetics & Public Health Genomics Martina Cornel (AMC), politiek theoreticus Marcel Wissenburg (Radboud Universiteit), bijzonder hoogleraar Filosofie van de geneeskunde en de maakbaarheid van de mens Maartje Schermer (Erasmus MC), Gerard Adelaar (politicoloog, auteur *De onverbeterbare mens*) en filosoof Marcel Zuijderland.

Burgerschap | Debatbijeenkomst

Op 13 februari organiseert de TeldersStichting een debatbijeenkomst over de *publicatie Bezielend verband. Basisgrammatica van het Nederlandse burgerschap*. Het VVD-Tweede Kamerlid Bente Becker neemt bij die gelegenheid een exemplaar van het boekje in ontvangst van werkgroepsvoorzitter Afshin Ellian. Zij zal daarbij vanuit de Tweede Kamerfractie kort reageren op de inhoud en aanbevelingen. Verder zullen hoogleraar sociologie aan Tilburg University Paul Dekker, tevens verbonden aan het SCP, hoogleraar bestuurskunde aan Tilburg University Paul Frissen en historicus en publicist Geerten Waling reflecteren op de politiek-wetenschappelijke stellingname. De bijeenkomst zal plaatsvinden bij Dudok in Den Haag.

China | Symposium

Op vrijdagmiddag 12 april 2019 organiseren de TeldersStichting en het VVD Thematisch Netwerk Internationaal een China Symposium. In voorgaande jaren heeft de samenwerking tussen de TeldersStichting en het VVD Thematisch Netwerk Internationaal geleid goedbezochte symposia over de OVSE en over Rusland. Tijdens het China Symposium gaan we in gesprek over Chinese waarden en Westerse waarden, de relatie tussen China en de Europese Unie en China's blik op de wereld. Het symposium vindt plaats in het Carlton Ambassador Hotel te Den Haag.

Drie bekende gastsprekers dragen een lezing voor. Henk Schulte Nordholt, sinoloog en publicist, vertelt over Chinese waarden, het politieke systeem en Westerse waarden. De tweede gastpreker is Allard Wagemaker, Kolonel der mariniers, Hoofddocent Krijgswetenschappen, militair, wetenschapper en voormalig defensie attaché in Zuid- en Centraal Azië. Hij spreekt over het Chinees defensiebeleid en de nieuwe zijderoutes. Jonathan Holslag, politicoloog, Chinakenner en bijzonder adviseur van de Europese Commissie, bespreekt tot slot de verhouding van Europa tot China.

Na de lezingen vindt een paneldiscussie met de gastsprekers en VVD-Europarlementariër Hans van Baalen plaats. De middag wordt gemodereerd door Ruben Brekelmans, voorzitter van het VVD Thematisch Netwerk Internationaal. De middag wordt afgesloten met een netwerkbordel.

TeldersLezing

Op woensdagavond 5 juni vindt de jaarlijkse TeldersLezing plaats in Paushuizen te Utrecht. De lezing wordt verzorgd door Helena Rosenblatt, hoogleraar geschiedenis aan de City University of New York. Aanleiding is haar in 2018 gepubliceerde boek *The Lost History of Liberalism. From Ancient Rome to the Twenty-First Century*. Daarin neemt Rosenblatt het publiek mee langs de historische betekenis van woorden als 'liberalisme' en 'liberaal'. In het boek onderzoekt zij de evolutie van deze woorden door de eeuwen en over de continenten heen en toont zij de strijd die geleverd is om de betekenis ervan. Zo verklaart zij waarom vandaag de dag een 'liberal' in de Verenigde Staten een geheel andere politieke oriëntatie heeft dan een 'liberaal' in onze contreien. Voor een constructief debat over de toekomst van de 'liberale democratie' is het per slot van rekening essentieel dat men begrijpt wat onder deze woorden wordt verstaan.

Zomerschool 2019

In de laatste week van augustus 2019 organiseert de TeldersStichting haar jaarlijkse zomerschool in hotel Bergse Bossen te Driebergen. Verschillende facetten van het liberalisme zullen worden behandeld gedurende een intensief vierdaags programma. De zomerschool heeft plaats voor twintig studenten of young professionals.

Tijdens de zomerschool maken de deelnemers kennis met de verschillende sub-stromingen van het liberalisme, zoals sociaal-liberalisme en klassiek-liberalisme. Ook worden sprekers uitgenodigd die de liberale beginselen uitleggen in relatie tot verschillende thema's. Wat is liberaal

buitenlandbeleid? Hoe verhouden liberalen zich tot de natiestaat en de Europese Unie? En als de vrije wil een illusie is, is dat dan een probleem voor liberalen? Vast onderdeel van de zomerschool is een blok met sociaaldemocratische en christendemocratische kritiek op het liberale gedachtegoed. Zo worden de deelnemers gestimuleerd te reflecteren op hun eigen aannames en overtuigingen en deze hun kernwaarden kritisch te bevragen.

TeldersTafels | 2019

Ook in 2019 streeft de TeldersStichting ernaar weer een tweetal TeldersTafels te organiseren. Evenals bij voorgaande edities zal een toonaangevende spreker worden uitgenodigd een lezing te verzorgen tussen de gangen van een diner door en naar aanleiding van het verhaal het debat met de kleine groep aanwezigen aan te gaan. Voor de TeldersTafel wordt een op dat moment actueel thema gekozen, de locatie wisselt zoveel mogelijk van Den Haag naar een plaats meer centraal in het land gelegen. Tijdens de TeldersTafels geldt – tenzij nadrukkelijk aangegeven – de vertrouwelijkheid van de Chatham House Rule, zodat spreker en publiek daadwerkelijk vrijelijk kunnen debatteren over een onderwerp.

Overige activiteiten | 2019

Directeur en stafleden van de TeldersStichting schrijven geregeld artikelen in kranten en (wetenschappelijke) tijdschriften, al dan niet op basis van door de TeldersStichting gepubliceerde onderzoeken. Zij treden bovendien op in radio- en TV-programma's. Voorts geven zij inleidingen en cursussen voor partijgremia, academische gezelschappen en debatcentra.

Waar nodig zal de staf van de TeldersStichting het debat voeden met wetenschappelijk gefundeerde liberale inzichten op de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken uit de actualiteit. Mede daartoe wordt steeds contact onderhouden met wetenschappers en met diverse geledingen van de VVD.

In 2019 bestaat opnieuw de mogelijkheid tot een onderzoeksstage bij de TeldersStichting. Bovendien participeert de TeldersStichting in twee onderzoeksprojecten van universiteiten: 'Religion renegotiated' (Universiteit Utrecht en Universiteit Leiden) en 'The Democratic Challenge' (Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit). In beide gevallen wordt deelgenomen aan bijeenkomsten van alle partners en gereflecteerd op mogelijke activiteiten rond de onderzoeken die deel uitmaken van beide projecten.

Fleur de Beaufort werkt in deeltijd aan een proefschrift over het politieke liberalisme in de negentiende eeuw.

FINANCIËEL

Het financiële boekjaar 2018 sluit met een positief saldo van € 25.321. Dit is € 45.230 hoger dan het begrote tekort van € 19.909. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kosten van activiteiten ca. € 37.500 lager uitvielen dan begroot. Daarnaast bleken de baten ca. € 8.000 hoger dan begroot.

Baten

De subsidie over 2018 is uiteindelijk € 20.000 hoger uitgekomen dan vooraf begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat sinds het opmaken van de begroting van 2018 in september 2017 de subsidiebedragen tweemaal met terugwerkende kracht zijn geïndexeerd.

De overige baten vielen € 11.500 lager uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van de inkomsten van donateurs en de diverse abonnementen. Dit is een gevolg van het besluit

van het curatorium om alle eigen publicaties in digitale vorm gratis via de website ter beschikking te stellen.

Kosten

De instellingskosten van de stichting bedroegen over 2018 ca. € 489.646. Dit was slechts € 500 hoger dan begroot en € 200 lager dan vorig jaar.

De kosten voor activiteiten bedroegen ca. € 64.500 terwijl deze kosten hadden begroot op € 102.000, derhalve € 37.500 lager.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten voor de volgende projecten:

- De Telderslezing: In 2018 is wederom geen Telderslezing georganiseerd, terwijl daar in de begroting nog wel rekening mee was gehouden voor een bedrag van € 12.000.
- Kosten van uitgaven geschriften: Enkele geschriften die waren gepland voor eind 2018 bleken op dat moment nog niet afgerond. Dit wordt o.a. veroorzaakt door een zwagerschapsverlof in onze kleine staf. Daarnaast bleken de kosten van een aantal terugkerende uitgaven (liberaal Journaal, Liberale Reflecties) lager uit te vallen door efficiëntere verwerking. In totaal vielen hierdoor de kosten € 25.000 lager uit dan begroot.

Vooruitblik

Tot op dit moment heeft de VVD-fractie 33 zetels in de Tweede Kamer. Voor de stichting is dit aantal zetels zeer belangrijk omdat de hoogte van de subsidie die zij volgens de Wet Financiering Politieke Partijen ontvangt bepalend is voor de hoogte van de subsidie. Op basis van de huidige subsidiebedragen uit wet bedraagt de maximale subsidie 2019 voor de stichting € 561.244.

In de begroting 2019 is rekening gehouden met de huidige 33 zetels voor de berekening van de verwachte subsidie. Omdat de subsidiebedragen echter sinds het opstellen van de begroting zijn verhoogd is het bovengenoemde te verwachten subsidiebedrag ca. € 10.800 hoger dan het bedrag waar rekening mee is gehouden in de begroting 2019.

De begroting voor 2019 luidt als volgt:

	Begroting 2019
	€
B a t e n	
Subsidie	550.400
Subsidie voorgaand jaar	0
Overige inkomsten	15.800
	<u>566.200</u>
L a s t e n	
Instellingskosten	
Personeelskosten	394.060
Huisvestingskosten	37.000
Bureaunkosten	13.400
Reis- en verblijfkosten	13.500
Accountants-, advies- en administratiekosten	28.500
Overige kosten	3.400
	<u>489.860</u>
Kosten activiteiten	
Liberaal reflecties	21.500
Congressen/Symposia	33.300
Uitgave geschriften	29.400
Werkgroepen	1.500
Overige projecten	10.500
	<u>96.200</u>
Totaal lasten	<u>586.060</u>
Resultaat	<u>-19.860</u>

Staf

dr. P.G.C. (Patrick) van Schie | Directeur

drs. F.D. (Fleur) de Beaufort | Wetenschappelijk onderzoeker

N.K. (Niek) Kok MSc | Wetenschappelijk onderzoeker

C.A.M. (Charlotte) Lockefeer-Maas | Wetenschappelijk onderzoeker

D.E. (Diana) Marrenga | Secretaresse

Curatorium

drs. R. (Robert) Reibestein | voorzitter, commissaris ING

B. (Bente) Becker MSc | VVD-Tweede Kamerlid

prof.dr. C.F. (Caspar) van den Berg | hoogleraar Global and Local Governance aan de Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen

prof.dr. J.A. (Jan Anthonie) Bruijn | hoogleraar Immunopathologie aan het Leids Universiteit Medisch Centrum

prof.dr. H.M. (Heleen) Dupuis | emeritus hoogleraar Medische Ethiek en voormalig VVD-Eerste Kamerlid

F. (Fabienne) Hendricks MA | manager Tata Steel Training Centre

prof.dr.mr. E.M. (Liesbeth) Kneppers-Heynert | emeritus hoogleraar Bedrijfskunde te Groningen en voormalig VVD-Eerste Kamerlid

dr. R.P.H.M. (René) Matthijsse | consultant en universitair hoofddocent voor de publieke sector bij de Vrije Universiteit van Amsterdam

cmd.prof.dr. F.P.B. (Frans) Ossinga | hoogleraar Militair Operationele Wetenschappen aan de Nederlandse Defensie Academie

L.W. (Lennart) Salemink MSc | hoofdbestuur lid VVD

drs. E.J.M. Wetzels | vice-voorzitter VVD

prof.dr. M.L.J. (Marcel) Wissenburg | hoogleraar Politieke Theorie aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Contact

Prof.mr. B.M. TeldersStichting
wetenschappelijk bureau ten behoeve van het liberalisme en de VVD

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag

telefoon: 070-3631948
email: info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl

Jaarrekening 2018

**Prof. mr. B.M. Teldersstichting
Den Haag**

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na verwerking van het resultaat)

	2018		2017	
	€	€	€	€
Activa				
Materiële vaste activa				
Inventaris	6.169		10.431	
Bibliotheek	<u>1</u>		<u>1</u>	
		6.170		10.432
Vlottende activa				
Subsidie	121.403		89.968	
Vorderingen en vooruitbetaalde kosten	2.464		7.361	
Liquide middelen	<u>787.163</u>		<u>791.969</u>	
		911.030		889.298
Totaal activa		<u>917.200</u>		<u>899.730</u>
Passiva				
Eigen vermogen		832.737		807.416
Langlopende schulden		9.000		10.800
Kortlopende schulden en overlopende passiva		75.463		81.514
Totaal passiva		<u>917.200</u>		<u>899.730</u>

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	Begroting 2018 €	Uitkomsten 2018 €	Uitkomsten 2017 €
B a t e n			
Subsidie	534.391	554.123	587.518
Subsidie voorgaand jaar	0	0	7.576
Overige inkomsten	36.800	25.322	21.624
	<u>571.191</u>	<u>579.445</u>	<u>616.718</u>
L a s t e n			
Instellingskosten			
Personeelskosten	386.000	394.402	388.259
Huisvestingskosten	37.000	36.585	36.108
Bureaunkosten	19.600	10.727	17.318
Reis- en verblijfkosten	14.700	16.637	15.736
Accountants-, advies- en administratiekosten	28.500	29.452	37.062
Overige kosten	3.300	1.843	2.381
	<u>489.100</u>	<u>489.646</u>	<u>496.864</u>
Kosten activiteiten			
Liberale Reflecties	21.500	18.134	19.952
Congressen/Symposia	30.800	23.169	30.072
Uitgave geschriften	38.700	13.794	31.790
Werkgroepen	1.500	1.507	2.252
Overige projecten	9.500	7.874	6.588
	<u>102.000</u>	<u>64.478</u>	<u>90.654</u>
Totaal lasten	<u>591.100</u>	<u>554.124</u>	<u>587.518</u>
Resultaat	<u>-19.909</u>	<u>25.321</u>	<u>29.200</u>

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAAT

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening is aansluiting gezocht met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor de jaarverslaggeving. Voor de financiële verslaggeving van de stichting worden de Richtlijnen gevolgd, in het bijzonder: Richtlijn C1 "Kleine organisaties-zonder-winststreven". De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de Stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader voor de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties.

Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Personeelsbeloningen

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

De pensioenpremies worden afgedragen aan de pensioenmaatschappij. Op grond van de uitvoeringsovereenkomst en RJ 271 is het de stichting toegestaan de pensioenregeling te verwerken overeenkomstig de verplichting aan de pensioenuitvoerder. Uit dien hoofde worden de over een jaar verschuldigde pensioenpremies als pensioenlasten in de rekening van baten lasten verwerkt.

SPECIFICATIES VAN POSTEN OP DE BALANS

Algemeen

Alle activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

	<u>Inventaris</u>	<u>Totaal</u>
	€	€
Activa		
Materiële vaste activa		
<i>Inventaris</i>		
Aanschafwaarde	196.837	196.837
Afschrijving tot boekjaar	-186.406	-186.406
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>10.431</u>	<u>10.431</u>
Investerings	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde	-165.863	-165.863
Desinvesteringen cumulatieve afschrijving	165.863	165.863
Afschrijving boekjaar	-4.262	-4.262
Boekwaarde 31 december 2018	<u><u>6.169</u></u>	<u><u>6.169</u></u>
Aanschafwaarde	30.974	30.974
Afschrijving tot boekjaar	-24.805	-24.805
Boekwaarde per 31 december 2018	<u><u>6.169</u></u>	<u><u>6.169</u></u>

De afschrijving op de inventaris vindt plaats in drie jaar.

Bibliotheek

De in 2018 aangeschafte boeken en tijdschriften tot een bedrag van € 2.661 (2017: € 2.531) zijn, evenals in vorige jaren, ten laste van het resultaat gebracht.

	<u>2018</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
Vlottende activa			
<i>Subsidie</i>			
Te ontvangen subsidie oude jaren		0	0
Subsidie boekjaar	554.123		587.518
Af: voorschot in boekjaar	<u>432.720</u>		<u>497.550</u>
		<u>121.403</u>	<u>89.968</u>
Saldo per 31 december		<u><u>121.403</u></u>	<u><u>89.968</u></u>

De subsidie over 2018 is berekend op basis van deze jaarrekening en de wet financiering politieke partijen. i. De Teldersstichting is als wetenschappelijk instituut verbonden met de VVD. De subsidie is tot en met 2017 vastgesteld.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<i>Vorderingen en vooruitbetaalde kosten</i>		
Vooruitbetaalde abonnementen	396	721
Te ontvangen rente	5	445
Waarborgsom portiekosten	800	800
Vooruitbetaalde pensioenpremie	0	4.382
Overige	<u>1.263</u>	<u>1.013</u>
Saldo per 31 december	<u><u>2.464</u></u>	<u><u>7.361</u></u>
<i>Liquide middelen</i>		
Kas	0	275
ING Bank	383.756	434.254
ABN Amro Bank	138.577	138.912
Rabobank	<u>264.830</u>	<u>218.528</u>
Saldo per 31 december	<u><u>787.163</u></u>	<u><u>791.969</u></u>

P a s s i v a

Eigen vermogen

Continuïteitsreserve

Stand per 1 januari	807.416	778.216
Bij: dotatie resultaatbestemming boekjaar	<u>25.321</u>	<u>29.200</u>
Stand per 31 december	<u><u>832.737</u></u>	<u><u>807.416</u></u>

Het curatorium heeft de grondslag van de continuïteitsreserve bepaald op minimaal één jaar van de kosten van het op ongewijzigde voet uitvoeren van de activiteiten en indien noodzakelijk aan het eind van het jaar de transitievergoeding van de vaste medewerkers te kunnen betalen met een bandbreedte van 20%. Op basis van deze grondslag is een bedrag van € 725.000 nodig. De continuïteitsreserve per 31-12-2018 bedraagt € 832.737. Dit bedrag ligt boven het benodigde bedrag maar binnen de door het curatorium vastgestelde bandbreedte.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Langlopende schulden		
<i>Overige schulden</i>		
Reservering huurvrije periode	10.800	12.600
af: kortlopend deel reservering huurvrije periode	<u>1.800</u>	<u>1.800</u>
Saldo per 31 december	<u><u>9.000</u></u>	<u><u>10.800</u></u>

Kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<i>Crediteuren</i>	24.263	15.760
<i>Te betalen en vooruitontvangen posten</i>		
Te betalen vakantiegeld	13.990	13.078
Te betalen accountants- en administratiekosten	19.368	14.486
Kosten Liberaal Reflecties	440	5.173
Loonaangiften	14.998	15.421
Te betalen personeelskosten	80	6.030
Te betalen kosten projecten	405	7.320
Reservering huurvrije periode kortlopend deel	1.800	1.800
Te betalen verzekeringen	0	1.926
Overige	119	520
Saldo per 31 december	<u>51.200</u>	<u>65.754</u>
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>75.463</u>	<u>81.514</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De stichting is een langlopende huurverplichting aangegaan voor de huur van kantoorruimte aan de Mauritskade 21-23 te Den Haag. De huurovereenkomst is ingegaan op 1 januari 2015 en heeft een looptijd van 10 jaar. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt ca. € 36.000 waarbij geldt dat jaarlijks het huurbedrag wordt geïndexeerd conform de CPI.

SPECIFICATIES VAN POSTEN OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
B a t e n		
Overige inkomsten		
Opbrengst Telderscommunity	507	2.538
Opbrengst abonnementen	0	4.929
Opbrengst abonnementen Liberale Reflecties	174	5.415
Opbrengst verkoop geschriften	856	1.976
Deelnemersbijdragen	4.675	4.547
Bijdragen en donaties	2.096	471
Bankrente	26	446
Ontvangen zwangerschapsuitkering	16.966	0
Overige incidenteel	22	1.302
	<u>25.322</u>	<u>21.624</u>
L a s t e n		
Instellingskosten		
Personeelskosten		
<i>Salarissen</i>		
Salarissen	292.490	294.435
<i>Sociale lasten en pensioenpremies</i>		
Sociale lasten	39.301	38.488
Personeelsverzekeringen	10.821	11.119
Pensioenpremie	35.661	34.370
	<u>85.783</u>	<u>83.977</u>
<i>Overige personeelskosten</i>		
Opleidingskosten	5.068	0
Overige personeelskosten	11.061	9.847
	<u>16.129</u>	<u>9.847</u>
	<u>394.402</u>	<u>388.259</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Huisvestingskosten		
Huur kantoor	34.977	34.524
Overige huisvestingskosten	<u>1.608</u>	<u>1.584</u>
	<u>36.585</u>	<u>36.108</u>
Bureaunkosten		
Afschrijving inventaris	4.262	1.723
Kantoorbenodigdheden	230	467
Porti	836	401
Telefoonkosten	168	190
Contributies, abonnementen en vakliteratuur	3.161	2.531
Kopieerkosten	-2.927	2.284
Kosten automatisering, website en internet	4.358	9.383
Drukwerk	639	339
Overige	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>10.727</u>	<u>17.318</u>
Reis- en verblijfkosten		
Reiskosten variabel	1.338	543
Reiskosten vast	6.241	6.260
Consumptiekosten	1.575	1.413
Reis- en verblijfkosten directie	<u>7.483</u>	<u>7.520</u>
	<u>16.637</u>	<u>15.736</u>
Accountants-, advies- en administratiekosten		
Accountantskosten controle jaarrekening	10.000	8.924
Nagekomen accountants- en administratiekosten	0	5.951
Administratiekosten	13.414	14.392
Kosten salarisadministratie	1.713	1.678
Advieskosten	<u>4.325</u>	<u>6.117</u>
	<u>29.452</u>	<u>37.062</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige kosten		
Assurantie	1.011	1.065
Relatiegeschenken	72	15
Bankkosten	673	998
Kosten curatorium	121	237
Overige kosten	-34	66
	<u>1.843</u>	<u>2.381</u>
Kosten activiteiten		
Liberale Reflecties		
Drukkosten	16.970	16.833
Porti	440	2.413
Overige kosten	724	706
	<u>18.134</u>	<u>19.952</u>
Congressen & Symposia		
Zomerschool	11.918	11.285
Telderstafel	4.387	4.055
Defensie	0	562
Telders & Wiardi Beckman; Moed in de politiek	0	8.466
Verhouding Rusland en het westen	0	3.256
Free Market Roadshow	3.963	2.373
Leraarschap: Digitalisering en Bildung	1.635	0
Bijeenkomst watermanagement	1.137	0
Diverse kosten congressen & symposia	129	75
	<u>23.169</u>	<u>30.072</u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Uitgave geschriften		
Verslag werkzaamheden	4.412	5.425
Liberaal Journaals	3.550	8.790
PS4 Basisgrammatica van het Nederlands burgerschap	2.502	0
Burgers horen bepalend te zijn	3.236	0
Defensie	0	7.980
Leraarschap: Digitalisering en Bildung	0	3.672
Frits Korthals Altes: Zeven politieke levens	0	5.153
Diverse kosten geschriften	94	770
	<u>13.794</u>	<u>31.790</u>
Werkgroepen		
Leraarschap	0	1.206
Burgerschap	823	282
Defensie	0	381
Arbeidsmarkt	391	315
Publiek/Privaat	243	0
Overige	50	68
	<u>1.507</u>	<u>2.252</u>
Overige projecten		
Telderscommunity - algemeen	5.213	1.801
Deelname binnenlandse congressen	1.070	0
Deelname buitenlandse congressen	1.591	4.787
	<u>7.874</u>	<u>6.588</u>

Verklaring van verschillen met de begroting

De baten waren in 2018 uiteindelijk ca. € 8.500 hoger dan begroot. Dat wordt enerzijds veroorzaakt doordat de subsidieinkomsten hoger waren dan begroot (€ 20.000) en anderzijds doordat de overige inkomsten lager uitvielen (€ 11.500).

De subsidie viel hoger uit dan begroot omdat sinds het opstellen van de begroting 2018 de subsidiebedragen tweemaal met terugwerkende kracht zijn geïndexeerd. Dat de overige inkomsten lager waren dan verwacht wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van de inkomsten van donateurs en de diverse abonnementen (ca. 14.500 lager). Deze afname is een gevolg van het besluit van het curatorium om de publicaties van de stichting in digitale vorm gratis via de website ter beschikking te stellen.

De bureaunkosten vielen € 9.000 lager uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de leverancier van de kopiermachines jarenlang teveel in rekening gebrachte kosten heeft terugbetaald (€ 6.500). Daarnaast bleken de portokosten en de automatiseringskosten voor het verslagjaar te hoog ingeschat (beiden € 1.000 lager dan begroot).

De kosten van Liberale Reflecties waren ca. € 2.500 lager dan begroot vanwege het teruglopen van de papieren oplage.

De kosten van congressen en symposia kwamen ca. 7.500 lager uit dan verwacht omdat er in het verslagjaar uiteindelijk geen Telderslezing is georganiseerd. Daartegenover stonden enkele niet in de begroting meegenomen bijeenkomsten zoals een nieuwe editie van de Free Market Roadshow en een bijeenkomst over watermanagement.

De kosten van het uitgeven van geschriften waren uiteindelijk ca. € 25.000 lager dan begroot. Dit wordt komt onder enerzijds doordat een aantal geschriften waarvan eerder werd verwacht dat zij in 2018 zouden worden afgerond, uiteindelijk nog niet gereed bleken in 2018. Daarnaast zijn enkele geschriften uiteindelijk goedkoper gebleken dan begroot.

Vastgesteld op 25 april 2019 te Den Haag

R.W.P. Reibestein (voorzitter)

R.P.H.M. Mathijsse (penningmeester)

L.W. Salemink

J.A. Bruijn

H.M. Dupuis

F.A.I.A. Hendricks

M.L.J. Wissenburg

E.M. Kneppers-Heijnert

B. Becker

C.F. van den Berg

F.P.B. Osinga

E. Wetzels

WNT-VERANTWOORDING 2018

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Prof.mr. B.M. Telderstichting van toepassing zijnde regelgeving.

bedragen x € 1	dr. P.G.C. van Schie
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging:	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.681
Beloningen betaalbaar op termijn	26.419
<i>Subtotaal</i>	138.100
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	138.100
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.V.T.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.V.T.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2017 in fte	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging:	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.782
Beloningen betaalbaar op termijn	27.529
<i>Subtotaal</i>	131.311
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
Totale bezoldiging 2017	131.311

De leden van het curatorium hebben geen vergoedingen ontvangen in 2018.

OVERIGE GEGEVENS

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die verantwoord dienen te worden.

Giften

In het kader van de Wet Financiering Politieke Partijen (artikel 21) verklaren wij dat wij in 2018 geen bijdragen van in totaal € 1.000 of meer van een gever heeft ontvangen.

Schulden

De stichting had in 2018 een schuld van € 36.777 aan de VVD uit hoofde van een onderhuurovereenkomst. Ultimo 2018 was deze schuld volledig voldaan.

Prof. Mr. B.M. Teldersstichting
Mauritskade 21-23
2514 HD 's-GRAVENHAGE

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de directie van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening (pagina 16-27) voor het jaar geëindigd op 31 december 2018 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, 's-Gravenhage per 31 december 2018 en van het resultaat over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 'kleine organisaties-zonder-winststreven' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 met een balanstotaal van € 917.200;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 met een resultaat van € 25.321 (overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting te 's-Gravenhage, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

ACCOUNTANTS
IN NON-PROFIT

- 2 -

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat die op grond van de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven vereist is. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 'kleine organisaties-zonder-winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 'organisaties-zonder-winststreven' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 25 april 2019.

WIT^h accountants B.V.

Bijlagen.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting te 's-Gravenhage

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat die op grond van de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven vereist is. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 'kleine organisaties-zonder-winststreven'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 'organisaties-zonder-winststreven' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

april 2019.

ants B.V.

Financieel Jaarverslag 2018

Aangeboden aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering 2019

20 februari 2019

Worrell Jetten	
Gewestmarkt voor identificatie- doeleinden	
Datum:	
20-2-2019	

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Voorwoord	3
2. Kerngegevens.....	4
2.1 Hoofdbestuur.....	4
2.2 Kascommissie.....	5
2.3 Leden	5
2.4 Eervolle vermeldingen	5
3. Algemene toelichting.....	6
3.1 Doelstelling.....	6
3.2 Oprichting	6
3.3 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening.....	6
3.4 Grondslagen voor de balanswaardering.....	7
3.5 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat.....	8
4. Resultatenrekening	9
4.1 Resultatenrekening.....	9
4.2 Toelichting op de resultatenrekening.....	12
5. Balans.....	19
5.1 Voor bestemming resultaat	19
5.2 Toelichting op de balans.....	20
6. Activa	22
7. Reserveringen	23
8. Overzicht giften en schulden.....	23
9. Overzicht activiteiten	24
10. Controleverklaring	25

Worrell ··· Jetten

Gewaamerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum:

20-2-2019

Par

1. Voorwoord

Geachte leden van de JOVD,

Voor u ligt het Financieel Jaarverslag van de JOVD over het jaar 2018. Dit jaar is een zeer bewogen jaar geweest, waarin we voor het eerst te maken hadden met een begroting met een substantieel lagere bron van inkomsten. Desondanks heeft de JOVD toch weer geld kunnen besteden aan de organisatie, het faciliteren van afdelingen, onze politieke leerschool en allerlei leuke evenementen.

Het jaar 2018 kent ook een aantal flinke uitschieters. Het grootste voorbeeld is het Najaarscongres, waarbij door annulering van de eerste locatie we een flinke greep in de portemonnee hebben moeten doen om toch een leuk congres neer te zetten. Een ander voorbeeld is de pot met declaraties. Deze pot heeft de grens in november al bereikt, maar vanuit het oogpunt om de afdelingen financieel te blijven ondersteunen, hebben we besloten het uitbetalen door te laten gaan.

Deze overschrijdingen zijn gelukkig teniet gedaan door een aantal meevallers. Door de verrekening van de subsidie over 2017 hebben we een forse baten binnen gekregen, en door netjes binnen budget te blijven op vlakken als Organisatie, Opleiding & Training, Hoofdbestuur en Administratieve kosten, hebben we weer een mooi bedrag aan de Algemene Reserve kunnen toevoegen.

Al met al is het Hoofdbestuur zeer content met de financiële staat van de JOVD. Wij zullen verder gaan met deze lijn, opdat we ook in ons Lustrumjaar financieel gezond blijven. Mijn dank gaat uit naar Worrel & Jetten, de Kascommissie en onze medewerker Alper Polat, zonder wie dit verslag niet goed was opgesteld en gecontroleerd.

Met liberale groet,

J. (Jorn) Lok

Landelijk Penningmeester JOVD

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum: 3 20-2-2019	Pa [redacted]

2. Kerngegevens

2.1 Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur van de JOVD kende in 2018 de volgende samenstellingen.

1 januari 2018 - 15 maart 2018

Landelijk Voorzitter	S.T.A. (Splinter) Chabot
Landelijk Vicevoorzitter Voorlichting, Opleiding & Training	B.M. (Bram) Roodhart
Landelijk Secretaris	T.J. (Dorus) Dijkstra
Landelijk Penningmeester	D.J. (Daan) Looij
Algemeen Bestuurslid Organisatie	S.W.M. (Siem) van Ostaden
Algemeen Bestuurslid Marketing	S.J. (Stijn) de Vreede
Algemeen Bestuurslid Politiek	L. (Lex) Cornelissen

16 maart 2018 - 6 oktober 2018

Landelijk Voorzitter	S.T.A. (Splinter) Chabot
Landelijk Vicevoorzitter Voorlichting, Opleiding & Training	B.M. (Bram) Roodhart
Landelijk Secretaris	T.J. (Dorus) Dijkstra
Landelijk Penningmeester	D.J. (Daan) Looij
Algemeen Bestuurslid Organisatie	S.W.M. (Siem) van Ostaden
Algemeen Bestuurslid Marketing	S.J. (Stijn) de Vreede

7 oktober 2018 - 31 december 2018

Landelijk Voorzitter	S.T.A. (Splinter) Chabot
Landelijk Vicevoorzitter Marketing	S.J. (Stijn) de Vreede
Landelijk Secretaris	T.J. (Dorus) Dijkstra
Landelijk Penningmeester	J. (Jorn) Lok
Algemeen Bestuurslid Voorlichting	L.E. (Lars) Benthin
Algemeen Bestuurslid Politiek	H.G.C. (Hessel) Knippels
Algemeen Bestuurslid Opleiding & Training	S.M. (Bas) Koster
Algemeen Bestuurslid Organisatie	R. (Roos) Strating

Worrell ··· Jetten

Gewaarmerkt voor identificatie-
doeleinden. 4

Datum:

20-2-2019

Part

2.2 Kascommissie

De Kascommissie van de JOVD kende in 2018 de volgende samenstellingen:

1 januari 2018 – 7 april 2018

S.J.C. (Stefan) Kimenai
N.G. (Nicky) Derks
W. (Wytse) Spoelstra
R. (Rick) Nederend
T. (Tom) Leijte
C. (Christiaan) Hendriks

8 april 2018 – 31 december 2018

S.J.C. (Stefan) Kimenai
N.G. (Nicky) Derks
W. (Wytse) Spoelstra
J. (Jeroen) Hendrikx
B. (Bram) van Dongen
L. (Lex) Janssen

2.3 Leden

De JOVD kende op 1 januari 2018 een ledenaantal van 2696 leden. Hiervan waren er 2356 leden subsidiabel. Op 31 december 2018 telde de vereniging, exclusief uitschrijvingen, 3265 leden en inclusief uitschrijvingen 2624 leden.

2.4 Eervolle vermeldingen

De volgende leden van Club '49 waren voor 2017 donateur en hebben €75,00 of meer gedoneerd, vanaf 2017 krijgen donateurs die meer dan €149 doneren deze eervolle vermelding in het Financieel Jaarverslag.*

Dhr. A.P. (Allard) Altena	Dhr. J.J.L.M. (Jos) Kosters
Dhr. N.G. (Nick) Derks	Dhr. J. (Jorn) Lok
Dhr. J.B. (Jeroen) Diepemaat	Dhr. J.W. (Jan) Oosting
Mw. M. (Marit) Diepemaat-van der Pol	Dhr. J.L.P. (Jasper) van Os
Dhr. T.J. (Dorus) Dijkstra	Dhr. A. (Alper) Polat
Dhr. R. (Riccardo) Gunst	Dhr. R.L. (Rutger) de Ridder
Dhr. L.P.D. (Laurens) Heinen	Dhr. K. (Koen) Roelands
Dhr. L.M.C.H.A (Loek) Hermans	Dhr. M.G.J. (Maurice) Schurink
Kapt. G.L.J. (John) Jacobs	Dhr. D. (David) Vermorken
Dhr. G.J.C. (Geert) Jansen	Dhr. P.C.V. (Patrick) Vollenbroek
Dhr. M.M. (Michiel) Janssen	Dhr. S.J. (Stijn) de Vreede
Dhr. M.W.M. (Martijn) Jonk	Mw. A.I. (Aileen) de Witte
Dhr. T.L. (Thomas) Kooi	Dhr. R.J.C. (Rick) Zagers
Dhr. S.M. (Bas) Koster	Dhr. J.A. (Joris) Zevenbergen

* De donateurs is omwille van hun privacy gevraagd of zij een eervolle vermelding wilden in het financieel jaarverslag. Sommige donateurs hebben aangegeven niet genoemd te willen worden of hebben niet gereageerd. Deze namen nemen wij niet mee in het verslag, maar wij willen hen wel hartelijk danken voor hun ondersteuning.

Worrell ···· Jetten

Gewaarmerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum: 5 Par

20-2-2019

3. Algemene toelichting

3.1 Doelstelling

De Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD) heeft als doel jongeren in kennis te brengen met en te doordringen van de verantwoordelijkheden die het staatsburgerschap hen oplegt, hen daarbij in het bijzonder voorlichtend omtrent de liberale beginselen zonder een politieke vorming in ruimere zin te verwaarlozen.

3.2 Oprichting

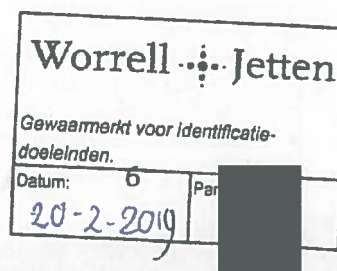
De vereniging is opgericht op 26 februari 1949. De vereniging is statutair gevestigd te 's Gravenhage. De JOVD staat bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder het nummer 40408489. In 2018 zijn de statuten gewijzigd op het vlak van de verenigingsstructuur, met name op het terrein van verkiezing van commissies en bestuur.

3.3 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens eigen grondslagen.

Voor zover niet anders vermeld, luiden de bedragen in hele euro's. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balansposten anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

3.4 Grondslagen voor de balanswaardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorraad

De voorraad wordt gewaardeerd tegen aanschafprijs, verminderd met waardeverminderingen.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Eigen Vermogen

De algemene reserve is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering wettelijk of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de vereniging is opgericht.

De bestemmingsreserves zijn niet vrij besteedbaar, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de vereniging zou zijn toegestaan. Als deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel van het vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum:	Pa
20-2-2019	

3.5 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Worrell Jetten

Gewaarmerkt voor identificatie-
doeleinden. 8

Datum:

20-2-2019

Pa

4. Resultatenrekening

4.1 Resultatenrekening

Posten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Opbrengsten			
1 Subsidie BZK	€ 178.885,04	€ 189.000,00	€ 198.971,98
1.1 n.a.v. ledenaantal	€ 49.590,25	€ 60.000,00	€ 61.038,36
1.2 n.a.v. zetelaantal VVD	€ 129.294,79	€ 129.000,00	€ 137.933,62
2 Contributie	€ 64.855,87	€ 56.087,50	€ 69.149,88
2.1 contributie landelijk	€ 18.952,50	€ 17.500,00	€ 20.254,57
2.2 contributie afdelingen	€ 49.599,37	€ 38.587,50	€ 48.895,31
2.3 Afboeking oninbare debiteuren	-€ 3.696,00	€ -	€ -
3 Donaties	€ 9.149,10	€ 4.500,00	€ 9.907,08
4 SOeP	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 17.000,00
5 Godefridus van Heesfonds	€ -	€ 5.000,00	€ 5.000,00
6 Rente	€ 60,54	€ 600,00	€ 266,15
7 Overige Baten	€ 90,00	€ -	€ 249,34
Totaal	€ 268.040,55	€ 270.187,50	€ 300.544,43

Kosten - niet beleidsgebonden

8 Administratieve kosten	€ 80.808,10	€ 88.700,00	€ 106.648,84
8.1 Personeel	€ 8.847,75	€ 9.000,00	€ 11.092,00
8.2 Huur Algemeen Secretariaat	€ 34.023,57	€ 35.000,00	€ 34.410,07
8.3 Onderhoudskosten	€ 798,58	€ 1.500,00	€ 2.633,89
8.4 Printerkosten	€ 5.069,02	€ 4.400,00	€ 4.796,21
8.5 Telefonie en Internet	€ 748,57	€ 800,00	€ 729,41
8.6 Schoonmaakkosten	€ 3.058,88	€ 3.500,00	€ 3.056,28
8.7 Secretariaat	€ 5.699,97	€ 7.000,00	€ 6.955,74
8.8 Servicekosten software	€ 8.712,72	€ 7.500,00	€ 9.423,38
8.9 Financiële kosten	€ 10.967,80	€ 10.000,00	€ 10.882,21
8.10 Afschrijvingen & Bijzondere waardeverminderingen	€ 1.570,09	€ 8.500,00	€ 20.718,18
8.11 Verzekeringen	€ 1.311,15	€ 1.500,00	€ 1.951,47
9 Hoofdbestuur	€ 10.047,82	€ 16.250,00	€ 12.853,10
9.1 Reiskosten	€ 1.077,17	€ 7.500,00	€ 4.576,30
9.2 Telefoonkosten	€ -	€ -	€ 2.074,11
9.3 Representatiekosten/overig	€ 720,65	€ 500,00	€ 3.309,70

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum:	Para
20-2-2019	

9.4 Reiskosten HB Internationaal	€ 750,00	€ 750,00	€ 1.144,45
9.5 Onkostenvergoeding HB	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ -
9.6 Kantinekosten	€ -	€ -	€ 1.748,54
10 Algemene Vergaderingen	€ 4.560,16	€ 4.000,00	€ 4.917,62
11 Verenigingsorganen	€ 1.098,26	€ 1.800,00	€ 860,81
11.1 Politiek Commissariaat	€ 801,86	€ 1.500,00	€ 631,07
11.2 Kascommissie	€ 296,40	€ 150,00	€ 229,74
11.3 Toetsingscommissie	€ -	€ 150,00	€ -

Kosten - beleidsgebonden

12 Driemaster	€ 4.913,80	€ 7.000,00	€ 9.273,66
13 Secretarieel beleid	€ 12.394,15	€ 10.500,00	€ 15.615,53
13.1 Archiefkosten	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.111,08
13.2 Notariskosten	€ 2.093,30	€ 3.500,00	€ 641,30
13.3 Privacycheck	€ -	€ -	€ 1.694,00
13.4 Donateursbeleid	€ 3.485,20	€ -	€ 6.432,75
13.5 Alumnibeleid	€ 1.815,65	€ 2.000,00	€ 1.736,40
14 Politiek & Internationaal	€ 6.641,08	€ 6.645,00	€ 9.958,50
14.1 Motiedagen	€ -	€ 1.095,00	€ 1.020,00
14.2 De Vrije Student	€ 2.750,00	€ 2.750,00	€ 4.750,00
14.3 Contributies koepelorganisaties	€ 1.913,16	€ 1.000,00	€ 2.075,54
14.4 PKP avonden	€ 549,52	€ 500,00	€ -
14.5 Internationale congressen	€ 1.428,40	€ 1.300,00	€ 2.112,96
15 Voorlichting en Marketing	€ 9.512,21	€ 11.500,00	€ 15.170,60
15.1 Campagnes Verkiezingen	€ 1.815,00	€ 1.500,00	€ 2.499,28
15.2 JOVD TV	€ 2.031,00	€ 2.000,00	€ -
15.3 Marketingskosten	€ 5.464,35	€ 5.500,00	€ 9.034,69
15.4 Media-acties	€ 201,86	€ 2.500,00	€ 3.636,63
16 Opleiding & Training	€ 2.893,01	€ 10.000,00	€ 20.658,50
16.1 Trainersweekend	€ -	€ 2.000,00	€ 2.214,60
16.2 JOVD University 2.0	€ -	€ -	€ 6.114,39
16.3 De Politieke Leerschool	€ -	€ 1.500,00	€ -
16.4 PJO-parlement	€ 1.061,96	€ 1.300,00	€ 1.218,07
16.5 Trainers	€ 803,34	€ 1.500,00	€ 756,38
16.6 Generatie JOVD	€ -	€ 2.000,00	€ 1.264,62
16.7 Toptraining Speech	€ -	€ -	€ 271,37
16.8 Talentmanagement	€ -	€ -	€ 458,37
16.9 International Liberal Traineeship	€ 1.027,71	€ 1.700,00	€ 995,87
16.10 ILT Rels	€ -	€ -	€ 7.364,83

Worrell ··· Jetten

Gewaarsmerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum: 20-2-2014 Par

17 Organisatie	€ 63.127,91	€ 59.300,00	€ 50.736,61
17.1 Voorjaarscongres	€ -	€ -	€ 16.359,80
17.2 Najaarscongres	€ 30.652,45	€ 19.000,00	€ 17.052,64
17.3 Zomercongres	€ 15.921,77	€ 17.500,00	€ -
17.4 Introweekenden	€ 5.293,07	€ 9.000,00	€ 9.196,67
17.5 Bestuurdersdagen	€ 540,36	€ 900,00	€ 378,47
17.6 Vrienden van de JOVD	€ 1.554,91	€ 1.700,00	€ 2.176,37
17.7 Blauwe Kamer	€ 4.373,64	€ 6.000,00	€ -
17.8 Nieuwjaarsborrel	€ 880,00	€ 1.200,00	€ 1.118,90
17.9 Benefietdiner	€ 3.911,71	€ 4.000,00	€ 4.453,76
<i>Kosten afdelingen</i>			
18 Declaraties afdelingen	€ 17.697,51	€ 14.500,00	€ 16.188,01
19 Baten afdelingen	€ 47.289,37	€ 38.587,50	€ 48.895,31
20 Onvoorzien	€ 4.829,05	€ 4.000,00	€ 73,80
Totaal	€ 265.812,43	€ 272.782,50	€ 311.850,89
Bruto resultaat	€ 2.228,12	- € 2.595,00	- € 11.306,46
Financiële baten en lasten			
Baten	€ 0,24	€ -	€ -
Lasten	€ 327,86	€ -	€ -
Bijzondere baten en lasten			
Baten	€ 20.695,40	€ -	€ 16.861,71
Lasten	€ 3.111,97	€ -	€ 1.314,03
Netto resultaat	€ 19.483,93	- € 2.595,00	€ 4.241,22
Bestemming Bruto Resultaat			
Toevoeging bestemmingsreserve lustrum	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Toevoeging bestemmingsreserve onderhoud	€ -	€ -	€ -
Toevoeging bestemmingsreserve Club '49	€ 5.663,90	€ -	€ 3.474,33
Algemene reserve (bestemming resultaat)	€ 11.320,03	- € 5.095,00	- € 1.733,11
	€ 19.483,93	- € 2.595,00	€ 4.241,22

Worrell ··· Jetten

Gewaamerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum:

20-2-2019

4.2 Toelichting op de resultatenrekening

Opbrengsten

1 Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De JOVD krijgt, in het kader van de Wfpp, elk jaar een subsidiebedrag van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze subsidie wordt deels berekend op basis van het aantal zetels van de VVD, waar wij sinds 2000 als officiële jongerenpartij aan verbonden zijn, en deels op het aantal leden van de JOVD ten opzichte van alle leden van politieke jongerenorganisaties. Door de stijging van het aantal leden van andere organisaties, hebben we wat minder inkomsten hieruit.

2 Contributie

De contributie voor 2018 is rond het begrootte bedrag gevallen. De contributie is in het najaar geïnd, de combi contributie is door de VVD geïnd. De wanbetalers worden per 1 januari 2019 uitgeschreven.

Onder de contributie staat een bedrag wat niet inbaar is gebleken. Vorig jaar is dat volledig verwerkt in het bedrag over de contributie voor landelijk en voor de afdelingen, en als tegenpost in de afschrijvingen. Dit jaar wordt het apart gepresenteerd onder de baten post. Het totaalbedrag bestaat daardoor de contributie die daadwerkelijk ontvangen is.

3 Donaties

Het aantal donaties is ook in 2018 wederom toegenomen. Binnen deze post worden de opbrengsten van de donaties meteen met de kosten voor de activiteiten van Club '49 meegenomen. De gewenste resultaten zijn nog niet gehaald, het doel is om met het Lustrumjaar een flinke slag te slaan met het binnen halen van donateurs.

4 SOeP

Voor 2018 heeft de Stichting voor Oeconomische Politiek (SOeP) de JOVD een bedrag van €23.000 beschikbaar gesteld. Dit moeten wij o.a. gebruiken voor onze politieke leerschool en de Vrije Student. Voor de Vrije Student is in deze bijdrage een bedrag van €8.000 toegekend. De bijdrage voor 2018 is schriftelijk gehonoreerd, maar is op het moment van schrijven nog niet ontvangen.

5 Godefridus van Heesfonds

Voor het opleidingstraject van onze politieke leerschool heeft het Godefridus van Heesfonds in 2018 geen donatie gedaan.

6 Rente

Het vermogen van de JOVD laat momenteel nog steeds een positief saldo zien. Door de dalende rente en het afnemen van het saldo op de bankrekening, zijn de inkomsten uit de rente ook stevig afgenomen.

7 Overige baten

De post overige baten bestaat uit de opbrengst van de boekverkoop. De waarde van de boeken is gereduceerd tot nihil, waarbij de verkoop wordt opgenomen als overige baten.

Worrell ··· Jetten

Gewaarmerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum:

20-2-2019

Kosten

8 Administratieve kosten

8.1 Personeel

In 2018 is er minder uitgegeven aan personeel. Dit doordat het Hoofdbestuur meer werkzaamheden zelf is gaan uitvoeren. Voor 2019 zal de heer Polat nog van groot belang zijn, mede vanwege de implementatie van de nieuwe website.

8.2 Huur Algemeen Secretariaat

De huur is in 2018 onder het begrote bedrag uitgekomen. Dit heeft mede te maken met het feit dat de inflatie niet zo hoog was als eerst gedacht bij het maken van de begroting. Voor 2019 houden we hetzelfde bedrag aan uit voorzorg.

8.3 Onderhoudskosten

In 2018 zijn er een aantal zaken gerealiseerd uit deze pot. Zo is er een heuse bar gebouwd in het atelier, en is er een foto muur van de oud besturen van de JOVD gemaakt in de Prof. Oud Salon.

8.4 Printerkosten

Deze kosten bestaan uit een vast leasecontract en servicecontract voor onze printer. In plaats van print opdrachten uit te besteden, en daarvoor extra te moeten betalen, is er gekozen om veel zelf te printen. Er is in 2018 een nieuwe printer op kantoor in gebruik genomen. In de toekomst zal ook de btw worden doorgerekend, waardoor deze kosten op termijn zullen stijgen.

8.5 Telefonie en Internet

Voor telefonie en internet zijn in 2018 minder kosten gemaakt dan begroot. Dit door het wijzigen van ons abonnement.

8.6 Schoonmaakkosten

De schoonmaakkosten bestaan uit inhuur van een schoonmaker en het ophalen van ons afval. De post is dit jaar lager uitgevallen dan begroot. Voor 2019 is het doel om deze kosten flink goedkoper te krijgen, door het gebruik van een goedkopere schoonmaker.

8.7 Secretariaat

Het secretariaat is netjes binnen haar begroting gebleven in 2018. Onder het secretariaat valt de aanschaf van kleine verbruiksartikelen zoals kantoorartikelen en kleine inventaris. Ook wordt deze post gebruikt om de algemene kosten te betalen die komen kijken bij het aanschaffen van boodschappen om de koelkast goed gevuld te houden.

8.8 Servicekosten software

De software kosten zijn veel hoger uitgevallen dan begroot in 2018. Vergeleken met vorig jaar zijn de kosten wel iets afgenomen, maar nog niet genoeg om netjes binnen de begroting te passen. Een van de oorzaken is dat de JOVD over de jaren heen veel verschillende websites heeft opgetuigd zoals www.jovdcongres.nl, www.jovdintroweekend.nl, www.stophettappen.nl en www.nlcheckt.nl. Deze websites zijn vanwege de nieuwe website opgezegd.

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum: 20-2-2019	Par [Redacted]

8.9 Financiële kosten

De financiële kosten zijn iets hoger uitgevallen dan begroot. Onder financiële kosten moet verstaan worden, de kosten voor de accountant, onze landelijke bankkosten en transactiekosten voor Buckaroo en Payleven.

8.10 Afschrijvingen

De post afschrijvingen is dit jaar lager gebleven dan begroot. Dit doordat er alleen op de computers maar hoeft te worden afgeschreven. De oude website is al helemaal afgeschreven. De nieuwe website zal echter binnenkort geactiveerd worden, waardoor de afschrijvingen weer flink zullen stijgen.

8.11 Verzekeringen

In 2018 hebben wij voor het laatste gebruik gemaakt van de rechtsbijstandverzekering. Verder bestaan de verzekeringen uit onder andere een inboedelverzekering.

9 Hoofdbestuur

De kosten voor het Hoofdbestuur bestaan zoals uit de resultatenrekening blijkt uit reiskosten, representatiekosten, een standaard onkostenvergoeding, kosten voor foto's van het Hoofdbestuur, en reiskosten voor internationale congressen. Deze kosten zijn door de lage reiskosten erg ver onder de begroting gebleven.

10 Algemene Vergaderingen

Door de vele verdaging van de VAV en het tweemaal houden van de Politieke Vergadering, zijn deze kosten boven het begrootte bedrag uitgekomen.

11 Verenigingsorganen

De JOVD heeft een aantal verenigingsorganen. De kosten voor de organen bestaan o.a. uit reiskosten voor de kascommissie en toetsingscommissie, en kosten die het Politiek Commissariaat maakt.

12 Driemaster

Ook in 2018 is er een Driemaster uitgebracht, dit keer één editie. Onder deze kosten vallen de drukkerskosten, porto en de website.

13 Secretarieel beleid

13.1 Archiefkosten

Voor het derde en laatste jaar van het archiveringsproces zijn de gebruikelijke kosten gemaakt om ons archief te digitaliseren.

13.2 Notariskosten

In 2018 zijn de nieuwe statuten geïmplementeerd, en toch is dit bedrag binnen de begroting gebleven.

13.3 Privacycheck

In 2017 is er een privacycheck geweest in het kader van het ingaan van de AVG. In 2018 zijn hier geen uitgaven voor geweest.

Worrell ··· Jetten

Gewaamerd voor identificatie-
doelzuden.

Datum:

20.2.2019

13.4 Donateursbeleid

De kosten die gemaakt worden door Club '49 zijn niet bekend voor het opstellen van de algemene begroting. Dit komt door het door elkaar lopen van verschillende deadlines. De landelijke begroting moet worden ingediend voor de landelijke ALV die veel al begin oktober plaats vindt. De begroting die het bestuur van Club '49 maakt hoeft pas in december behandeld te worden door het Hoofdbestuur. De kosten in 2018 zijn een stuk lager dan eerder, wat ten bate komt aan het resultaat van Club '49.

13.5 Alumnibeleid

De kosten voor alumnibeleid worden gemaakt om oud-JOVD'ers actief bij de JOVD betrokken te houden.

14 Politiek & Internationaal

14.1 Motiedagen

In 2018 is er geen motiedag geweest, waardoor er geen kosten zijn gemaakt.

14.2 De Vrije Student

Voor het stimuleren van De Vrije Student is er in de begroting 2.750 euro uitgetrokken voor het liberaler maken van onderwijsland. Voor de precieze uitgaven verwijs ik u graag naar het projectverslag. Ieder jaar neemt de JOVD bijdrage aan DVS af, dit gebeurt om langzaam maar zeker DVS op eigen benen te laten staan. Het doel is om DVS in 2019 onafhankelijk te maken.

14.3 Contributies koepelorganisaties

In 2018 is er contributie betaald aan IFLRY en aan LYMEC, onze internationale en Europese koepelorganisaties. In 2019 is het doel hierbij om de kosten te drukken door een 'Reduced Membership' aan te gaan.

14.4 PKP-avonden

In 2018 is er een nieuw Politiek Kernpunten Programma vastgesteld. Voor de vergaderingen hiervoor zijn er een aantal boodschappen ingekocht.

14.5 Internationale congressen

De post bestaat uit een vergoeding voor reis- en verblijfskosten voor JOVD'ers om naar congressen en evenementen van IFLRY en LYMEC te gaan. De post is overschreden door de populariteit van een aantal congressen waar een grotere JOVD vertegenwoordiging heen is gegaan dan vooraf gedacht.

15 Voorlichting en Marketing

15.1 Campagnes

De campagne kosten in 2017 zijn vooral gemaakt door het Landelijk Campagne team tijdens het Augustus Offensief. In 2018 bestonden deze kosten uit het promoten van JOVD'ers bij de gemeenteraadsverkiezingen.

15.2 JOVD-TV

In 2018 zijn er allerlei filmpjes gemaakt, die te zien waren op JOVD-TV. Dit is echter gestopt, waardoor er in 2019 geen kosten meer worden gemaakt voor dit project.

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum:	Par:
20-2-2019	

15.3 Marketing

Onder de post marketing vallen alle kosten die de JOVD maakt om zichtbaar te zijn naar nieuwe en potentiële leden. Dit zijn bijvoorbeeld advertenties op Facebook en Instagram, maar ook de aanschaf van een aantal algemene banners die op meerdere evenementen worden ingezet, maar ook de kosten voor het AO en klein promotiemateriaal.

15.4 Media-acties

De JOVD heeft een app gelanceerd tegen de sleepwet in het voorjaar van 2018. Hierdoor zijn deze kosten ruim binnen de begroting gebleven.

16 Opleiding en Training

16.1 Trainersweekend

Tijdens het Trainersweekend worden een beperkt aantal enthousiaste leden klaargestoomd en getest om trainer voor de JOVD te worden. In 2018 heeft dit evenement niet plaatsgevonden, waardoor er ook geen kosten zijn gemaakt.

16.2 JOVD University

De University is in 2018 geschrapt, waardoor er dus ook geen kosten meer zijn gemaakt.

16.3 De Politieke Leerschool

In 2018 zijn er voor het eerst lokale leerscholen opgericht, hier zijn echter geen kosten voor gemaakt die vanuit deze post dienen te worden betaald.

16.4 PJO-parlement

Het PJO-Parlement bestond dit jaar uit twee dagen. Alle kosten zijn evenredig verdeeld over de deelnemende PJO's.

16.5 Trainers

Deze kosten bestaan uit reis- en verblijfkosten die trainers maken voor het organiseren van trainingen door het land heen. Tevens vallen hier de kosten voor de commissie Trainerschap en de scoutingscommissie onder.

16.6 Generatie JOVD

Generatie JOVD is een speciaal talenttraject voor een groep JOVD'ers die worden voorbereid op de volgende stap in hun loopbaan. In 2018 heeft dit evenement niet plaatsgevonden, waardoor er dus ook geen kosten zijn gemaakt.

16.7 Toptraining Speech

Voor een groep is er een speciale training georganiseerd om hen beter voor te bereiden op speechen. Deze training is geschrapt in 2018.

16.8 Talentmanagement

Voor het organiseren van de ambitietrainingen door het gehele land is geld beschikbaar gemaakt in 2017. Deze trainingen zijn geschrapt voor 2018, waardoor er geen kosten voor zijn gemaakt.

Worrell ···· Jetten	
Gewaamend voor identificatiedoeleinden.	
Datum:	Pa
20-2-2019	

16.9 International Liberal Traineeship (ILT)

Tijdens deze trainingen leren de deelnemers wat het liberalisme in bilaterale zin betekent. De eindafsluiting van dit programma was een reis naar Londen.

16.10 ILT Reis

In 2017 is er een Internationale Reis geweest naar Jordanië. Deze extra reis is voor 2018 geschrapt, waardoor er geen kosten hiervoor zijn gemaakt.

17 Organisatie

17.1 Voorjaarscongres

In 2018 is het Voorjaarscongres vervangen voor het Zomercongres.

17.2 Najaarscongres

In 2018 heeft een Najaarscongres plaatsgevonden. Door het laat afzeggen van de eerste locatie, is de nieuwe locatie duurder uitgevallen, waardoor er ook meer kosten zijn gemaakt. Ook moest de cateraar van de oude locatie gedeeltelijk betaald worden, waardoor er flink meer geld is uitgegeven

17.3 Zomercongres

In 2018 heeft voor het eerst een Zomercongres plaatsgevonden, welke het Voorjaarscongres heeft vervangen. Doordat de locatie nog niet helemaal af was, was de locatie goedkoper dan normaal. Hierdoor is deze post mooi binnen de begroting gebleven.

17.4 Introweekenden

In 2018 hebben er drie introweekenden plaatsgevonden. De kosten hiervoor zijn laag gebleven door een nette eigen bijdrage en een goedkope locatie.

17.5 Bestuurdersdagen

Door een andere tijdsplanning, en het goedkoop houden van de boodschappen, zijn de kosten voor de bijeenkomsten van bestuurders lager gebleven dan begroot.

17.5 Vrienden van de JOVD

Aan het eind van het politieke jaar bedankt de JOVD al haar vrijwilligers door het aanbieden van een leuke activiteit.

17.6 Blauwe Kamer

In 2018 hebben er twee Blauwe Kamers plaatsgevonden. Tijdens deze dagen wordt er door de Politiek Commissarissen input verzameld, en is er gediscussieerd over het nieuwe Politiek Programma.

17.7 Nieuwjaarsborrel

In 2018 heeft de JOVD een nieuwjaarsborrel georganiseerd. Deze was toegankelijk voor alle leden en genodigde gasten. Tevens werd hier de liberaal van het jaar bekend gemaakt.

17.8 Benefietdiner

Tijdens de derde editie van dit evenement is meer dan 10.000 euro opgehaald voor het goede doel. De kosten van dit evenement zijn voor

Worrell ···· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden.	
Datum:	20.2.2019
Plaats:	

het diner en locatie. Dit zodat de opbrengst van de veiling allemaal naar het goede doel kunnen gaan.

18 Declaraties afdelingen

Afdelingen hebben in 2018 meer gedeclareerd dan begroot was. In november is de grens al bereikt, maar door een ruime speling in de begroting elders is besloten het declareren door te laten gaan, om zo de afdelingen te blijven ondersteunen.

19 Baten afdelingen

De baten afdelingen, en daarmee ook de contributie afdeling, ligt hoger dan begroot mede dankzij het combinatie lidmaatschap met de VVD. Doordat deze contributie baten hoger zijn, zijn ook de baten voor de afdelingen hoger.

20 Onvoorzien

In 2018 zijn er reiskosten gemaakt voor de websitecommissie en de privacycommissie, welke in 2019 een eigen potje hebben. Verder vallen hier de advocaatkosten onder die zijn gemaakt voor de casus van de rechtspersoon Leiden en de afhandeling van het Najaarscongres.

Bijzondere baten en lasten

Bijzondere baten waren er in 2018 door een later ontvangen subsidiebedrag vanuit het ministerie van BZK over 2017, door een verlaging van een eerder onterecht opgenomen schuld, en door zaalhuur voor de VVD.

Bijzondere lasten waren een afrekening van de bijeenkomst van Liberaal Groen uit 2017, oude lasten van de afdelingsrekening uit 2017, en door verlatte baten van de afdelingen over 2017.

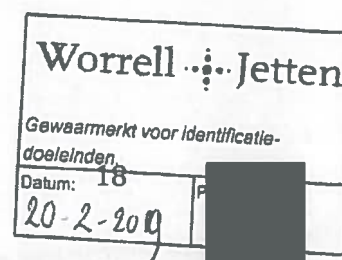
Bestemming resultaat

Er is in 2018, mede door begrotingsdiscipline maar vooral door de incidentele baten, een flink positief resultaat geboekt. Ondanks het verlies van het Najaarscongres, de lagere subsidie, en de hoge advocaatkosten hebben we een bedrag kunnen boeken als resultaat. Dit komt door te besparen waar het kon; op Hoofdbestuur, administratieve kosten, op activiteiten en op secretariael beleid.

Aan de bestemmingsreserve van Club '49 wordt het bedrag geboekt wat aan donaties boven de kosten is gerealiseerd. In het Nederlands; hoeveel winst er is gehaald door het donateursnetwerk, wordt op de reserve geboekt.

Hetzelfde bedrag als jaren eerder wordt op de Lustrumreserve geboekt, welke zal vrijvallen in 2019.

Het restant wordt op de Algemene reserve geboekt.

5. Balans

5.1 Voor bestemming resultaat

Balans per	31-12-2018	31-12-2017
Activa		
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa		
Website	€ -	€ -
Materiële vaste activa		
Hardware	€ 674,28	€ 1.945,76
Inventaris & inrichting	€ -	€ 298,61
Financiële vaste activa		
Borg Lange Voorhout	€ 8.320,50	€ 8.320,50
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraad	€ 4.747,00	€ -
<u>Vorderingen</u>		
Debiteuren	€ 709,68	€ 2.056,56
Voorziening oninbare debiteuren	€ 0	€ 0
Nog te ontvangen bedragen	€ 9.588,13	€ 5.633,02
Vooruitbetaalde bedragen	€ 24.329,65	€ 6.115,00
Nog te ontvangen BZK subsidie	€ 35.777,04	€ 29.371,00
Nog te ontvangen donaties	€ 46.000,00	€ 45.500,00
<u>Liquide middelen</u>		
Bank	€ 247.574,43	€ 254.474,51
Totaal	€ 377.720,71	€ 353.714,96

Worrell ··· Jetten

Gewaarsmerkt voor identificatie-
doeleinden.

Datum:

20-2-2019

Paras

Passiva		
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	€ 270.092,05	€ 271.825,16
Pandreserve	€ -	€ -
Onderhoudsreserve	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Lustrumreserve	€ 10.000,00	€ 7.500,00
Club '49-reserve	€ 14.043,23	€ 8.379,33
Resultaat	+ € 11.320,03	- € 1.733,11

Kortlopende schulden

Crediteuren	€ 13.185,12	€ 11.307,50
Vooruit ontvangen bedragen	€ 10.364,19	€ 2.000,00
Nog te betalen bedragen	€ 18.205,37	€ 25.516,32
Nog te ontvangen facturen	€ 9.026,90	€ 7.390,68
Nog te ontvangen declaraties	€ 1.483,82	€ 1.529,08

€ 377.720,71	€ 353.714,96
---------------------	---------------------

5.2 Toelichting op de balans

Vaste activa

Op een aantal vaste activa is wederom afgeschreven. Dit is tevens te zien in het volgende hoofdstuk. Onze website is in zijn geheel afgeschreven in 2017 zoals de wens van de ALV was. In 2018 is de inventaris voor het laatste deel afgeschreven, en de computers voor een stuk. Dit restant wordt in 2019 afgeschreven.

Vlottende activa

Momenteel heeft de JOVD een voorraad Lustrum merchandise in bezit, als onderdeel van de acquisitie van het Lustrum in 2019.

Vorderingen

Deze post bestaat onder andere uit de verwachte bijdragen van SOeP en GvH en over 2017 en 2018. De donatie over 2017 is in januari 2018 ontvangen. De nog te ontvangen BZK subsidie is hier apart weergegeven. De afrekening hiervoor vindt altijd pas in oktober van het volgende jaar plaats.

De nog te ontvangen bedragen bestaan uit vorderingen op Buckaroo, een gedeelte van de Benefietveiling en het restant van de combicontributie over 2018 van de VVD.

Worrell ···· Jetten	
Gewaamerkt voor identificatie- doeleinde 20	
Datum:	Para:
20-2-2014	

De vooruitbetaalde bedragen zijn heel erg gestegen, doordat allerlei uitgaven voor het Lustrum in 2018 al gedaan zijn, waarvan de kosten feitelijk over 2019 zijn. Dit betreft de aanbetalingen voor de Dies, een aantal zaken voor de nieuwjaarsborrel en kosten van de Lustrumcommissie.

Liquide middelen

De JOVD heeft op 31-12-2018 een redelijk bedrag op haar bankrekening staan. Een deel hiervan zit vast in bepaalde bestemmingsreserves die u hierboven kunt zien. Een fors deel van onze liquide middelen zal in 2019 afnemen door de aanschaf van een nieuwe website waar de ALV een bedrag voor heeft bepaald tussen de €40.000 en €72.000. In 2018 is de ASN rekening opgezegd, en is het totale saldo iets afgenomen.

Eigen vermogen

Het vermogen is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. Enkele oorzaken hiervoor zijn het positieve resultaat over 2018, en het feit dat vorderingen hoger zijn dan een jaar eerder.

Kortlopende schulden

Deze post bestaat voornamelijk uit declaraties van afdelingen die op 31 december nog uitbetaald moesten worden en uit nog openstaande facturen, evenals de nog uit te betalen contributie.

De vooruit ontvangen bedragen hebben betrekking op bedragen die betrekking hebben op evenementen buiten het boekjaar 2018. De stijging komt door de vele aankopen van zaken in 2019, zoals de aanschaf van Lustrum merchandise, tickets voor de Dies, Eerste Kamer simulatie en de Passe-Partout.

Worrell ··· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden.	
Datum: 21	Par
20-2-2019	

MVA

Datum van Aanschafprijs Boekwaarde Afschrijving Cumulatieve Boekwaarde Afschrijving

aanschaf	1-1-2018	2018	afschrijving	31-12-2018	%
Stoelen	dec 2013 € 1.089,00	€ 163,35	€ 163,35	€ 1.089,00	€ - 20%
Barkrukken	dec 2013 € 901,45	€ 135,22	€ 135,22	€ 901,45	€ 0,00 20%
Hardware	mei 2016 € 3.852,97	€ 1.945,75	€ 1.271,48	€ 3.178,70	€ 674,27 33%

Totaal MVA

€ 5.843,42 € 2.244,32 € 1.570,05 € 5.169,15 € 674,27

IVA

Website OnsWeb	okt 2014 € 27.978,23	€ -	€ -	€ 27.978,23	€ - 20%
Digitaal Declarere	jun 2015 € 1.028,50	€ -	€ -	€ 1.028,50	€ - 22%
Motieuitbreiding	jul 2015 € 925,65	€ -	€ -	€ 925,65	€ - 24%
Betalingsformulie	jun 2016 € 508,20	€ -	€ -	€ 508,20	€ - 31%
Import tool	mei 2017 € 1.206,98	€ -	€ -	€ 1.206,98	€ - 67%

Totaal IVA

€ 31.647,56 € - € - € 31.647,56 € -

Totale activa

€ 37.490,98 € 2.244,32 € 1.570,05 € 36.816,71 € 674,27

6. Activa

Worrell Jetten

Gewaarschuwd voor identificatie-doeleinden.

Datum: 20-2-2014

7. Reserveringen

De reserveringen van de JOVD bestaan uit de volgende bestemmingsreserves

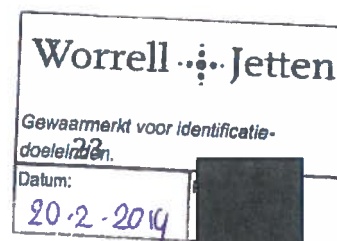
	Resultaat bestemming		
	<u>31-12-2017</u>	<u>Mutatie</u>	<u>31-12-2018</u>
<i>Bestemmingsreserve pand</i>	€ -	€ -	€ -
<i>Lustrumreserve</i>	€ 7.500,00	€ 2.500,00	€ 10.000,00
<i>Onderhoudsreserve</i>	€ 20.000,00	€ -	€ 20.000,00
<i>Club '49-reserve</i>	€ 8.379,33	€ 5.663,90	€ 14.043,23

8. Overzicht giften en schulden

De JOVD heeft de volgende giften ontvangen in 2018:

Stichting Oeconomische Politiek
Kerklaan 216, 2282 CS, Rijswijk
€22.500,00
Ontvangen op 15-01-2018

De JOVD heeft geen schulden groter dan €25.000,00

9. Overzicht activiteiten

Wegens de Wet Financiering Politieke Partijen (Wfpp) is het verplicht om een activiteitenverslag in te voegen in het Financieel Jaarverslag. In dit hoofdstuk worden zodoende de inhoudelijke activiteiten die de JOVD het afgelopen jaar heeft georganiseerd opgesomd. Voor een uitgebreide beschrijving van alle activiteiten verwijst ik naar de projectverslagen.

- Bestuurdersdag
- Nieuwjaarsborrel
- Blauwe Kamer I
- Benefietdiner
- Introweekend I
- Jaarlijkse Algemene Vergadering
- Blauwe Kamer II
- Songfestival kijken op Algemeen Secretariaat
- PJO-Parlement
- Zomercongres 2018
- Introweekend II
- JOVD op TV
- Algemene Vergadering Van Verkiezing
- Bestuurdersdag II
- Introweekend III
- Politieke Vergadering
- Voorbereidende Algemene Vergadering
- Najaarscongres 2018
- Bestuurdersdag III
- House of Cards kijken op Algemeen Secretariaat

Worrell ··· Jetten	
Gewaarmerkt voor identificatie- doeleinden ²⁴	
Datum: 20-2-2019	P

10. Controleverklaring

Aan: het bestuur van Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie
Lange Voorhout 12
2514 ED Den Haag

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2018 van Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie te Den Haag gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2018 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen. Het financieel verslag omvat tevens:

- een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag;

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie is verantwoordelijk voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over het financieel verslag en de overzichten op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag en de overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in het financieel verslag en de overzichten. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat het financieel verslag en de overzichten een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieke partij. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de politieke partij gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2018 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2018 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

Tevens melden wij dat het activiteitenverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag.

Zoetermeer, 20 februari 2019

Worrell & Jetten Audit B.V.

Activiteitenrealisatie Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie over 2018

Ten behoeve van de subsidieaanvraag aan het ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor het jaar 2019

27 juni 2019

Voorwoord

Beste meneer/mevrouw,

Voor u ligt het document waarin de JOVD aangeeft waar zij als politieke jongerenorganisatie allemaal mee bezig is. Zoals u misschien weet heeft de JOVD als doelstelling om (jonge) mensen in Nederland in aanraking te laten komen met het liberalisme. Daarnaast proberen wij onze waarden; vrijheid, verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid, over Nederland heen te verspreiden. Ook fungeert de JOVD als een politieke leerschool, waarbij we getalenteerde jongeren een platform bieden om hen te laten ontplooiën, ontwikkelen en op te leiden. Los van deze inhoudelijke kanten van de JOVD, kent de JOVD ook nog een bruisend, levendig en gezellig verenigingsleven.

Los van deze woorden, bent u vast benieuwd naar de daadwerkelijke plannen die wij hebben. Wat organiseren wij zoal? Hoe brengen wij mensen in aanraking met het liberalisme en de politiek? Hoe proberen wij Nederland en de rest van de wereld liberaler te maken, vrijer en vrolijker te maken? Kortom: wat doen wij met al dat (subsidie)geld?

In het stuk dat voor u ligt, proberen wij dat te verhelderen. Hopelijk heeft u hiermee voldoende informatie. Uiteraard ben u van harte welkom om een van onze activiteiten of evenementen te bezoeken. Harstikke gezellig!

Met vriendelijke én bovenal liberale groet,

Splinter Chabot
Landelijk Voorzitter van de JOVD

Inhoudsopgave

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE.....	3
BESTUURDERSDAGEN (6 JANUARI, 1 SEPTEMBER, 10 NOVEMBER)	4
INTROWEEKENDEN (10 & 11 MAART, 9 & 10 JUNI, 8 & 9 SEPTEMBER)	4
BLAUWE KAMERS (10 FEBRUARI EN 14 APRIL)	4
BENEFIETDINER (23 FEBRUARI)	4
ZOMERCONGRES (2 & 3 JUNI).....	5
NAJAARSCONGRES (6 & 7 OKTOBER)	5
AFDELINGSACTIVITEITEN (HET HELE JAAR)	5
ILT: MAART.....	6
JOVD ACADEMY: (HELE JAAR DOOR).....	6

Bestuurdersdagen (6 januari, 1 september, 10 november)

In 2018 stonden de bestuurdersdagen in het teken van sparren met functie equivalenten. Overleggen van afdelingsbestuurders met hun landelijke equivalenten, trainingen voor bestuurders en sessies over het uitvoeren van beleid stonden hier centraal. Dit alles is ten bate van het overleg tussen afdelingen en het landelijk bestuur. Zo kunnen we maatwerk leveren en kunnen we tijdig frustraties en wrijving uitpraten.

Introweekenden (10 & 11 maart, 9 & 10 juni, 8 & 9 september)

In 2018 hebben we drie introweekenden georganiseerd. Hier kunnen tientallen nieuwe leden kennismaken met de JOVD. Interessante sprekers, een bezoek aan de Tweede Kamer, borrelen met afdelingsbestuurders en debatteren staan hierbij centraal. Gedurende de weekenden kunnen nieuwe leden kennismaken met andere jonge liberalen en ontdekken ze wat ze kunnen doen bij de JOVD. Dit vormt een goede basis voor ons actief kader, en voor het enthousiasme in onze vereniging.

Blauwe Kamers (10 februari en 14 april)

In 2018 hebben we voor het eerst de Blauwe Kamers georganiseerd. Deze dagen staan volledig in het teken van politieke inhoud. Dit jaar was het doel om input te verzamelen voor het nieuwe Politiek Programma. Tijdens deze dagen zijn de 15 politiek commissarissen aan het woord, waarbij ze visiestukken presenteren waarop moties en amendementen kunnen worden ingediend. Na deze twee Blauwe Kamers is op de Politieke Vergadering het nieuwe Politiek Programma vastgesteld.

Benefietdiner (23 februari)

Het benefietdiner staat dit jaar voor de derde maal op de planning en is bedoeld om zo veel mogelijk geld op te halen

voor een goed doel wat aansluit op de liberale kernwaarden van de JOVD. In het verleden hebben onder andere het zeldzame-ziekenfonds en het NSGK mogen meedelen in de vrijgevigheid van (Oud-)leden, politieke kopstukken en andere genodigden. De JOVD draait op voor de organisatorische kosten zodat alle opbrengsten voor de volle 100% gedoneerd kunnen worden aan een goed doel. Naast het exclusieve diner vind op deze avond ook een veiling plaats waarbij items ingebracht worden door afdelingen, leden, gasten en andere betrokkenen. Ook de opbrengst van deze (vaak unieke) items wordt overgemaakt aan het goede doel.

Zomercongres (2 & 3 juni)

In juni vond dit jaar voor het eerst een zomercongres plaats. Tijdens dit tweedaagse congres vindt een breed scala aan politiek inhoudelijke sessies plaats. Zo zijn in het verleden onder andere (Oud-)ministers, Eerste en Tweede Kamerleden en andere inspirerende personen in gesprek gegaan met onze leden. Gemiddeld worden onze congressen bezocht door 250-350 leden waarvan het leeuwendeel ook overnacht op locatie. Dit congres stond in het teken van 'water', met sprekers als minister Cora van Nieuwenhuizen, Theo Wolters en Klaas Dijkhoff.

Najaarscongres (6 & 7 oktober)

Het najaarscongres vindt traditiegetrouw plaats in oktober en staat grotendeels in het teken van de Voorbereidende Algemene Vergadering (VAV). Tijdens de VAV wordt het aftredende hoofdbestuur ter verantwoording geroepen en presenteert het nieuwe hoofdbestuur haar beleidsplan en de nieuwe begroting. Tevens wordt tijdens dit congres een nieuwe hoofdredacteur gekozen voor het onafhankelijke verenigingsblad "De Driemaster". Om de politieke inhoud niet uit het oog te verliezen vinden tijdens dit tweedaagse congres ook verschillende interactieve sessies plaats. Dit jaar stond het Najaarscongres in het teken van het thema 'Diversiteit'.

Afdelingsactiviteiten (het hele jaar)

Naast de activiteiten die de JOVD op landelijk niveau organiseert telt de vereniging ook 18 afdelingen die zich op

regionaal niveau inzetten voor het verspreiden van de liberale en politieke interesses. Zij doen dit onder andere door het organiseren van sprekersavonden, debatactiviteiten en buitenlandse reizen. De afdelingen kunnen bovenop hun deel van de contributie ook aanspraak maken op extra potjes voor hun internationale reis en eventuele media- en promotieactiviteiten. In de afgelopen jaren hebben verschillende van deze projecten het landelijk nieuws gehaald. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de hand-in-handmars die de JOVD Amsterdam e.o. in 2017 organiseerde.

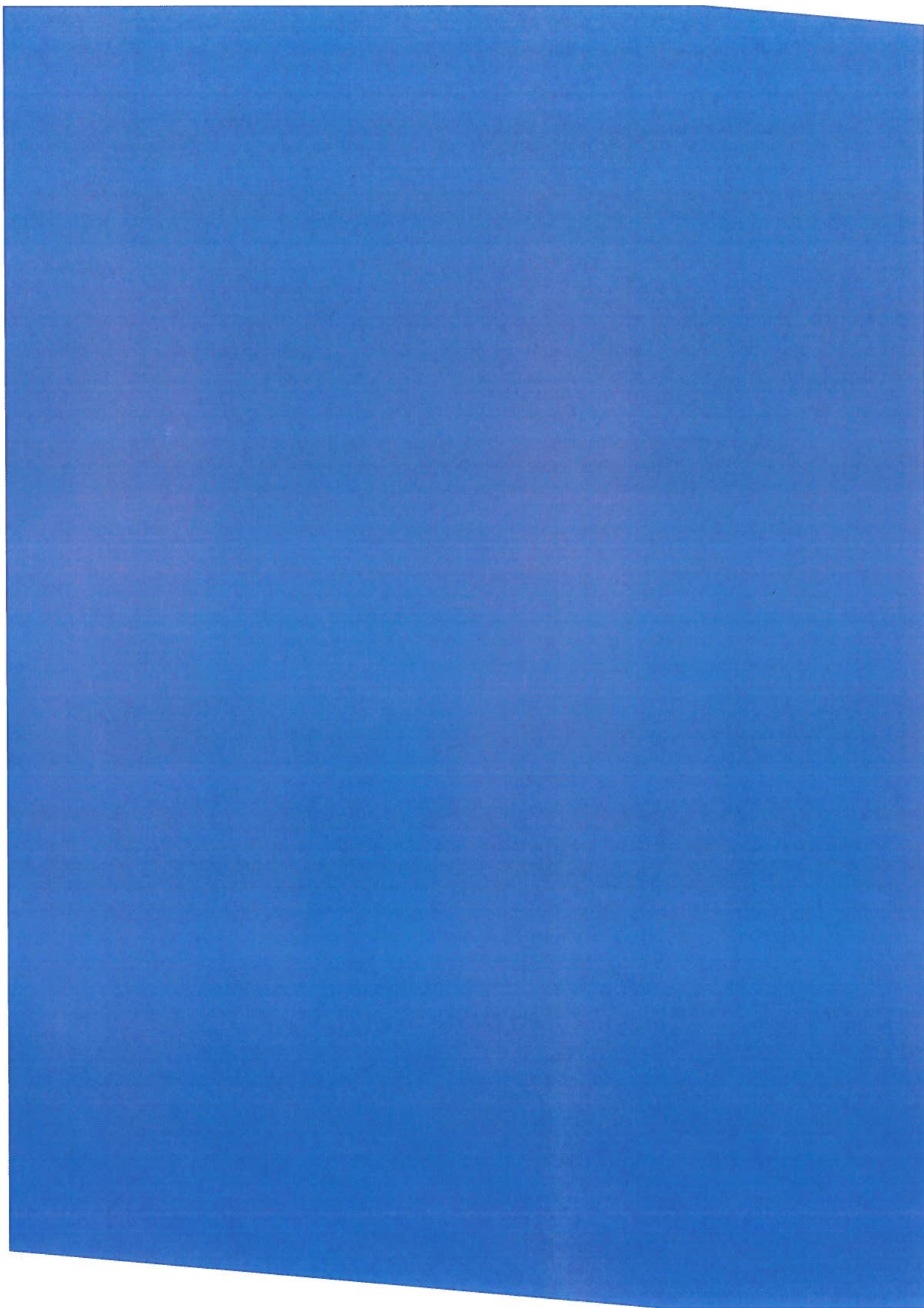
ILT: maart

International Liberal Traineeship is een programma door het hele jaar, waarin wij onze leden zoveel mogelijk praktische vaardigheden proberen aan te leren voor de internationale politiek. Dat kan gaan van onderhandelingstechnieken, diverse campagne technieken, politieke kennis betreffende globaliseringprocessen, etc.

Wij bezoeken jaarlijks een politiek beladen stad (Enkele voorbeelden zijn; Brussel, Straatsburg, Geneve of Londen.), en in aanloop hier naar toe bezoeken wij diverse instanties ter voorbereiding van het werkbezoek in de stad naar keuze. Dit jaar hebben wij Londen bezocht.

JOVD Academy: (Hele jaar door)

JOVD Academy is het opleidingssysteem van de JOVD. Dit bestaat uit lokale trainingen, waaruit talent doervloeit naar regionale klassen. Uit deze regionale klassen word talent aangetrokken voor het trainer voor trainers weekend, waarin wij de deelnemers klaarstomen voor trainerschap binnen de JOVD. Op deze wijze creëren wij een cirkel waarin talent doorstroomt en vervolgens met de behaalde capaciteiten en vaardigheden nieuw talent kan trainen. Dit jaar zijn wij ook begonnen met de lokale leerscholen, waarbij afdelingen samen een leerschool opzetten om een traject aan trainingen aan te bieden.

**FOR FREEDOM
AND DEMOCRACY**

JAARVERSLAG 2018

INHOUDSOPGAVE

DE BALKAN	4
Kroatië	4
OOST-EUROPA / ZUID-KAUKASUS	8
Armenië	8
Oekraïne	10
Hongarije	12
TRILATERALE PROGRAMMA'S	13
Partnership Days	13
Europadag	14
Regional MP training	16
Tripartiete samenwerking via de Europese familie	16
MIDDEN-OOSTEN EN NOORD-AFRKA (MENA)	19
Arab Liberal Federation (ALF)	19
Arab Youth Union for Freedom and Democracy	22
Tunesië	23
Libanon	25
Marokko	25
Egypte	26
Jordanië	27
PROJECTEN NEDERLAND	28
Train de Trainer Haya van Somerenstichting	28
Partnership Days	28
MATRA NPPP	29
Europadag	29
Train de Trainer	29
Fact-finding Turkije	29
Management fee Executive Director ALF	30
BIJLAGEN	31

INTRODUCTIE

In 2018 heeft VVD Internationaal in samenwerking met de Haya van Someren Stichting (VVD Internationaal/HvS) haar programma's in Oost-Europa en het Midden-Oosten/Noord-Afrika vervolgd. Hoogtepunten waren onder andere de Partnership Days, de training van kandidaten van de Sloveense partij SMC en de capaciteitsopbouw van de Tunesische politieke partij Afek Tounes.

Net als voorgaande jaren is 2018 wederom een succesvol jaar geweest. Door nauwe samenwerking met zusterpartijen en partners in de verschillende regio's kon gefocust worden op een omvattende benadering op het gebied van capaciteitsopbouw en verduurzaming. Door middel van zowel regionale als bilaterale projecten heeft VVD Internationaal/HvS werkgroepen betreffende onder andere campagne, strategieopbouw, talentmanagement, partij-organisatie en leiderschapstrainingen georganiseerd.

Daarnaast heeft VVD Internationaal/HvS verschillende *fact-finding missies* georganiseerd, zowel in Nederland voor inkomende zusterpartijen, als in het buitenland. *Fact-Finding missies* in 2018 waren onder andere het bezoek aan Kroatië in samenwerking met de politieke partij Istrische Democratische Assemblée (IDS), aan bezoek aan de politieke partij USR in Roemenië, een langverwachte *fact-finding missie* in Turkije en een *fact-finding missie* in Jordanië. Deze bezoeken hebben sterk bijgedragen aan onze kennis van, en verstandhouding met deze landen en de relatie met de betreffende zusterpartijen.

In 2019 zal VVD Internationaal/HvS de huidige koers behouden en doorgaan met de geconsolideerde samenwerking met onze liberale partners voor een bredere Europese aanpak betreffende capaciteitsopbouw. Ook zal in de regio Midden-Oosten/Noord-Afrika de regionale focus behouden worden in samenhang met een bilaterale focus op organisatieopbouw voor partijen. Het volledige verslag van de door VVD Internationaal/HvS uitgevoerde projecten is op de volgende pagina's terug te vinden.

Met vriendelijke groet,

Namens de VVD Internationaal/Haya van Someren Stichting,

Lennart Saleminck
Internationaal Secretaris

DE BALKAN

In 2018 heeft VVD Internationaal/HvS de bilaterale steun aan verschillende zusterpartijen in Zuidoost- en Oost-Europa voortgezet. Ook dit jaar kijkt VVD Internationaal/HvS terug op een aantal succesvolle projecten waarbij de verdere ontwikkeling en professionalisering van de liberale partijen in de regio centraal stond.

Kroatië

› HNS Kroatië Data Driven Campaigning I & II

Hrvatska Narodna Stranka (HNS) en VVD Internationaal/HvS werken al jaren nauw samen. Door de afsplitsing van GLAS, was 2018 een consolidatiejaar voor HNS. In 2018 kon de partij zich richten, met de ondersteuning van VVD Internationaal/HvS, op de versterking van de partijstructuur, de scouting van toekomstig talent en het professionaliseren van de permanente campagne.

Hoewel de doelstellingen en de liberale basis van HNS de deelname aan een conservatieve regeringscoalitie en de afsplitsing van GLAS niet veranderd zijn, is het wel van belang om het imago van HNS te herdefiniëren om zo relevant te blijven voor het electoraat. Door deze ontwikkelingen is de introductie van datagedreven beleid belangrijker dan ooit. Doel van het project was het introduceren van opiniepeilingen en focusgroepen in de partij om te garanderen dat de speerpunten, het beleid en de daaruit voortvloeiende campagneuitingen relevant zijn voor het electoraat. In samenwerking met een lokale onderneming die zich richt op opiniepeilingen en de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE) is er onderzoek gedaan naar de speerpunten van HNS en hoe deze corresponderen met de opinie van het electoraat. Ten grondslag aan de partijcommunicatie en campagne-uitingen liggen de uitkomsten van de opinie peilingen.

› HNS Interdisciplinary Study Program

In 2016 ondersteunde VVD Internationaal/HvS de eerste editie van het studieprogramma 'Governance in Institutions of the State', organiseert door het International Education Center (IEC) het trainingsinstituut van HNS. Het programma richt zich op het verdiepen en verbreden van de kennis en vaardigheden van ambtenaren, (jonge) politici en mensen actief in maatschappelijk middenveld met betrekking tot beleidsprocessen ten aanzien van de verdere Europese integratie van Kroatië. Zowel in 2017 en 2018 heeft VVD Internationaal/HvS IEC ondersteund bij de organisatie van het studieprogramma. In 2018 droeg het programma het volgende thema: '*Towards the next stage in professionalization of the party: "Public governance" study programme and evidence-based policy development - 3rd generation.*' Over een periode van 11 maanden zijn ruim 40 lezingen en workshops georganiseerd welke toegespitst waren op de ontwikkelingen van vaardigheden van de deelnemers op het gebied van beleidsontwikkeling- en analyse. Ook dit jaar heeft een VVD-expert een training verzorgd gedurende het programma welke toegespitst was op het parlementair werk.

› **Fact-finding IDS**

Al ruim 26 jaar is de regionale liberale partij 'Istrische Democratische Assemblée' een sterke partij in Istrië, Kroatië. Op dit moment lijkt er ook een landelijk potentieel te zijn voor IDS en met de Europese Parlementsverkiezingen van 2019 in het vooruitzicht, kan de partij nu terrein winnen. Hoewel de partij een stabiele partijstructuur heeft en gedreven is in het voeren van campagne is de partij op zoek naar de volgende stap in het voeren van campagne. VVD Internationaal /HvS heeft in de afgelopen jaren regelmatig contact gehad met IDS, enkel is het in die tijd niet tot een samenwerkingsverband gekomen.

Van vrijdag 22 september tot en met zondag 24 september 2018 heeft VVD Internationaal/HvS een bezoek gebracht aan. Doel van dit bezoek was om nader kennis te maken met de partij en een kennisdeling op het gebied van campagne en (online) communicatie. De basis voor een hecht samenwerkingsverband tussen VVD Internationaal/HvS en IDS is met dit bezoek gelegd. De samenwerking wordt in 2019 dan ook voortgezet door middel van vraaggestuurde workshops gericht op het omzetten van de resultaten uit professioneel kiezersonderzoek in gerichte kiezersacties en vraaggestuurde workshops op het gebied van (online) communicatie.

Slovenië

› **Campagneleiders – Social Media Training**

Stranka modernega centra (SMC) is opgericht in 2014. Enkele weken na de oprichting kwam de partij als winnaar uit de bus tijdens de parlementsverkiezingen. In 2016 is VVD Internationaal/HvS de samenwerking aangegaan met SMC en heeft VVD Internationaal/HvS SMC ondersteund in haar ambitie om een sterke partijstructuur te creëren, de beste kandidaten te scouten en te trainen en een professionele permanente campagne te voeren.

In november 2017 zijn er twee workshops georganiseerd door VVD Internationaal/HvS voor de campagneleiders van SMC. Tijdens deze workshops werden de deelnemers begeleidt in het opzetten van een gedegen strategie voor het gebruik van social media en het bouwen van een lokale campagnestructuur.

In navolging van deze twee workshops is in 2018 een social media workshop georganiseerd voor de campagneleiders van SMC. Deze workshop stond in het teken van het ontwikkelen van een online communicatie strategie. Daarnaast werden vele voorbeelden besproken en volgde een kennisdeling tussen de VVD-experts en de afgevaardigde van SMC over het online contact met de kiezer.

› Kandidaten – Public Speaking Training

Aansluitend vond de tweede training plaats in Ljubljana in februari. Dit keer met als doelgroep de parlements kandidaten van SMC. De kandidatentraining stond geheel in het teken van het 'persoonlijke verhaal'. De kandidaten van SMC zijn de afgelopen jaren al getraind in canvassen en SMC gebruikt dit campagnemiddel veelvuldig. Toch blijkt het voor veel kandidaten moeilijk om het 'verhaal' van SMC en de liberale grondslagen van de partij te verwoorden aan de kiezer. Gedurende de training is er door de VVD-experts een presentatie gegeven aan de kandidaten met uitleg van de verschillende technieken. Daarnaast hebben de kandidaten vooral veel geoefend zodat zij de vergaarde kennis van deze training direct kunnen gebruiken in de praktijk.

In maart 2018 volgde er nieuwe parlementsverkiezingen. Deze verkiezingen werden gewonnen door de rechts populistische partij SDS. Het lukte deze partij niet om een kabinet te vormen. In juni werd de centrumlinkse Marjan Šarec aangesteld als premier. Zijn partij LMS vormde een coalitie met de Sociaal Democraten, de Moderne Centruumpartij, SAB, de Democratische Partij van Gepensioneerden van Slovenië (DeSUS) en de Linkse Partij. Ondanks deze tegenslag voor SMC is de partij zeer gemotiveerd om de ingeslagen weg met enthousiaste vrijwilligers en een nieuwe lichter kandidaten voort te zetten. In 2019 zal VVD Internationaal/HvS SMC opnieuw ondersteunen in het opzetten van trainingsprogramma's voor politiek talent en wordt er geïnvesteerd in de stabilisering van de partij- en campagnestructuur.

Bosnië en Herzegovina

› Nasa Stranka - Kandidatentraining I

Nasa Stranka is een vreemde partij in het politieke landschap van Bosnië en Herzegovina. De meeste politieke partijen zijn gebaseerd op etniciteit. Nasa Stranka wil dit proberen te doorbreken. Naast etniciteit is 'oude garde' een woord dat goed past bij het politieke landschap. Veel oudgediende van de communistische partij zijn nog altijd actief in de politiek, ook dit is iets waar de partij zich tegen wil afzetten.

In aanloop naar de verkiezingen van 2018 in Bosnië en Herzegovina, zijn er nieuwe mogelijkheden tot samenwerking tussen VVD Internationaal/HvS en Nasa Stranka gezocht. In 2018 zijn er twee trainingen georganiseerd. De eerste training vond plaats in augustus 2018, vlak voor de verkiezingen in Bosnië en Herzegovina. De doelgroep voor deze training waren de kandidaten in de top 40 van de kandidatenlijst.

Gedurende het weekend lag de focus op een boodschap ontwikkelen tegen het populisme in Bosnië en Herzegovina, het vervaardigen van een campagnestrategie en de uitvoering hiervan en het vertellen van een persoonlijk verhaal. Door middel van voorbeelden en praktische oefeningen begeleiden VVD-raadslid Tim Versnel en VVD-Hoofdbestuurslid communicatie en campagne Michiel Krom de kandidaten bij het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van de bovengenoemde thema's.

Hoewel het nationalisme de verkiezingen in Bosnie en Herzegovina bepaalde, was er ook winst voor Nasa Stranka. Op alle niveau's was er voor de partij een toename van het aantal zetels en ten gevolge een groter mandaat.

› **Nasa Stranka – Kandidatentraining II**

Naar aanleiding van de uitslag van de verkiezingen in Bosnië en Herzegovina is er een tweede training georganiseerd. Deze training vond plaats begin november met wederom de kandidaten van Nasa Stranka en de partijtop. De focus tijdens de training lag op het vertellen van het 'persoonlijke verhaal'. De kandidaten hebben met de verschillende technieken uit de voorgaande training in augustus kennism gemaakt met het vertellen van een 'persoonlijk verhaal'. De kandidaten hebben stappen in de goede richting gezet in het contact met de kiezer. Maar met oog op de permanente campagne en de gemeenteraadsverkiezingen van 2020 hebben de kandidaten de behoefte uitgesproken om getraind te blijven worden op dit thema. Naast de training is er een intensieve discussie gevoerd over het aanhoudende nationalisme en het oprukkende populisme in Bosnië en Herzegovina en is er een analyse gemaakt van de verkiezingsresultaten. In 2019 wordt de samenwerking tussen VVD Internationaal/HvS en Nasa Stranka voortgezet onder andere op het gebied van online educatie.

OOST-EUROPA / ZUID-KAUKASUS

Armenië

Een jaarlijks terugkerend evenement is de Leadership Academy. De Academy wordt samen met PvdA (Foundation Max van der Stoel) en het CDA (Eduardo Frei Foundation) georganiseerd. Het trainingsprogramma is erop gericht om leden van politieke jongerenorganisaties tussen de 17 en 30 jaar bijeen te brengen om hen de nodige kwaliteiten op het gebied van politiek leiderschap bij te brengen. De Leadership Academy werd georganiseerd voor de leden van de RPA, PAP, ARF, Way Out Alliance, Heritage Party, Free Democrats, Bright Armenia, ARP en ANC. Centraal stond de samenwerking tussen verschillende partijen in een gefragmenteerd politiek veld om politieke doelen te bereiken.

De Leadership Academy was dit jaar van zeer belangrijke waarde doordat deze plaatsvond vlak na de vreedzaam verlopen *Velvet Revolution*. Hierdoor konden de organisatoren extra nadruk leggen op het belang van samenwerken en de voorbereidingen voor verkiezingen. Mede door de deelname van de voormalig regeringspartij RPA ontstond er extra dynamiek tijdens de Leadership Academy. Dit maakte onderlinge samenwerking nog eens duidelijk van belang.

Wit-Rusland

In 2018 is de steun aan de onafhankelijke politiek-economisch denktank Mises Center in Wit-Rusland gecontinueerd. Al ruim 15 jaar werpt het Mises Center zich op als oppositioneel adviesorgaan. Voor VVD Internationaal/HvS is de samenwerking met het Mises Center een mogelijkheid om het liberalisme in Wit-Rusland positief te beïnvloeden.

> Project I: Wetgeving

In februari 2018 is er een werkgroep opgericht bestaande uit experts op gebied van investering en privatisering. De experts hebben de huidige investerings- en privatiseringswetgeving bestudeerd en onderzocht welke amendementen op de bestaande wetgeving gedaan kunnen worden. Op het gebied van investeringen zijn ruim dertig concrete voorstellen gedaan. De uitkomsten zijn gepresenteerd aan het parlement.

Daarnaast is het project "*An Innovative Taxation System for Belarus*" van start gegaan. In februari 2018 is er een werkgroep opgericht welke de bestaande belastingwetgeving heeft geanalyseerd en op basis van internationale ervaringen en diverse brainstormsessies is de uitkomst "*The Concept of Tax and Budgetary Reform for Belarus*" gepubliceerd op de volgende [website:<http://liberty-belarus.info/ekonomika-belarusi/byudzheto-nalogovaya-politika/item/3956-innovatsionnaya-byudzheto-nalogovaya-politika-belarusi-kak-faktor-realizatsii-srednesrochnoj-strategii-razvitiya-belarus-100-milliardov>](http://liberty-belarus.info/ekonomika-belarusi/byudzheto-nalogovaya-politika/item/3956-innovatsionnaya-byudzheto-nalogovaya-politika-belarusi-kak-faktor-realizatsii-srednesrochnoj-strategii-razvitiya-belarus-100-milliardov).

Hoewel een klein deel van de voorstellen zoals gepresenteerd zijn overgenomen in de belastingwetgeving van Wit-Rusland worden in 2019 nieuwe initiatieven ondernomen op het gebied van het financieel beleid in Wit-Rusland.

> Project II: Weekend seminar

In het weekend van 21 en 22 april organiseerde het Mises Center een seminar met het thema: "*Advocacy tools to integrate Freedom Agenda into legislation in Big Government Countries*". Deelnemers aan dit seminar bestonden uit vertegenwoordigers vanuit politieke partijen en NGO's maar ook universitaire docenten, studenten en ondernemers. Onderwerpen die tijdens het seminar aan bod kamen waren: belastingen, het economisch beleid, het sociale vangnet en de vrije markteconomie.

> Project III: Promotie

VVD Internationaal/HvS ondersteund het Mises Center ook bij de publicatie van onderzoeken. Bijvoorbeeld via social media of de publicatie van 84 artikelen in diverse onafhankelijk media. Mises Center maakt daarnaast regelmatig gebruik van podcasts met liberale denkers in Wit-Rusland betreffende staat van de liberale agenda in Wit-Rusland, het Post-Sovjet gebied en de Europese Unie. Tijdens deze podcasts worden thema's zoals: onderwijshervormingen, belastinghervormingen, economische groei, een vrije markteconomie en politieke competitie besproken. In februari tot oktober 2018 zijn er 136 uitzendingen geweest.

> Project III: Zomerschool

Van 27 tot en met 30 juli 2018 vond de jaarlijkse zomerschool plaats met als thema: *"Capitalism for Belarus. Lessons and Challenges of the Modern World"*. Dit jaar kende de zomerschool 41 deelnemers vanuit alle delen van Wit-Rusland.

Onder de deelnemers waren ondernemers, vertegenwoordigers van NGO's, universitair docenten, studenten en opiniemakers. VVD-expert Liesje Schreinemacher was als gastspreker tijdens de zomerschool aanwezig.

Oekraïne

In 2018 heeft VVD Internationaal/HvS geen activiteiten ontplooid in Oekraïne. Gedurende dit jaar is het politieke systeem in Oekraïne volatiel gebleken. Voor opkomende liberale partijen is het moeilijk gebleken om in te stappen in het politieke speelveld in Oekraïne door de aankomende presidentsverkiezingen. Daarom is er in 2018 voor gekozen op de blik te richten op de opkomst en ontwikkelingen van nieuwe liberale partijen in Roemenië. Na de presidentsverkiezingen zal VVD Internationaal/HvS in gesprek gaan met partners in de regio of er de mogelijkheid is tot de ondersteuning van (nieuwe) liberale partijen in Oekraïne.

Polen

In 2016 is VVD Internationaal/HvS voor het eerst gaan samenwerken met Nowoczesna, een nieuwe Poolse politieke partij, die zowel in Polen als in de Oost-Europese regio een voorbeeldfunctie vervult in het beschermen van democratische waarden. VVD Internationaal/HvS ondersteunt deze positieve ontwikkeling graag door in te zetten op capaciteitsopbouw van deze partij.

› Canvas – en Datatraining

In 2018 heeft Nowoczesna door Polen bijeenkomsten georganiseerd voor de campagnevrijwilligers om hen te trainen in canvassen en het analyseren van data. Deze directe methode van campagnevoeren is voor Nowoczesna een (aangetoonde) effectieve manier om direct met kiezers in gesprek te gaan.

› Kandidatentraining lokale verkiezingen

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 werden op 11,12,13 en 14 juni 2018 een groot deel van de kandidaten getraind op het gebied van media-optredens en het voeren van een debat. Daarnaast werd er ook aandacht besteed aan diverse technieken voor het vertellen van het persoonlijke verhaal.

› Workshop fundraising and campaigning

Op 15 en 16 september 2018 werd er voor de (mogelijke) kandidaten van Nowoczesna een training georganiseerd over de verschillende aspecten van de campagne. Onderwerpen als het persoonlijk verhaal, het ontwerpen van een campagnestrategie, het aanspreken van de potentiële kiezer en de inzet van verschillende campagnemiddelen kwamen tijdens deze training aan bod.

› Canvas- en Datatraining II

In navolging van de Canvas- en Datatraining in het voorjaar van 2018 organiseerde Nowoczesna in het najaar van 2018 wederom door heel Polen bijeenkomsten voor de campagnevrijwilligers om hen te trainen in het canvassen en het analyseren van data voortvloeiend uit het canvassen. Deze directe methode van campagnevoeren is voor Nowoczesna een (aangetoonde) effectieve manier om direct met kiezers in gesprek te gaan.

› ALDE Congres

Om Nowoczesna te ondersteunen in haar voorbeeld functie in de regio heeft VVD Internationaal/HvS in 2018 opnieuw bijgedragen aan de aanwezigheid van de partijtop van Nowoczesna op het najaarscongres van de ALDE partij in Madrid. Op deze wijze kan de partij kennismaken met nieuwe partners uit de regio en haar internationale netwerk verstrekken.

Hongarije

› Momentum Media & Campagnetraining

Begin 2017 maakte de nieuwe liberale beweging Momentum furore in Hongarije door een succesvolle campagne te organiseren (NOlimpia) tegen de mogelijk komst van de Olympische Spelen in Boedapest in 2024. Momentum, opgericht door een groep jonge Hongaarse studenten en 'young professionals', zette zich daarmee op de kaart als het nieuwe geluid tegen het groeiend 'illiberalisme' in de Hongaarse politiek.

In 2018 nam Momentum deel aan de Hongaarse parlementsverkiezingen. In de voorbereiding op deze verkiezingen werden zowel het bestuur als hooggeplaatste kandidaten op lijst getraind door VVD-experts. Van 2 tot 4 februari 2018 begeleidde Pim van Strien, hoofd communicatie en strategie op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het bestuur en de kandidaten bij het opstellen van een gedegen mediastrategie en de persoonlijke presentatie in de media. Mark van de Anker, Haya-trainer en Bas Erlings, hoofd strategie van de VVD, evalueerde met het bestuur en de campagneleiders de voorlopige campagne en gaven samen met hen vorm aan de grondcampagne van Momentum.

Hoewel Momentum tijdens de parlementsverkiezingen geen zetel wist te bemachtigen doet de partij een gooi naar een stoel in Europees Parlement. Net als de partij Nowoczesna in Polen kan Momentum dienen als een lichtend voorbeeld in de Oost-Europese regio. Een stabiel tegenwicht ten aanzien van de almaar groeiende ondemocratische tendensen in de Centraal- en Oost-Europese regio. In 2019 ondersteunt de VVD Internationaal/HvS Momentum verder in de capaciteitsopbouw van de partij en het scouten en het trainen van politiek talent op nationaal en regionaal niveau.

Roemenië

› Fact-finding Roemenië

De Red-Roemenië Partij (Uniunea Salvați România) is opgericht in 2016 en komt vanuit de Red-Boekarest Partij die in 2016 25% van de stemmen kreeg in de lokale verkiezingen. De missie van de Red-Roemenië Partij is om de corruptie in het land hard aan te pakken. In de landelijke verkiezingen van 2016 werd USR de derde partij van Roemenië met bijna 9% van de stemmen. Op dit moment bezit USR 30 van de 326 zetels in het parlement en 13 van de 134 zetels in de Senaat. USR voert oppositie en wordt geleid door partijleider Dan Barna.

Van zaterdag 29 september tot en met maandag 1 oktober heeft VVD Internationaal/HvS een bezoek gebracht aan USR. Doel van dit bezoek was om nader kennis te maken met de partij. Na deze *fact-finding* lijkt een eventueel partnerschap tussen VVD Internationaal/HvS en USR in 2019 mogelijk. Daarbij zal de focus voornamelijk liggen op de kennisdeling op het gebied van het opbouwen van een gedegen campagnestructuur en de opleiding en training van campagneleiders.

TRILATERALE PROGRAMMA'S

Partnership Days

In mei 2018 vonden de Partnership Days plaats. Tijdens het congres van de VVD organiseert VVD Internationaal/HvS deze jaarlijkse Partnership Days, waarbij zusterpartijen en liberale regionale organisaties de mogelijkheid krijgen om kennis en ervaringen uit te wisselen over verschillende onderwerpen en om eventueel toenadering te zoeken voor een toekomstig samenwerkingsverband.

Een extra aspect van de Partnership Days 2018 was dat de internationale partners konden zien hoe een politieke partij een groot congres organiseerde. Het programma gedurende de vrijdag bevatte voornamelijk elementen van talentmanagement en capacity building. Buiten de mogelijkheden om kennis uit te wisselen en te netwerken organiseerde VVD Internationaal/HvS ook een paneldiscussie voor de deelnemers van de Partnership Days waarbij het onderwerp *the priorities for the Dutch foreign policy* werd behandeld samen met verschillende ambassadeurs van de partnerlanden, Anne Mulder, Bente Becker, Hans van Baalen en Stef Blok. In de bijlage vindt u het gerealiseerde programma.

Europadag

Ook in 2018 waren de Partnership Days weer succesvol daarom werd besloten om later in het jaar 2018 nog een evenement te organiseren in het kader van kennisdeling op internationaal gebied. Ditmaal organiseerde VVD Internationaal/HvS de Europadag. Hierbij werden zowel internationale gasten, VVD-Europarlementariërs als VVD-leden uitgenodigd om samen met elkaar in debat te gaan over verschillende thema's binnen de Europese Unie. Zo waren onder andere machtspolitiek binnen de Europese Unie, conditionaliteit van EU - landbouwsubsidies en economie en innovatie thema's van debat. Voorafgaand aan het de verschillende panelsessies vond een ontmoeting plaats tussen Mark Rutte en de internationale gasten waarbij gesproken werd over het belang van regionale samenwerking tussen de liberale politieke partijen in Europa. Na afloop van het evenement werd er door zowel binnen- als buitenlandse gasten uitvoerig gediscussieerd over de rol van de Europese Unie en de rol die politieke partijen hier moeten innemen.

Gaypride Uitwisseling

Ook in 2018 heeft VVD Internationaal/HvS een programma voor internationale gasten georganiseerd om aanwezig zijn tijdens de Amsterdam Pride en een bezoek te brengen aan Nederlandse organisaties die zich inzetten voor de acceptatie en bevordering van de LHBTI+-gemeenschap. Ditmaal waren er twee gasten uit Bulgarije, welke zich aldaar inzetten voor de LHBTI+-gemeenschap. Naast een bezoek aan de Canal Pride, is er uitvoerig gesproken met het COC, de John Blankenstein Foundation, de Workplace Pride Foundation en het VVD Thematisch Netwerk LHBT tezamen met VVD-Tweede Kamerlid Dilan Yeşilgöz.

Voorafgaand aan dit bezoek heeft een Nederlandse delegatie de Sofia Pride bezocht in Bulgarije. Deze uitwisseling is een samenwerking tussen VVD Internationaal/HvS, FNF en het Europees netwerk 'Liberals for Equality'. Focus is de uitwisseling tussen experts van het LHBTI-netwerk binnen de VVD en LHBTI-activisten uit Bulgarije. Tijdens deze ontmoetingen stonden netwerkverbreding, het opbouwen van een professionele organisatie en lobby/advocacy centraal.

European Liberal Forum

Sinds 2016 zijn VVD Internationaal/HvS en ELF een samenwerking aangegaan waarin projecten zijn gerealiseerd gericht op het bevorderen van regionale samenwerking in Oost-Europa en de Balkan. In 2018 zijn er drie projecten gerealiseerd.

> A Liberal Dialogue for Europe

Het doel van dit project is het faciliteren van de dialoog met kiezers door middel van open vier toegankelijke workshops over de uitdagingen waar Europa zich geconfronteerd mee ziet. Ruim 150 deelnemers uit Polen, Oekraïne, Duitsland, Slowakije, Hongarije, Tsjechië, Roemenië, Estland, Zweden en IJsland namen deel aan de vier workshops in Warschau, Ruda Slaska, Sopot en Krakau. Alle workshops zijn voorbereid en gegeven door de professionele trainer Magdalena Brukwińska. De uitkomst van de bijeenkomst was een helder overzicht van de onderwerpen welke van belang zijn in de campagne voor de Europese Parlementsverkiezingen. Daarnaast is de samenwerking tussen de liberale partijen in Centraal-Europa nog hechter geworden en zullen zij deze samenwerking in 2019 vormgeven door een gezamenlijk evenement te organiseren en regelmatig samen te komen voor strategiebijeenkomst in aanloop naar de Europese Parlementsverkiezingen.

> Tell Me Your Story

Het doel van dit project is kennisdeling en de uitwisseling van ervaringen tussen liberale partijen op het gebied van permanent contact tussen de kiezer en politieke partijen gebaseerd op de techniek 'storytelling' en emoties. Een gevestigde liberale partij, zal gekoppeld worden aan nieuwe opkomende liberale partij. Op deze wijze zullen beide partijen profiteren van de kennisuitwisseling en zo op een effectieve manier gedurende de permanente campagne communiceren met de kiezer. Gedurende 2018 hebben er 4 workshops plaatsgevonden in onder andere in achtereenvolgens Krakau, Warschau, Wroclaw en Warschau.

› Graduate Program I & II

Het Graduate Program richt zich op Europees leiderschap en de focus tijdens het programma lag dan ook op het vertellen van het persoonlijk verhaal, het voeren van een persoonlijke campagne en de omgang met traditionele media en social media. De eerste training vond plaats in september 2018 in Den Haag. 15 deelnemers uit heel Europa namen deel aan het programma. Trainingen tijdens het eerste deel van het Graduate Program werden gegeven door Lennart Salemink, Jan Huitema en Daniel Tanahatoe.

Het tweede deel van het Graduate Program vond plaats in november 2018 in Brussel. Tijdens deze training maakte de deelnemers kennis met de werkzaamheden in het Europees Parlement. Daarnaast werden de deelnemers door Haya-trainer Bartho Boer getraind in het vertellen van een persoonlijk verhaal. Het Graduate Program werd afgesloten met een uitgebreide training in omgang met de media door expert Radu Magdin.

Regional Expert Network

Het doel van dit project is train-de-trainers op het gebied van partijorganisatie, campagne en communicatie. Gedurende drie workshops maken zij kennis met deelnemers van andere liberale partijen uit de regio Zuidoost-Europa, nemen de deelnemers actief deel aan trainingen gegeven door experts op het gebied van partijorganisatie, communicatie en campagne en worden zij aangemoedigd de vergaarde kennis tijdens deze sessies uit te rollen de eigen liberale politieke partij. De eerste sessie gericht op partijorganisatie en vrijwilligersmanagement vond plaats in maart 2018. De tweede sessie met thema campagne vond plaats in juni. De laatste sessie, waarin geheel de focus lag op strategische communicatie en het vertellen van het persoonlijk verhaal vond plaats in september 2018.

Regional MP training

In samenwerking met HNS (Kroatië), ANO (Tsjechië) en de stichting IPPS (Tsjechië) is van 11 tot en met 13 november 2018 in Praag, Tsjechië de Regional MP Training georganiseerd. De training is erop gericht om de kennisdeling tussen (kandidaat) parlementsleden uit Centraal- en Oost Europa te bevorderen en zo het netwerk te versterken. Tijdens deze training was er in het bijzonder aandacht voor het vertellen van het persoonlijk verhaal. VVD-expert Kamran Ullah en VVD-Tweede Kamerlid Hayke Veldman namen de (kandidaat) parlementsleden mee in de verschillende technieken. Daarnaast oefende de Roemeense communicatie-expert Radu Delicote verschillende interview -en debattechnieken met de deelnemers.

Tripartiete samenwerking via de Europese familie

VVD Internationaal/HvS is ook actief binnen de Europese politieke familie (ALDE), de ontmoetingsplaats voor zusterpartijen van de VVD in en om Europa. Dit platform wordt onder andere gebruikt voor capaciteitsopbouw maar bovenal op het gebied van kennisdeling. Europa staat voor een aantal grote uitdagingen. Te denken valt aan het migratievraagstuk, klimaatverandering en de strijd tegen het populisme. Deze uitdagingen kan geen enkel land alleen het hoofd bieden. Binnen het netwerk zoekt VVD Internationaal/HvS dan ook actief de samenwerking op deze thema's. Tijdens de ALDE Council in Sofia in april 2018 nam VVD-

Tweede Kamerlid Dilan Yeşilgöz deel aan een paneldiscussie over klimaatverandering. Maar er werd in 2018 ook hard gewerkt binnen de Europese politieke familie aan het verkiezingsmanifest in aanloop naar de Europese Parlementsverkiezingen onder tijdens het ALDE Congres in Madrid.

LIBSEEN: Ten years of international cooperation

Van dinsdag 18 september tot en met donderdag 20 september 2018 kwamen de partners en leden van het Liberal South East European Network (LIBSEEN) samen in Skopje, Macedonië om stil te staan bij het tienjarig jubileum van LIBSEEN. Er werden tijdens dit evenement diverse paneldiscussies georganiseerd over andere coöperatie op het gebied van *capacity building* binnen de regio, de samenwerking binnen de NATO en over immigratie.

Liberal International

Binnen Liberal International (LI) zijn liberale organisaties en politieke partijen wereldwijd verenigd. Het samenwerkingsverband werd in 1947 opgericht. LI fungeert sindsdien als forum voor het bespreken van het liberale gedachtegoed en als netwerk voor de verspreiding van de liberale beginselen en het ondersteunen van liberale partijen. Leden van LI zijn met elkaar verbonden door: respect voor mensenrechten, vrije en eerlijke verkiezingen, rechtvaardigheid, tolerantie, duurzaamheid, een vrije markt economie en vrije handel. Momenteel kent LI meer dan 100 leden. Hiervan zijn 64 politieke partijen volledige lid en genieten er 25 de 'Observer Status'. ALDE voorzitter Hans van Baalen is erevoorzitter van LI. Elke zes maanden komt LI bijeen; eens in de achttien maanden is er een congres.

Dit jaar vonden de congressen van LI plaats in Berlijn (22-24 juni) en Dakar (28-30 november). In 2018 heeft de VVD Internationaal LI ondersteund met het organiseren van congressen, het leveren van sprekers en een start gemaakt met de organisatie van de LI/VVD Internationaal Academy. Vanaf 2019 zal deze academie een jaarlijks terugkerend evenement worden waarbij politieke talenten uit de verschillende regio's getraind worden in politieke vaardigheden.

Daarnaast stonden de twee Liberal International evenementen in het teken van de van kennisuitwisseling tussen de ALF (Arab Liberal Federation) en Liberal International. Het doel van deze kennisuitwisselingen is het opzetten van debat over 'best-practises' en het uitwisselen van kennis en informatie over het onderhouden van een goed regionaal netwerk. In Berlijn vond een eerste ontmoeting plaats tussen de nieuwe voorzitter en Executive Director van ALF en de top van Liberal International en het Afrikaans Liberal Network.

Tijdens verschillende bilaterale ontmoetingen zijn de beloftes uitgesproken om intensiever te gaan samenwerken. In Senegal is hier een vervolg op gekomen en zijn de ontmoetingen met de ALN en LI concreter geworden. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het gezamenlijke ALN-ALF congres in Marrakech welke zal plaatsvinden in maart 2019. De banden tussen ALN en ALF zijn warm, echter is er nog veel werk te verzetten om ervoor te zorgen dat beide organisaties effectiever worden in het organiseren van evenementen, omgang met lid partijen en het stellen van realistische doelen.

VVD-LI-DA kennisuitwisseling

Op basis van een eerste succesvolle kennismaking in 2017 en een daaropvolgend bezoek aan Nederland, is VVD Internationaal/HvS de samenwerking met de Democratic Alliance uit Zuid-Afrika verder aangegaan. De DA is de meeste succesvolle liberale partij op het Afrikaanse continent en een drijvende kracht achter het African Liberal Network (ALN). Het ALN is een directe partner van de Arab Liberal Federation (ALF), die de VVD ondersteunt via het Shiraka-programma. Eind 2018 bezocht een delegatie van VVD Internationaal/HvS het hoofdkantoor van de DA in Kaapstad. Gedurende het driedaagse programma werden verschillende gesprekken met ieder een ander thema georganiseerd om kennisdeling tussen de DA en VVD mogelijk te maken. De belangrijkste thema's tijdens het bezoek waren: effectief talentmanagement, partijstructuur, marketing en verkiezingstechnologieën. Beide partijen hebben expertise op verschillende gebieden en vaardigheden beiden experts of dit gebied af, zo kon effectief kennis gedeeld worden. Op internationaal gebied werden afspraken gemaakt om samen de LI Academy op te zetten. Een academie voor jonge opkomende politici in de verschillende regio's, te beginnen met Afrika en het Midden-Oosten.

MIDDEN-OOSTEN EN NOORD-AFRKA

NPPP SHIRAKA BUDGET

Arab Liberal Federation (ALF)

In 2018 heeft de VVD de samenwerking met het Arab Liberal Federation voortgezet met de volgende activiteiten:

> ALF General Assembly Amman

Gedurende 14 en 15 april 2018, vond de eerste van de twee jaarlijkse Algemene Vergaderingen van de Arab Liberal Federation en de Arab Youth Union for Freedom and Democracy plaats in Amman, Jordanië. Het evenement had als overkoepelende thema: 'Cooperation between MENA and Europe from Liberal Political and Economic Perspectives'. Tijdens deze Algemene Vergadering waren verschillende politieke partijen uit het Midden Oosten en Noord Afrika aanwezig die gezamenlijk in gesprek ging over politieke thema's. De politieke en maatschappelijke partijen/organisaties uit Marokko, Mauritanië, Tunesië, Egypte, Somalië, Jordanië, Libanon en Palestina.

Gedurende het evenement vond internationale kennisdeling op verschillende vlakken plaats. Zo was een belangrijk onderdeel de aanwezigheid van verschillende Europese partijen en algemene Liberale organisaties namelijk: Liberal International, VVD Internationaal, Friedrich Naumann Foundation en het Swedish Liberal Center. Daarnaast was ook de Egyptian Center for Public Policy Studies (ECPPS) aanwezig, deze organisatie is geen lid van de ALF maar werd wel uitgenodigd om hun liberale kijk op de economie te delen. Namens de ECPPS gaf Ahmed Abdelwahab, een kijk op de toekomstige economische samenwerkingen tussen de MENA regio en Europa. Hier sloot Yusuf Mansur, voormalig Minister van Economische zaken in Jordanië, op aan met een presentatie over de verschillende handelsverdragen tussen Europa en de MENA landen, met een focus op de uitdagingen en kansen hiervan.

Gedurende het evenement werden nog andere sessies gehouden op het gebied van samenwerking tussen de MENA regio en Europa. Onder andere migratie, onderwijs en banen vormden onderwerpen van gesprek. Naast het feit dat er gesproken werd over deze onderwerpen, kregen de delegatieleden ook de mogelijkheid om hun kijk op de verschillende onderwerpen te geven. Het evenement werd traditioneel afgesloten met de halfjaarlijkse vergaderingen van de ALF en de AYUFD. Gedurende de vergadering van de ALF werd een nieuw bestuur gekozen, ditmaal onder de leiding van Dr. Hassan Abyaba, tevens woordvoerder van de liberale politieke partij Union Constitutionnelle.

› ALF General Assembly Tunis & Publicatie ALF rapport

De tweedaagse conferentie 'Cooperation between MENA and Europe: Education and Development' die van 22 tot en met 24 november plaatsvond in Tunesië was de tweede ALF conferentie van 2019. De conferentie werd georganiseerd door de ALF en AYUFD in samenwerking met de FNF en VVD Internationaal/HvS. Er waren verschillende senior leden aanwezig van politieke en maatschappelijke partijen uit Marokko, Mauritanië, Tunesië, Egypte, Somalië, Jordanië, Libanon en Palestina. Gedurende de conferentie werd gesproken over mogelijke samenwerkingen, werden politieke ervaringen gedeeld en netwerken vergroot. Tijdens de Algemene Vergadering van de Arab Liberal Federation werd stilgestaan bij verschillende perspectieven op onderwijs en wat de MENA regio en Europa van elkaar kunnen leren. Dit onderwerp werd uitgebreid besproken en ingeleid met een workshop over de uitdagingen en kansen van het onderwijssysteem in Tunesië. Een uitdaging binnen het Tunesische onderwijssysteem is het behouden van studenten, op dit moment gaan mensen nog altijd veel naar het buitenland om door te studeren. Het probleem werd erkend door meerdere studenten van de politieke partijen uit de MENA.

Het tweede gedeelte betrof een sessie over 'education promotes individual freedom and equality: A Case Study on Tunisia'. Hier gingen de verschillende delegatieleden in op de belangrijke functie van onderwijs in het verkrijgen van vrijheden in de verschillende landen. Er ontstonden verschillende discussies over hoe onderwijs hier het beste aan kan bijdragen en waar de kansen liggen om dit te verbeteren. In het laatste gedeelte van de dag gaven het Kamerlid Judith Tielen van de VVD en Chardia Al Mhirs, onderwijsdeskundige bij politieke partij Afek Tounes, hun kijk op het Nederlands onderwijssysteem in vergelijking met de Tunesische onderwijssystemen in het Midden Oosten.

Gedurende de tweede dag gaf VVD Kamerlid Judith Tielen nog een presentatie over 'Good Education for Sustainable Development and Market Needs'. Deze presentatie werd gevolgd door de presentatie van het ALF policy paper 'Cooperation between MENA region & Europe in education and development' geschreven door [REDACTED]

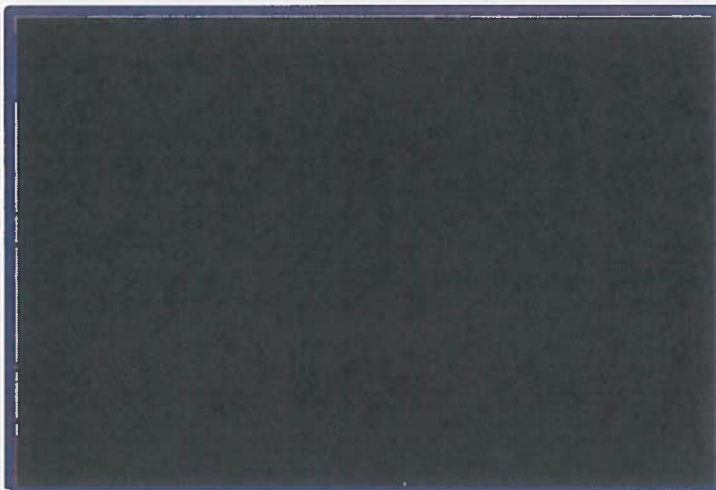
[REDACTED] In dit beleidsdocument werd na onderzoek verschillende aanbevelingen gedaan op basis van vergelijkingen tussen het onderwijs in Europa en het

Midden Oosten. Een van de vooruitstrevende aanbevelingen was het inzetten op E-learning en meer samenwerking tussen publieke en private onderwijsinstellingen. Het document is gepubliceerd en verspreid onder de lidpartijen.

Het evenement werd afgesloten met de Algemene Vergaderingen van de Arab Liberal Federation en de Arab Youth Union for Freedom and Democracy. Hier worden ieder halfjaar de belangrijkste zaken van ALF en AYUFD besproken. De GA vormt het orgaan van ALF waarin het de koers voor de komende jaren bepaald. Dit jaar zijn onder andere een economische commissie en een commissie die vooral kijkt naar welke activiteiten van belang zijn voor ALF.

> ALF uitwisseling ALN congres

De relaties tussen de Arab Liberal Federation en de Arab Youth Union For Freedom and Democracy enerzijds en het African Liberal Network anderzijds worden steeds beter. Voor ALF is het contact met ALN erg belangrijk gezien het feit dat dit netwerk een aantal stappen verder is als het gaat om communicatie met leden, het organiseren van evenementen en het politieke belang van de organisatie. Gedurende de ALN conferentie in Accra nam een delegatie van de ALF deel aan verschillende programma onderdelen en werd er een specifieke thema sessie georganiseerd.

Deze panelsessie over *discussion on intra-Arabic trade: challenges and opportunities* vond plaats met de toemalige

Tijdens dit gesprek werden onder andere de resultaten van het onderzoek van de Arabische Liberale Federatie over inter-Arabische handel besproken en de kansen voor Afrika hierin. Daarnaast vonden er verschillende bilaterale ontmoetingen plaats tussen de leiders van ALN en de leider van ALF.

› ALF uitwisseling LI, ALDE & ALN congres

Als een partner op het gebied van kennisuitwisseling tussen de ALF (Arab Liberal Federation) en Liberal International heeft de VVD twee delegaties van de top van het ALF-bestuur geleid zowel aan Berlijn (22-24 juni) als aan Dakar (28-30 november). Daarnaast bezocht een vertegenwoordiger van het ALF bestuur het ALDE congres (8-10 november) in Madrid. Het doel van deze kennisuitwisselingen is het opzetten van debat over 'best-practises' en het uitwisselen van kennis en informatie over het onderhouden van een goed

regionaal netwerk. In Berlijn vond een eerste ontmoeting plaats tussen de nieuwe voorzitter en Executive Director van ALF en de top van Liberal International en het Afrikaans Liberal Network. Tijdens verschillende bilaterale ontmoetingen zijn de beloftes uitgesproken om intensiever te gaan samen. In Senegal is hier een vervolg op gekomen en zijn tijdens de ontmoetingen met de ALN en LI concrete afspraken gemaakt. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het gezamenlijke ALN-ALF congres in Marrakech begin maart 2019. De banden tussen ALN en ALF zijn warm, echter is er nog veel werk te verzetten om ervoor te zorgen dat beide organisaties effectiever worden in het organiseren van evenementen, omgang met lid partijen en het stellen van realistische doelen.

Reden onderbesteding: Doordat er zowel binnen VVD Internationaal als de Friedrich Naumann Foundation interne personeelwisselingen plaatsvonden heeft men in goed overleg met de Arab Liberal Federation er voor gekozen om de publicatie van het ALF rapport te laten plaatsvinden tijdens de tweede Algemene Vergadering in Tunesië. Hierdoor werd één conferentie minder dan gepland georganiseerd.

Arab Youth Union for Freedom and Democracy

De Arab Youth for Freedom and Democracy (AYUFD) is de jongeren vleugel van de Arab Liberal Federation. Ook in 2018 heeft VVD Internationaal/HvS AYUFD ondersteund om een nieuwe generatie politiek leiders op te leiden. In 2018 werden verschillende leden van het hoofdbestuur van de AYUFD in contact gebracht met belangrijke spelers in het internationale web. Hierbij werd ingezet op internationale kennisdeling en het vergroten van het AYUFD netwerk.

› Delegatie IFLRY GA Barcelona

In November 2018 vond in Barcelona de Algemene Vergadering van 'The International Federation of Liberal Youth' (IFLRY) plaats. In het kader van politieke ondersteuning van liberale jongeren in de MENA regio besloot VVD Internationaal/HvS dit evenement te ondersteunen. Dankzij VVD Internationaal/HvS was voor jongeren, verbonden aan het liberaal gedachtengoed, mogelijk om deze vergadering bij te wonen en zo hun netwerk te vergroten. Gedurende conferentie was er een informatief programma waarbij verschillende

discussies werden georganiseerd met het overkoepelende thema 'The Open Society: How It Looks Like & Why It Matters?'. Deze conferentie stond stil bij de belangrijkste aspecten van de open society zoals: gelijkheid, migratie, debat en economische en politieke systemen. Over dit thema werden ideeën en praktische politiek ideeën uitgewisseld.

Naast dat dit evenement een goede gelegenheid was voor liberale jongeren om te netwerken was het ook een moment voor het leiderschap van AYUFD en haar partners om bij elkaar te komen. Gedurende deze bijeenkomst werd teruggeblikt op het afgelopen jaar en toekomstplannen verder uitgewerkt.

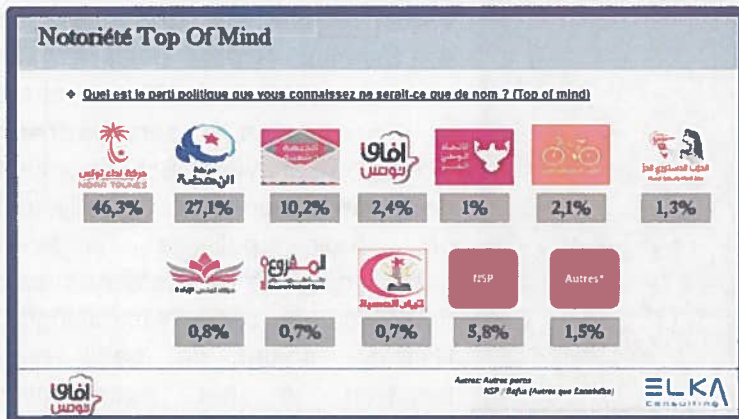
Reden onderbesteding: Doordat er zowel binnen VVD Internationaal als de Friedrich Naumann Foundation interne personeelwisselingen plaatsvonden heeft men in goed overleg met de Arab Youth Union for Freedom and Democracy besloten om de activiteiten slechts te richten op het versterken van het internationale netwerk zoals hierboven beschreven. Voor 2019 staan concrete plannen op de rails om de uitvoering van projecten succesvol te maken.

Tunesië

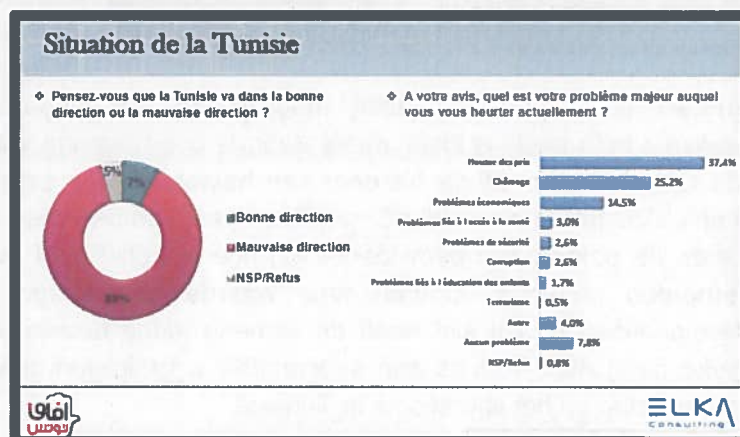
› Kiezersonderzoek Afek Tounes

Door een succesvolle samenwerking van VVD Internationaal/HvS, is de ondersteuning en coördinatie van Afek Tounes door internationale liberale partners substantieel toegenomen.

De relatie tussen VVD Internationaal/HvS en de politieke partij Afek Tounes is op dit moment uitstekend. Dit blijkt uit de verschillende projecten die dit jaar weer georganiseerd zijn.

In 2019 zullen er in Tunesië onder andere andere parlementsverkiezingen gehouden worden. VVD International/Hvs gaat een bijdrage leveren aan de Tunesische parlementsverkiezingen door middel van het versterken van capacity-building. Het eerste project dat hier raakvlak mee had waren het ondersteunen van twee kiezersonderzoeken, uitgevoerd door ELKA consulting.

Uit dit kiezersonderzoek, uitgevoerd door middel van questionnaires, vraggesprekken en

kwalitatief onderzoek, bleek dat Afek Tounes Uit de resultaten bleek dat Afek Tounes als een sterke voorvechter op het gebied van gezondheidskwaliteit en dat de partij dichtbij de mensen staat. Aan de andere kant zien mensen in Afek als een partij die vooral voor de rijken opkomt. Deze resultaten bood Afek Tounes verschillende handvaten om te gebruiken tijdens de aankomende verkiezing, namelijk op welke basisprincipes de partij kan terugvallen. Daarnaast heeft het onderzoek een realistisch beeld geschept van de *notority* van de partij.

› Digital Communication Liberalism

Het tweede project *Digital communication liberalism* was een direct gevolg van het bovenstaand kiezersonderzoek project. De vergaarde data werd ingezet in de verschillende filmpjes die liberalisme moeten verduidelijken in Tunesië. Dankzij het kiezersonderzoek werd duidelijk welke onderwerpen voor mensen een belangrijke rol spelen en op basis daarvan werden verschillende 'simpele' liberalisme boodschappen gemaakt. In Tunesië is het nog altijd zo dat het woord 'liberalisme' moeilijk te gebruiken is vanwege de grote negatieve connotatie van dit woord.

› Winter School

Het derde project is de Afek Tounes Winter School. Na het succes van de Summer School besloot VVD Internationaal/HvS de Winter School te ondersteunen in samenwerking met D66. Het Winter School project geeft Afek Tounes de mogelijkheid om haar politieke jongeren Internationaal te ondersteunen door het geven van capaciteitstrainingen. Hiermee steunt de partij haar jongeren in het leren over liberalisme, politieke communicatie, leiderschap en verschillende structuren van de organisatie.

Daarnaast is het de uitgelezen mogelijkheid om jongeren politiek actief te maken. Liberalisme in Tunesië is klein, mede door de overheersing van onder andere het Islamisme op de Universiteiten. Mede hierdoor kan balans worden aangebracht op de universiteiten. Namens VVD Internationaal/HvS gaf Thom van Campen twee dagen training over hoe je als jongeren de politiek kan beïnvloeden en hoe je actief kunt worden. Gebundeld hebben de ondernomen projecten fundamentele waarde toegevoegd aan Afek Tounes en haar professionalisering. Tot slot heeft de samenwerking tussen VVD Internationaal/HvS en de politieke partij Afek Tounes een substantiële bijgedragen geleverd aan de verbetering van het perspectief op het liberalisme in Tunesië.

Libanon

Future Movement is een Libanese liberale regeringspartij en levert momenteel de minister-president. De partij zet zich in voor vrijheid van meningsuiting en geloof, gelijke rechten voor vrouwen en verschillende economische hervormingen. VVD internationaal/HvS wilde de partij ondersteunen om zo het liberalisme in Libanon en het Midden-Oosten te bevorderen.

Afgelopen jaar organiseerde de Libanese politieke partij Future Movement (FM), en VVD Internationaal/HvS één gezamenlijk project namelijk: een social media en campagne training in samenwerking met de Friedrich Naumann Foundation. Dit project betrof twee ééndaagse social media trainingen aan de jeugdbeweging van Future Movement (25-30 deelnemers) en het Future Movement media monitoringsteam. Tijdens deze training werden verschillende onderdelen behandeld namelijk:

- Door-to-door
- Campaign Strategy
- Online Identity
- Use of Social Media

Het uiteindelijke doel van deze trainingen was om de campagne tak van Future Movement te ontwikkelen op het gebied van een 'ground campaign' en een verbeterd bewustzijn van een online identiteit van de partij.

Reden van onderbesteding: Vanwege de interne verschuivingen binnen zowel VVD Internationaal/HvS als Future Movement's internationale kantoor bleek het onmogelijk om nog een tweede project te organiseren in het tweede deel van 2018.

Marokko

De bilaterale samenwerking tussen de partijen Union Constitutionnelle en Mouvement Populaire en de VVD Internationaal/HvS is niet tot stand gekomen in 2018. Bilateraal samenwerken met Marokkaanse partijen blijft moeilijk, ook gezien de politieke verhoudingen tussen Nederland en Marokko. Het partijcongres van Mouvement Populaire werd wel bezocht en hier is wederzijdse interesse uitgesproken voor samenwerking in 2019 op het gebied van talentontwikkeling en capaciteitstrainingen.

› School of Democracy

Onder leiding van het Eduardo Frei Stichting en in samenwerking met Bureau de Helling en het NIMAR organiseerde VVD Internationaal/HvS de School of Democracy. Dit project heeft veel overeenkomsten met de Leadership Academy, zoals georganiseerd in Armenië, waarbij jongeren getraind worden op hun politieke vaardigheden. Het verschil met de Leadership Academy is dat de deelnemers niet gebonden zijn aan politieke partijen en afkomstig zijn van de verschillende universiteiten in Marokko. Ten tijde van in drieën verdeeld evenement, ontwikkelden de deelnemers vaardigheden op het gebied van het beïnvloeden van de beleidscyclus, het overbrengen van een politieke boodschap, politieke ideologieën en debatteren. VVD Internationaal/HvS vaardigde tweemaal trainers af namelijk: Rick Nederend en Tweede Kamerlid Zohair El Yassini. Dit project zal, gezien het succes, in 2019 een vervolg krijgen en waar mogelijk worden uitgebreid.

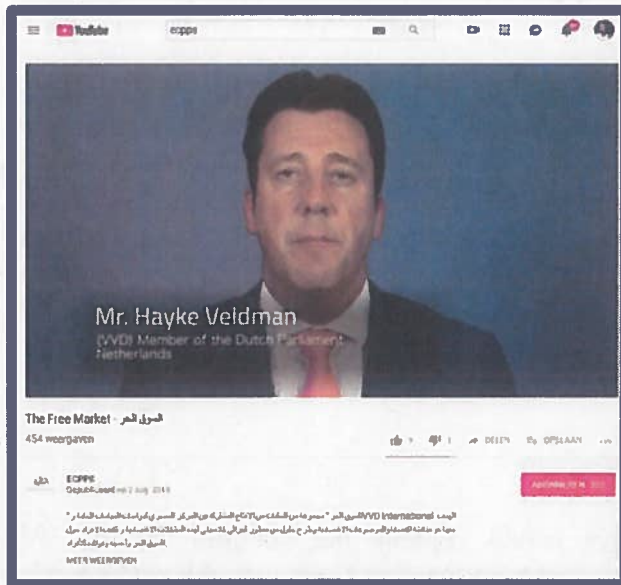
Reden van onderbesteding: Vanwege de interne verschuivingen binnen VVD Internationaal/HvS en de lastige onderlinge relatie bleek het onmogelijk om meerdere evenementen te organiseren in Marokko. Daarnaast staat het liberalisme in Marokko onder druk.

Egypte

› Kennisuitwisseling ECPPS Nederland

The Egyptian Center for Public Policy Studies (ECPPS) is een van de weinige liberale geluiden in Egypte, juist daarom is het van belang om deze organisatie te ondersteunen. Dit deed VVD Internationaal/Haya van Somerenstichting tweemaal in 2018 namelijk door een delegatie in Nederland te ontvangen en door het project 'Free Market Solutions to Egypt's problems' te ondersteunen. Gedurende het bezoek in Nederland werd een programma voor de vierkoppige delegatie neergezet waarbij ECPPS gesprekken had met de Teldersstichting, de Tweede Kamerlid Sophie Hermans, VVD Online Team, The Hague Center for Strategic Studies, het VVD Hoofdbestuur, het VVD Thematisch Netwerk Internationaal en een VVD beleidsmaker. Gedurende deze gesprekken kreeg de delegatie van ECPPS een kijk op hoe een politieke partij in Nederland georganiseerd is, hoe men een liberale boodschap kan communiceren en hoe een denktank zich in Nederland organiseert. Het doel was om kennis te maken met de teamleden van ECPPS en VVD Internationaal/HvS, onderzoek uit te voeren naar verdere samenwerking tussen ECPPS en VVD Internationaal, kennis uit te wisselen met betrekking tot de politieke situatie in Egypte en de bredere MENA-regio. Verder was er kennis uitgewisseld over online advocacy en over de politieke processen in Nederland en de beleidsvorming van de VVD.

> The Free Market Project

Het tweede project bevatte een serie van vijf verschillende video's over een vrije markt en hoe dit in Egypte toe te passen is. In de eerste aflevering was het onderwerp *The Free Market*. VVD Internationaal heeft een bijdrage geleverd aan de video door een Tweede Kamerlid, Hayke Veldman, een deel te laten inspreken. Het uiteindelijke doel is de bevolking in Egypte bewust maken van de mogelijkheden van een vrije markt economie:

- The Free Market: <https://youtu.be/ARDy2TAjbVk>
- Subsidies: <https://youtu.be/bWcy7KsEGXQ>
- Floating exchange rate: <https://youtu.be/ppQne7Bg5Rw>
- Privatization: https://youtu.be/_5zinW_mtPo
- Taxes: <https://youtu.be/qihf1WxhiR8>
- Property rights: <https://youtu.be/ZarL9BcTT-I>

Jordanië

In 2018, van 28 t/m 30 oktober, vond er een *fact-finding* missie plaats in Jordanië. VVD Internationaal/HvS heeft gedurende deze *fact-finding* gesprekken gehad met o.a. de Nederlandse Ambassadeur die enige inzage gaf in het politieke landschap in Jordanië. Echter de lokale organisaties gaven de beste input voor het eventueel opstarten van een samenwerking in Jordanië. Verkregen tips, van SIGI (organisatie gericht op politieke participatie vrouwen), FNF, Free Thought Forum en Shabab42, waren:

- Projecten van, in Jordanië gestationeerde, organisaties moeten voorafgaand aan een nieuw kalender jaar bekend zijn bij de overheid.
- Directe financiering vanuit het buitenland of buitenlandse organisaties levert vragen en problemen op en is in sommige gevallen zelfs verboden.
- Bepaalde onderwerpen worden minder geapprecieerd door de Jordaanse overheid.
- Projecten zijn makkelijker te financieren wanneer de donor praktische kosten direct betaald worden.

VVD en Free Thought Forum kennen elkaar al enige jaren. Deze organisatie heeft de wens uitgesproken (en in 2019 gerealiseerd) om een politieke partij op te richten. FTF is van oorsprong een liberale denktank. In 2018 heeft VVD Internationaal/HvS de *fact-finding* vervolg gegeven door een training 'introduction to liberalism' te organiseren. Gedurende deze training werden 15 leden van de FTF getraind op de verschillende perspectieven binnen het Liberalisme.

PROJECTEN NEDERLAND

Train de Trainer Haya van Somerenstichting

VVD Internationaal/HvS maakt in de uitvoer van projecten voornamelijk gebruik van nationale vrijwilligers die getraind zijn door het talentenprogramma van de Haya van Someren Stichting. Deze trainers worden ingezet tijdens projecten van zowel MATRA als SHIRAKA. Om in de toekomst geplande activiteiten uit te voeren zorgde het project Train de Trainers Haya ervoor dat het toenmalige trainersbestand geconsolideerd bleef en tegelijkertijd kon uitbreiden en nieuwe kennis bijgebracht kon worden. De thema's van dit jaar betroffen: de persoonlijkheden van trainers, het overbruggen van culturele sensitiviteit, verschillende type trainers en andere tips & trics bij het geven van internationale trainingen.

Partnership Days

In mei 2018 vonden de Partnership Days plaats. Tijdens het congres van de VVD organiseert VVD Internationaal/HvS deze jaarlijkse Partnership Days, waarbij zusterpartijen en liberale regionale organisaties de mogelijkheid kregen om kennis- en ervaringen uit te wisselen over verschillende onderwerpen zoals toekomstige samenwerking. Een extra aspect van de Partnership Days 2018 was dat de internationale partners konden zien hoe een politieke partij een groot congres organiseerde. Het programma gedurende de vrijdag bevatte voornamelijk elementen van talentmanagement en capacity building. Buiten de mogelijkheden om kennis uit te wisselen en te netwerken organiseerde VVD Internationaal/HvS ook een paneldiscussie voor de deelnemers van Partnership Day waarbij het onderwerp *the priorities for the Dutch foreign policy* werd behandeld samen met verschillende ambassadeurs van de partnerlanden, Anne Mulder, Bente Becker, Hans van Baalen en Stef Blok. In de bijlage is het programma te vinden.

MATRA NPPP

Europadag

Dit jaar organiseerde VVD Internationaal/HvS de Europadag. Hierbij werden zowel internationale gasten, VVD Europarlementariërs als VVD leden uitgenodigd om samen met elkaar in debat te gaan over verschillende thema's binnen de Europese Unie. Zo waren onder andere machtspolitiek binnen de Europese unie, conditionaliteit van EU landbouw subsidies en economie & Innovatie thema's van debat.

Reden van onderbesteding: De toegekende subsidie voor dit project is niet uitgegeven omdat de voorwaarden uit de beschikking niet overeen kwamen met de doelen van dit project. Zo waren onder andere de internationale gasten afkomstig uit landen niet overeenkomstig uit de landen voorgeschreven in de subsidiebeschikking.

Train de Trainer

VVD Internationaal/HvS maakt in de uitvoer van projecten voornamelijk gebruik van nationale vrijwilligers die getraind zijn door het talentenprogramma van de Haya van Someren Stichting. Deze trainers worden ingezet tijdens projecten van zowel MATRA als SHIRAKA. Om in de toekomst geplande activiteiten uit te voeren zorgde het project Train de Trainers Haya ervoor dat het toenmalige trainersbestand geconsolideerd bleef en tegelijkertijd kon uitbreiden en nieuwe kennis bijgebracht kon worden. De thema's van dit jaar betroffen: de persoonlijkheden van trainers, het overbruggen van culturele sensitiviteit, verschillende type trainers en andere tips & tricks bij het geven van internationale trainingen.

Fact-finding Turkije

Al enkele jaren had VVD Internationaal het plan om *een fact-finding* missie uit te voeren in Turkije. Gezien de politieke situatie is deze meermaals uitgesteld, eind 2018 bleek de situatie geschikt om deze langverwachte fact-finding uit te voeren. In zowel Istanbul als Ankara sprak de delegatie van VVD Internationaal met de Nederlandse vertegenwoordiging, de Friedrich Naumann Foundation en twee lokale liberale organisaties. De een

gevestigd in Istanbul, 3H Movement, is een jongerenorganisatie die kampt met druk vanuit de staat. De tweede organisatie, de Freedom Research Association, gevestigd in Ankara, is een liberale denktank met een relatief groot internationaal netwerk.

De belangrijkste conclusies van de *fact-finding* zijn:

Uit de gesprekken blijkt dat werken in Turkije enkele risico's met zich meebrengt. Turkije is, in tegenstelling tot andere landen waar VVD Internationaal werkt, van veel groter internationaal belang.

De meest voorname partner om mee samen te werken is de Freedom Research Association vanwege de organisatiekracht en afwezigheid van een liberale partij. Als VVD Internationaal besluit projecten uit te voeren in Turkije, moet het zeer behoedzaam te werk gaan en rekening houden met enkele risico's.

Management fee Executive Director ALF

De ALF is een samenwerkingsverband van verschillende liberale Arabische politieke partijen en liberale activisten die streven naar een grotere rol voor liberalisme in hun landen en samenlevingen. De VVD steunt dit initiatief, dat zorgt voor het onderling delen van kennis en informatie aangezien de liberale partijen in de SHIRAKA regio in verschillende fases te vinden zijn, namelijk van ontluikende bewegingen tot stabiele regeringspartijen.

In het kader van professionalisering heeft VVD Internationaal/HvS voorzien in verdere capaciteitsopbouw van het ALF middels het financieel ondersteunen van de 'Executive Director' van het ALF. Dit met als doel het vrijspelen van werkuren zodat deze geïnvesteerd konden worden in de capaciteitsopbouw van het ALF. Deze Executive Director verzorgt de dagdagelijkse taken die gedaan moeten worden om ALF te kunnen onderhouden. Daarnaast is de Executive Director de spin in het web als het gaat om het de twee jaarlijkse Algemene Vergaderingen.

BIJLAGEN

>Partnership Day Programme

Thursday 24th of May 2018

19:00 - 21:00 Dinner with delegates at Restaurant Humphreys Arnhem
19.00 - 19.15 Word of welcome and introduction to the programme
Ruben Brekelmans – *Chair Thematic Network International Affairs / Chair VVD European Elections Programme Committee*

Friday 25th of May 2018

08:00 - 09:00 Breakfast
09:00 - 09:30 Travel to Papendal
09:30 – 10:30 Workshop I Lat ligt Hoger (Set the Bar Higher on Local Talent Management)
Ruben Brekelmans – *Chair Thematic Network International Affairs / Chair VVD European Elections Programme Committee*
Conference room 6, Congress Centre Papendal

10:30 – 11:00 Break
11:00 – 12:30 Workshop II Studio VVD
Chantal Kok – *Policy Advisor European Affairs / Organisation Studio VVD*
Rob Geldof – *Advisor Over Morgen / Organisation Studio VVD*
Barry Hoogezand – *Policy Advisor Ministry of Finance / Studio VVD Alumnus*

Conference room 6, Congress Centre Papendal

12:30 – 13:30 Lunch with **Eric Wetzels** – *VVD Vice-Party Chair*
13:30 – 15:00 Workshop III Exchange of campaign successes
Michiel Krom – *National Board Member for Campaigns*
Speakers attending sister parties

Conference room 6, Congress Centre Papendal

15:00 – 16:00 Tour of the grounds
16:00 – 17:00 Free time
17:00 – 17:30 Registration and welcome drinks for Ambassador's Day
17.30 Start programme Ambassador's Day

› Nasa Stranka Kandidatentraining I

Officiële programma

NAŠA (OUR) Campaign 2018

Hotel Termag Jahorina, Sarajevo

August 24-26, 2018

INTERNATIONAAL

Friday, August 24

Until 18.00 **Arrival to hotel**

18.00-19.30 **Introducing campaign**

(Predrag Kojičić – President of NS, Boriša Falatar – Candidate for President of Federation of BiH)

19.30 **Dinner**

Saturday, August 25

Until 9:30 **Breakfast**

9.30 – 10.30 **Politics of 2018 and political messages in a campaign**

(Nedim Hogić – Research and Development Department NS, Dino Salihagić – Head of PR Office)

10.30 -11.00 **Discussion**

11.00 - 11.15 **Coffee break**

11.15 – 12.15 **Campaign Projection Mathematics**

(Robert Pleše

Nihad Uk, General Secretary NS)

12.15 - 13.15 **How the others perceive us**

(Valicon? Adnan Huskić?)

13.15 – 14.30 **Lunch**

14.30 – 16.00 **Placement of the non-populist messages in a campaign**

(Michiel Krom, National board member VVD – communication and campaign & owner)

16.00 - 16.15 **Coffee break**

16.15 – 17.45 **How to win elections**

(Tim Versnel, city councilor VVD Rotterdam & Owner of PRRR010)

17.45 – 18.15 Discussion

20.00 Dinner

Sunday, August 26

Until 10.00 Breakfast

10.00 – 11.30 Storytelling (VVD trainers)

11.30 - 11.45 Coffee break

11.45 - 13.00 Campaign plan

(Nihad Uk – Head of Election Staff/ interactive session)

13.00 Lunch and departure

Haya van Somerenstichting

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
tel. 070 - 361 30 61

Jaarrapport 2018

Bak
Gev
Der
Dat

leinden

Haya van Somerenstichting, Den Haag

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Bestuursverslag 2018 pagina 3

Bestuurssamenstelling pagina 4

Jaarrekening

Balans per 31 december 2018 pagina 5

Staat van baten en lasten 2018 pagina 6

Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten pagina 7

Overige gegevens

Controleverklaring jaarrekening pagina 18

Bestuursverslag 2018

Het bestuur van de Haya van Somerenstichting wordt gevormd door de hoofdbestuursleden van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD).

WNT-verantwoording 2018 Haya van Somerenstichting

De WNT is van toepassing op de Haya van Somerenstichting. Het voor de Haya van Somerenstichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 1.700,- gerelateerd aan de vrijwilligersvergoeding zoals gedefinieerd door de Belastingdienst.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder,

TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink	Voorzitter
De heer drs. E. J. M. Wetzels	Vice Voorzitter
Mevrouw drs. A. G. van Veen-Koopal	Secretaris
De heer dr. A. van Nimwegen	Penningmeester
De heer M.J.M. Krom	Bestuurslid
De heer A. M. van Rooij	Bestuurslid
De heer L. W. Salemink	Bestuurslid
Mevrouw mr. S. J. A. ter Borg	Directeur

Personeel

De Vereniging VVD heeft tegen betaling twee werknemers aan de stichting ter beschikking gesteld, die een direct aantal formatieplaatsen van 1,85 fte voor het Programma Maatschappelijke Transformatie (Matra) in 2018 vertegenwoordigen.

De dagelijkse coördinatie berust bij de manager internationale zaken die het beleid uitvoert, dat door het bestuur in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken is uitgezet.

Subsidie 2018

Bij de opstelling van de begroting is uitgegaan van de ambities van de Haya van Somerenstichting wat resulteerde in een subsidie aanvraag van in totaal € 794.000,-. Voor het jaar 2018 is een maximaal subsidiebedrag van € 769.243,- afgegeven.

Subsidie verwachting 2018

Sinds 2013 worden de activiteiten van de Haya van Somerenstichting mede gesubsidieerd vanuit de "Wet Financiering Politieke Partijen". De hoogte van de toegekende subsidie is mede afhankelijk van het aantal deelnemende politieke partijen aan het Matra-programma en het aantal zetels dat een politieke partij heeft. De begroting wordt elk jaar budgetneutraal opgesteld. Bij een onderbesteding moet het subsidieoverschot worden terugbetaald aan de subsidiegever. Bij een overschrijding vult de VVD (vereniging) het tekort aan.

Voor het jaar 2019 heeft de Haya Van Somerenstichting een beschikking vanuit de "Wet Financiering Politieke Partijen" ontvangen van € 321.431,-. Voor de samenwerking met zusterpartijen in Zuidelijk- en Oostelijk partnerschapslanden als Pre-Accessielanden zijn door het Ministerie van Buitenlandse Zaken subsidies van respectievelijk € 351.830,- en € 122.400,- afgegeven.

Den Haag, 3 juni 2019

Namens het bestuur van de Haya van Somerenstichting:

Voorzitter

Penningmeester

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

De heer dr. A. van Nimwegen

Hoofdbestuurssamenstelling per 31 december 2018

Partijvoorzitter

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Tijdstip van eerste benoeming 21-5-2016
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 13-11-1973
Beroep Wethouder gemeente Harderwijk
Functie Partijvoorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Vice voorzitter

De heer drs. E. J. M. Wetzels
Tijdstip van eerste benoeming 20-5-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 12-8-1959
Beroep Directeur eigenaar Polyfluor Plastics BV
Functie Vice-voorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Algemeen secretaris

Mevrouw drs. A. G. van Veen-Koopal
Tijdstip van eerste benoeming 24-11-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 17-2-1966
Beroep Directeur stadsdeel Scheveningen
Functie Algemeen secretaris Vereniging VVD, Den Haag

Landelijk penningmeester

De heer dr. A. van Nimwegen
Tijdstip van eerste benoeming 25-11-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 7-1-1969
Beroep Directeur Operations Rabobank
Functie Landelijk penningmeester Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer M.J.M. Krom
Tijdstip van eerste benoeming 29-11-2014
De lopende termijn van benoeming 2e periode
Geboortedatum 5-7-1958
Beroep Eigenaar Michiel Krom Consultancy
Functie Hoofdbestuurslid communicatie en campagne Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer A. M. van Rooij
Tijdstip van eerste benoeming 26-5-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 10-4-1956
Beroep Interim manager / consultant
Functie Hoofdbestuurslid leden- en fondsenwerving Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer L. W. Salemink
Tijdstip van eerste benoeming 26-5-2018
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 22-3-1984
Beroep Manager Metropoolregio Amsterdam
Functie Hoofdbestuurslid opleiding en talentmanagement Vereniging VVD, Den Haag

Balans per 31 december 2018 (na resultaat bestemming)

	2018	2017
(In euro's)		
Activa		
Vlottende activa		
Vordering op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	73.921	0
Rekening courant met VVD	0	100.374
Overige vorderingen	3.772	0
Liquide middelen	142.753	0
	<u>220.446</u>	<u>100.374</u>
Passiva		
Stichtingsvermogen		
Stichtingsvermogen	0	0
Kortlopende schulden		
Schuld aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	0	46.158
Schuld aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken	114.973	54.216
Rekening courant met VVD	93.058	0
Overige schulden	12.415	0
	<u>220.446</u>	<u>100.374</u>

Haya van Somerenstichting, Den Haag

Staat van baten en lasten 2018

	Begroot 2018	Realisatie 2018	Realisatie 2017
(in euro's)			
Baten			
Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	370.000	350.115	268.215
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	424.000	287.827	366.159
Subsidie VVD	0	7.673	0
Totaal baten	<u>794.000</u>	<u>645.616</u>	<u>634.374</u>
Lasten			
Direct			
Directe personeelskosten	97.000	84.143	111.595
Overige directe kosten	538.200	425.391	395.262
	<u>635.200</u>	<u>509.534</u>	<u>506.857</u>
Indirect			
Indirecte personeelskosten	67.800	59.657	54.437
Huisvestingskosten	19.100	20.473	15.306
Bureaunkosten	71.900	55.952	57.775
	<u>158.800</u>	<u>136.082</u>	<u>127.518</u>
Totaal lasten	<u>794.000</u>	<u>645.616</u>	<u>634.374</u>
Saldo van baten en lasten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten 2018

Algemeen

De Haya van Somerenstichting is statutair gevestigd te Den Haag aan de Mauritskade 21.

De stichting heeft als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van activiteiten gericht op ontplooiing en ondersteuning van initiatieven in het buitenland inzake het doen handhaven van de mensenrechten, het doen ontstaan van de parlementaire democratie, ter uitdraging van de liberale gedachte in het algemeen en ten bate van liberale groeperingen en instellingen in andere landen dan Nederland, in het bijzonder -zulks geheel in overeenstemming met de verklaring van de rechten van de mens van 10 december 1948 als vastgesteld door de algemene vergadering van de Verenigde Naties- in hun relatie tot en ten behoeve van de te Den Haag gevestigde Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), alsmede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

De stichting heeft voorts als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van politieke opleidings- en trainingsactiviteiten ten behoeve van de VVD, zomede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

De lasten voor de Haya van Somerenstichting betreffen gedeeltelijk doorberekeningen vanuit de VVD. De doorberekeningen vinden plaats op basis van uitgangspunten, zoals geformuleerd in het rapport "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en instellingen gelieerd aan de VVD".

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 kleine Organisaties-zonder-winststreven. Deze richtlijn maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen en moet in samenhang met deze Richtlijnen gelezen worden.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting.

De Vereniging VVD heeft zich garant gesteld voor de exploitatiekosten van de Haya van Somerenstichting. De Haya van Somerenstichting bezit geen eigen vermogen. De Vereniging VVD heeft de Haya van Somerenstichting als neveninstelling voor buitenlandse activiteiten aangewezen en ontvangt voor deze organisatie subsidie. De VVD fungeert als het ware als doorgeefluik voor de subsidie. In het geval dat de uitgaven lager zijn uitvallen dan het ontvangen subsidievoorschot, ontstaat er een terugbetalingsverplichting aan het ministerie en daardoor een vordering op de VVD. In het geval de uitgaven hoger zijn dan het ontvangen voorschot is de situatie net andersom. Om de goede vergelijking met het voorgaande jaar te kunnen maken, zijn de vergelijkende cijfers van 2017 aangepast.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de functionele valuta omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden vorderingen, effecten en kortlopende schulden verstaan. De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

De VVD ontvangt van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de subsidie Politieke Partijen voor vormings- en scholingsactiviteiten in binnen- en buitenland, voor informatievoorziening aan leden en aan niet-leden, voor het werven van leden, voor het betrekken van niet-leden bij subsidiabele activiteiten van de politieke partij, voor werving, selectie en begeleiding van politieke ambt dragers, voor het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes. Daarnaast is een deel van de subsidie bestemd voor politiek-wetenschappelijke activiteiten, buitenlandse activiteiten en activiteiten ter bevordering van politieke participatie door jongeren. Voor een gedeelte van de subsidie fungeert de VVD als intermediair. Dit gedeelte van de subsidie wordt afgedragen aan het wetenschappelijk instituut van de VVD, de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, de instelling voor buitenlandse activiteiten, de Haya van Somerenstichting en de jongerenorganisatie van de VVD, de JOVD. De Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties stelt de subsidie vast na daartoe verkregen advies van de accountantsdienst van het Ministerie.

Een eventuele bijdrage van de VVD wordt verantwoord in het jaar waarop deze betrekking heeft.

Lasten

De lasten zijn verantwoord inclusief de niet-verrekenbare omzetbelasting.

Belastingen

De activiteiten van de Haya van Somerenstichting zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Viottende activa

	2018	2017
(in euro's)		
Vordering op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties		
Saldo per 1 januari	-46.158	-17.349
Bij: -te ontvangen subsidie MATRA boekjaar 2018	350.115	268.215
Af: -ontvangen subsidie voorgaande jaren	46.158	17.349
-voorschot subsidie boekjaar 2018	-276.195	-314.372
Saldo per 31 december	<u><u>73.921</u></u>	<u><u>-46.158</u></u>

De vergelijkende cijfers 2017 zijn wegens een rubriceringsfout aangepast. In de jaarrekening van 2017 stond bij "Saldo per 31 december" een vordering van van € 4.220,- op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vermeld.

Rekening courant met VVD

Rekening courant met VVD	0	100.374
	<u><u>0</u></u>	<u><u>100.374</u></u>

Overige vorderingen

Debiteuren	3.772	0
	<u><u>3.772</u></u>	<u><u>0</u></u>

Liquide Middelen

ABNAMRO betaalrekening	142.753	0
	<u><u>142.753</u></u>	<u><u>0</u></u>

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Kortlopende schulden

	2018	2017
(In euro's)		
Schuld aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken		
Saldo per 1 januari	54.216	-63.774
Bij: -te ontvangen subsidie Zuidelijke-, Oostelijke- en Pré-Accessielanden boekjaar 2018	-287.827	-366.159
Af: -ontvangen subsidie voorgaande jaren -voorschot subsidie boekjaar 2018	-54.216 402.800	63.774 420.375
Saldo per 31 december	<u>114.973</u>	<u>54.216</u>

De vergelijkende cijfers 2017 zijn wegens een rubriceringsfout aangepast.
In de jaarrekening van 2017 stond bij "Saldo per 31 december" een schuld
van € 104.594,- op het Ministerie van Buitenlandse Zaken vermeld.

Rekening courant met VVD

Rekening courant met VVD	93.058	0
	<u>93.058</u>	<u>0</u>

Overige schulden

Crediteuren	315	0
Overlopende passiva	12.100	0
	<u>12.415</u>	<u>0</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

Baten

	2018	2017
(in euro's)		
Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	350.115	268.215
Subsidie Ministerie van Buitenlandse Zaken	287.827	366.159
Subsidie VVD	7.673	0
Totaal baten	645.616	634.374

Over de rekening courant met de VVD wordt geen interest berekend.

Subsidie aan de Haya van Somerenstichting

De subsidies zijn een bijdrage in de kosten voor algemene opleiding- en trainingsactiviteiten van politiek kader in Eurazië, het Midden Oosten en Noord Afrika.

De subsidies zijn als volgt verdeeld:

	2018	2017
(in euro's)		
Directe projectkosten MATRA	279.209	214.300
Overheadkosten MATRA	70.906	53.915
Directe projectkosten Zuidelijke Partnerschapslanden	212.442	180.275
Overheadkosten Zuidelijke Partnerschapslanden	53.110	45.354
Directe projectkosten Oostelijke Partnerschaps- en Pré-Accessielanden	17.882	112.281
Overheadkosten Oostelijke Partnerschaps- en Pré-Accessielanden	4.394	28.249
Overige indirecte kosten	7.673	-
Totaal te ontvangen subsidie	645.616	634.374

De vergelijkende cijfers 2017 zijn wegens een rubriceringsfout aangepast. In de jaarrekening van 2017 stond bij "Directe projectkosten MATRA" en "Overheadkosten MATRA" respectievelijk € 254.522,- en € 64.041,- vermeld.

Bij "Directe projectkosten Oostelijke Partnerschaps- en Pré-Accessielanden" en "Overheadkosten Oostelijke Partnerschaps- en Pré-Accessielanden" stond respectievelijk € 72.031,- en € 18.122,- vermeld.

Haya van Somerenstichting, Den Haag

Lasten

Doorberekende kosten

De doorberekening van kosten aan gelieerde organisaties vindt plaats op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het model "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en instellingen gelieerd aan de VVD". Op basis van dit model is een doorbelastingsmodel opgesteld door de VVD dat in het verleden is besproken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het doorbelastingsmodel maakt de activiteiten van de medewerkers van de VVD inzichtelijk. Op basis van de verdeling van activiteiten worden kosten doorbelast aan de Haya van Somerenstichting.

De doorberekeningen over 2018 zijn als volgt:

(In euro's)

Totaal door te belaste kosten	
Personeelskosten 1,85 formatieplaats (direct)	96.275
Personeelskosten (indirect)	47.525
Huisvestingskosten	20.473
Bureaunkosten	55.844
Totaal	<u><u>220.117</u></u>

Bij de stichting zijn geen medewerkers in dienst. Het bestuur van de stichting heeft in 2018 geen bezoldiging ontvangen.

Den Haag, 3 juni 2019

Namens het bestuur van de Haya van Somerenstichting:

Voorzitter

Penningmeester

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

De heer dr. A. van Nimwegen

Haya van Somerenstichting, Den Haag

Overige gegevens

Resultaatsbestemming

Het resultaat van de stichting is elk jaar nihil, daardoor wijzigt het vermogen niet.

Wanneer de subsidie-opbrengsten in een jaar hoger zijn dan de lasten in dat jaar dan zal de subsidie volgens de Wet Financiering Politieke Partijen worden vastgesteld op het niveau van de lasten. In het geval dat de lasten hoger zijn dan de toegekende subsidie-opbrengsten dan levert de VVD een financiële bijdrage om de overschrijding aan lasten te dekken.

Controleverklaring

De controleverklaring is weergegeven op pagina 18.

**Uitgaven subsidie Programma Maatschappelijke
Transformatie, in Eurazië, het Midden Oosten en Noord Afrika**

MATRA

Baker T... I.V.
Gewaa... catiedoeleinden
Den Ha
Datum:

300 Personeelskosten
400 Bijenkomsten
500 Voorlichting
600 Reis- en verblijfskosten

Haye van Somerenstichting, Den Haag

Overzicht begrote uitgaven subsidie Matra Politieke Partijen Programma

begroting 2018

wertelijk 2018

Project nr.	Naam/korte beschrijving project	Land	Datum	begroting 2018				wertelijk 2018				
				14	15	16	17	18	19	20	21	
				300	400	500	600	300	400	500	600	
				Hoofdstuksoort				Verdeling per hoofdstuksoort				
				Directe	Indirecte	Totaal	Directe	Indirecte	Totaal	Directe	Indirecte	Totaal
				kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig	kosten overig
Directe uitgaven per project												
WPPP												
2018001	Partnership Days	Nederland	2018	40.000				16.043		22.291		
2018002	Gawpisa	Nederland	2018	20.000				8.785		13.371		
2018003	Trinitarke samenwerking	EU	2018	95.000				21.421		88.241		
2018004	Regionale IP training	EU	2018	20.000				13.205		16.624		
2018005	Regional Expert Network	EU	2018	10.000				11.279		13.248		
2018006	HNS en IDS Krasid	Kroatië	2018	30.000				2.954		18.028		
2018007	SMC Slovenie	Slovenië	2018	25.000				1.828		21.582		
2018008	Kasa Stranka Bosnie-Herzegovina	Bosnië	2018	10.000				1.838		17.774		
2018009	Leadership Academy	Wit Rusland	2018	10.000				1.037		19.302		
2018010	Leadership Academy	Wit Rusland	2018	10.000				1.725		18.762		
2018011	Civic Position Oekraïne	Oekraïne	2018	10.000				1.853		16.668		
2018012	Noccessa Polen	Polen	2018	30.000				3.747		24.874		
2018013	Momentum Hongarije	Hongarije	2018	35.000				3.049		27.886		
2018014	Indirecte kosten		2018	0				1.544		3.311		
								5.504		5.504		
				370.000				61.382		223.351		
												284.713
NPPP-Shraka												
2018015	Samenwerking Arab Liberal Federation	Diverse	2018	98.000	15.000	40.000	10.000	15.616	62.164	77.780	16.862	51.837
2018016	Samenwerking Arab Youth Union	Diverse	2018	24.000	12.000	12.000	11.000	322	7.301	7.623	322	4.800
2018017	Freedom Movement campagne training	Tunesië	2018	76.000	1.500	40.000	4.500	1.608	70.726	72.314	6.608	63.198
2018018	Freedom Movement campagne training	Libanon	2018	24.000	2.000	18.000	4.000	877	10.607	11.484	877	9.245
2018019	Trinitarke samenwerking (liberale partijen, RI & FNF)	Marokko	2018	20.000	1.500	10.000	4.000	1.023	10.607	11.484	1.023	335
2018020	FEP & ECPPS	Egypte	2018	20.000	2.000	4.000	4.000	1.754	12.841	14.595	2.043	9.205
2018021	Fact-Finding	Jordanië	2018	11.200	200	5.000	6.000	2.923	14.892	17.815	2.923	9.956
2018022	Partnership Days	Nederland	2018	12.000	3.000	7.000	2.000	1.193	7.027	8.220	1.193	5.731
2018023	Indirecte kosten		2018	70.800	70.800			6511			6.511	
				354.000	98.000	136.000	18.500	31.827	187.126	218.953	30.382	154.305
												20
												26.265
NPPP-MATRA												
2018025	Eurospadag	Nederland	2018	28.000				0	9.206	9.206		
2018026	Train de Trainerdag	Nederland	2018	16.000				1.186	2.905	4.091		
2018027	Fact-finding	Nederland	2018	12.000				1.783	2.712	4.495		
				14.000				117	0	117		
				70.000				3.086	14.913	17.999		
				794.000				96.275	425.390	521.665		
Totaal projectgebonden kosten												
Haye van Somerenstichting, Den Haag												

Overzicht subsidieerbare uitgaven subsidie Matra Politieke Partijen Programma

(in euro's)	Indirecte kosten overig	Indirecte kosten totaal	Totaal kosten		Subsidieerbare kosten
			Indirecte	Directe	
WPP	67.650	73.154	352.363	350.115	
WPPP-Shraka	52.025	58.536	270.977	232.732	
WPPP-MATRA	4.677	4.677	645.616	637.943	
	124.352	136.367			

H.V. catiboalenden

Haya van Somerenstichting, Den Haag

Controleverklaring subsidie

De controleverklaring is weergegeven op pagina 18.

Bak
Ge
De
Dat

) N.V.
ificatiedoeleinden

Haya van Somerenstichting
Mauritskade 21
2514 HD DEN HAAG

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag

T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20

denhaag@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Haya van Somerenstichting te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Haya van Somerenstichting per 31 december 2018 en van het resultaat 2018 in overeenstemming met de door de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Haya van Somerenstichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

De jaarrekening is opgesteld voor de Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie" en het Ministerie van Binnenlandse Zaken met als doel de Haya van Somerenstichting in staat te stellen te voldoen aan de subsidievoorwaarden in het kader van de Wet financiering Politieke Partijen (Wfpp) en het Programma Maatschappelijk Transformatie (Matra). Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Haya van Somerenstichting en Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie" en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de door de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de toelichting van de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de door de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.
- als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

STICHTING ONDERSTEUNING VVD

TWEDE KAMERVERKIEZING

Hendrik van Borssele
kade 54
1181 AZ Amstelveen
E sov.vvd@gmail.com

NL65 ABNA 0240 1284 19
KvK Amsterdam 30228790

VERTROUWELIJK

VVD

Postbus 30836
2500 GV Den Haag

Amstelveen, 30 maart 2019

Betreft: BZK rapportage VVD neveninstellingen

Geachte [REDACTED],

Conform het bepaalde in artikel 21 van de Wet financiering politieke partijen bericht ik u dat de Stichting Ondersteuning VVD Tweede Kamerverkiezing in de periode gelegen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018 vier (4) schenkingen heeft ontvangen voor een bedrag hoger dan € 4.499. Het betreft de schenking van:

Naam: De heer E.A. Nijkerk

Adres: [REDACTED]
[REDACTED] Wassenaar

Bedrag: € 10.000

Datum: ontvangen op 28 februari 2018

Naam: De heer R. Nijkerk

Adres: [REDACTED]
[REDACTED]
Singapore [REDACTED]

Bedrag: € 5.000

Datum: ontvangen op 27 december 2017

Naam: De heer J.H. Scheepers

Adres: [REDACTED]
[REDACTED] Laren

Bedrag: € 8.000

Datum: ontvangen op 20 mei 2018

2.....

Naam: De heer M.F. de Keijzer

Adres: [REDACTED]

[REDACTED] Moerdijk

Bedrag: 2 x € 4.000

Datum: ontvangen op respectievelijk 8 januari 2018 en 23 april 2018

De stichting heeft in 2018 geen schulden van meer dan € 25.000 gehad.

Wij vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest.

Voorzitter SOV

IVO OPSTELTEN
FOUNDATION

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
Directie Democratie en Burgerschap
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

's Gravenhage, 25 mei 2019

Betreft: BZK rapportage VVD neveninstellingen (2018)

Geachte heer/mevrouw,

Namens het bestuur van de Stichting Ivo Opstelten Foundation deel ik u mede dat de stichting over de verslagperiode 1 januari 2018 t/m 31 december 2018 geen donaties ter waarde van € 4.500,- of hoger heeft ontvangen afkomstig van één gever. De stichting kende gedurende het jaar 2018 geen schulden groter dan € 25.000,-.

In vertrouwen u hiermee volledig te hebben geïnformeerd.

C. van der Wal
partijvoorzitter

Stichting "Mr. H.C. Dresselhuysfonds"

VVD
Algemeen Secretariaat Postbus 30836
2500 GV DEN HAAG

Den Haag, 6 juni 2019

Betreft: BZK rapportage 2018 VVD neveninstellingen

Geachte heer/mevrouw,

Namens het bestuur van de Stichting Mr. H.C. Dresselhuysfonds deel ik u mede dat de stichting over de verslagperiode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 geen donaties in geld of natura heeft ontvangen. De stichting verwerft haar inkomen volledig uit het eigen vermogen. De stichting kende geen schulden gedurende het jaar groter dan € 25.000,-.

Hoo

Drs. F. Kessenaar
voorzitter

STICHTING VOOR OECONOMISCHE POLITIEK

2282 CS RIJSWIJK,
KERKLAAN 216
TEL: 070 - 390.13.55

1 juni 2019

Aan de minister van Binnenlandse Zaken
Mevrouw K. Ollongren
Door tussenkomst van de VVD
Postbus 30836
2500 GV Den Haag.

Zeer geachte mevrouw Ollongren,

De Stichting voor Oeconomische Politiek, neveninstelling van de VVD, verklaart hiermee dat ook in 2018 de inkomsten van de Stichting uitsluitend bestonden uit de inkomsten uit het eigen vermogen en dat de stichting geen schulden heeft.

Met vriendelijke groet,

D.M. Sluimers
Penningmeester.

